

75. SAYI

ŞALOM

Dergi

**AŞK,
herkes
için birdir**

ALP CAN

**Suya Işıkla
Yazılanlar**

DÜNYADAN

**Düğün
Adetleri**

**"Gözlerin
Ardında
Müzikal"**

**Geçmişten
Günümüze
Türkiye'de
Caz...**

**Kanarya
Adasındaki
Volkanik
Mağara**

**Bella
&
Marc
Chagall**

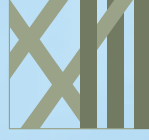
AŞK VE UMUTUN RESSAMI

ISSN 2346-7005

9 772146 700007

ŞUBAT 2018 14 TL

KEMERLIFE

Hem Yeşil Hem Şehir

**%1 KDV
AVANTAJIYLA**

**SINIRLI
SAYIDA
DAİRE**

**MART 2018
TESLİM**

0212 322 1 999

kemerlife23.com.tr

METAL YAPI KONUT

NARADA

BODRUM

Akyarlar

10.260 m² üzerinde 34 adet dubleks villa
Mavi bayraklı plaja 3 dakikalık yürüme mesafesi

adcohome.co

GÖREGEN - SEBA

MÜH. İNŞ. SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

0 322 453 91 51 www.goregeninsaat.com

Sergili Okur,

İmparator II. Claudius, Roma'yı katı kurallarla zalimce yöneten bir hükümdardı. Onun için en büyük problem ordusunda savaşacak asker bulamamaktı. Kendince, durumun sebebi Romalı erkeklerin aşklarını ve ailelerini bırakmak istememeleliydi. İşte bu yüzden Roma'daki tüm nişan ve evlilikleri kaldırdı.

Valentine, Claudius'un hükümdarlığı zamanında Roma'da yaşayan bir papaz. Kendisi gibi papaz olan **Marius** ile birlikte Claudius'un yaşağına rağmen gizlice çiftleri evlendirmeyi sürdürüyor. Ancak İmparator bunu bir süre sonra öğreniyor. Valentine insanları evlendirmeye devam ettiğinden tutuklanıp ceza olarak sopayla dövülerek öldürülüyor. Böylece kökeni MS 496'ya, Roma Katolik Kilisesi'nin inancına dayanan **14 Şubat Sevgililer Günü**, Aziz Valentine anısına ilan edilen bir bayram gününe dönüşüyor.

İbrani Takvimine göre bu sene 26 Temmuz'da kutlanacak Tu B'Av Kutlaması'nın "Aşk Bayramı" olarak addedilmesi esasen İkinci Tapınağın yıkılışının öncelerine, yani Milat öncesi yıllara rastlar. Tu B'Av ile, İsrailoğulları'nı oluşturan 12 kavmin kendi aralarında evlenmesine izin verilmişti. Şimdilerde, modern İsrail'in Yahudileri tarafından düğün yapmak için en uygun gün olarak addediliyor.

Bu ayın konusu, değişik adetleri, yöresel gelenekleriyle birkaçına da olsa değinmeye çalıştığımız "düğün"... Nesillerden bu yana evlilik, kutsiyet taşıyan bir bağ, kadim bir kutlama.

İlk "düğün anlaşması" kanıtları 4,000 yıl öncelerine ait!

Tabii ki **Sümerler**'e...

Hammurabi Kanunları'nda yer alan 33 kadar buyrukla evli çiftin hak ve ödevleri, çeyiz ve başlık parası, boşanma, ensest ve zina konuları ele alınmış. O dönem yasalar zinciri öylesine bir incelikle düşünülmüştü ki, öncüllüğündeki yaşanmışlıklara bile cömertlikle işaret etmişti. Düğün kutlamalarının dinsel dogmalarla, ulusal veya yerel adetlerle çerçevelenmiş olduğu aşikâr. Günümüzde ise... Sanırım evlilik törenlerinin kutsal sembolizmi giderek evrimleşiyor... Mekân seçimlerinde bazen şehir dışı, bazen yurt dışı... Organizasyon şirketleri danışmanlıklarında... Davetiyeler (şimdilerde bazen e-posta ile)... Yiyecek-içecek... Çiçek-süsleme... ..Ve ardından tüm bunlara düğümü atmak / düğünü yapmak anlamını yüklemek! Kadim Hammurabi Kanunları'ndaki buyrukların hali hazırda geçerli olup olmadığını sorgulamayacağımız için konuyu kahkahayla noktalayalım, derim.

Çünkü Şubat ayının son günü şenlikli, neşeli bir kutlamamız var: Mazlum edilmeye çalışılanın yenik düşürülemediğinin, zafer tacıyla onurlandırılışının öyküsü ile **PURİM**!

Döneminin anlı-şanlı **Pers Kralı Ahaşveroş**'un kahraman karısı **Kraliçe Ester**, halkını kıyımaya uğratmak isteyen şeytanî-zalim **Vezer Haman**'ı, amcası **Mordehay**'ın desteğiyle yenmişti.

Kutlamalarla noktalanmış birçok öykü gibi bu da sabır, inanç, bağlılık ve iyilikle harmanlanmış bilgeliğin günümüze dek ulaşan zaferinin anısı oldu. Evrendeki tüm

"**Haman**"ların yitlikliklerine kavuşmaları umuduyla neşe dolu bir PURİM BAYRAMI olsun!

Sevgiyle kalın

suzannana@gmail.com

Suzan Nana TARABLUS

ŞALOM Dergi

Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş. adına
İmtiyaz Sahibi
Av. Yakup Barokas

Şalom Genel
Yayın Yönetmeni
İvo Molinas

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Işık Sivil Karakoç

Şalom Dergi
Yayın Yönetmeni
Suzan Nana Tarablus

Şalom Dergi Editörü
Gila Erbeş

Reklam Planlama
Koordinatörü
İsak Behar

Sayfa - Kapak Tasarımı
Bella Parlakşimşek

Yazı Kurulu
Berken Döner
Dalia Maya
Tina Varon

Yönetim Yeri / Abonman
Atiye Sok. Polar Apt. 12/6
Teşvikiye - İstanbul

T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44

F: (0212) 231 92 83

www.salomdergi.com

Basıldığı Yer

Gezegen Basım Ltd. Şti
Yüz Yıl Mahallesi, Matbaacılar Sitesi,
2. Cadde, No: 202/A
Bağcılar - İstanbul
T: (0212) 325 71 25
www.gezegenbasim.com.tr

Yayın Türü

Yaygın - Süreli

Seçkin kitapçılarda
satılmaktadır.

ŞALOM GAZETESİ'NİN EKİDİR
ABONELERE ÜCRETSİZDİR

ÇİZGİ DİŞİ

İRVİN MANDEL

...ve 14 Şubat Sevgililer Günü böyle başladı

SEVİNÇ'LE

TANIŞMA

SINAVI

24-25 ŞUBAT

4,5,6,7. Sınıflar

www.sevinckayit.com

Etiler:
(0212) 351 65 66

İLKOKUL

ORTAOKUL

SEVİNÇ
KOLEJİ

BAŞARIYA GÜLÜMSE
1986

Akat Mah. Yeşim Sk.
No.4-6 Etiler
Beşiktaş / İstanbul
etilerkolej@sevinc.k12.tr
www.sevinckoleji.com

24

36

28

30

içindekiler

12 HABERLER Nelly Barokas

14 KAPAK HİKÂYESİ Ester Almelek
Aşkın ve Umut'un Ressamı Marc Chagall

20 YORUM Murad Çobanoğlu
"Aşk herkes için birdir" *Amor omnibus idem...*

24 DÜĞÜN Sara Yanarocak - Geleneksel bir düğün

28 NİKÂH Ayşe Acar
Turnalar 'Ali' mi görmediniz mi?

30 NOSTALJİ Elena Urgan
Bulgar evliliği & düğünü

34 ANI Suzan Nana Tarablus
Bir Ege köyü; Bir kız kaçırma; Bir "mutlu son"

36 İNCELEME İra Almazinos
Dünyada farklı düğün adetleri

40 SÖYLEŞİ Nermin Ketenci - "Sinema oyuncusu
Türkiye'de en çok sevilen insandır..."

46 GÜNCEL Berken Döner - Olağandışı
Karşılaşmalar: "İki Kalp Üç Kitap" üzerine

52 GELENEK Sara Yanarocak - Purim

56 TARİHTE BU AY Metin Delevi

58 MEKÂN Yakup Barokas - Vadilerin kesiştiği
verde yatan bir tarih Beit Shean

70 BİR İNSAN / BİR DÜNYA
Miryam Şulam - Türk tiyatrosunun
kraliçesi Dilek Türker ile Aşka
doğru yolculuk...

74 PÜFLÜ ŞEYLER Alper Almelek

80 GEZİ Suzan Nana Tarablus
Ballestas Adaları: Tanrılar burada
mı yaşamış?

83 BİR ŞAİR Salih Bolat
Gülten Akın

84

40

58

112

46

84 ARAŞTIRMA Naim Avıgdor Gülyüz
Geçmişten günümüze Türkiye’de Caz

90 MÜZİK Berna Kaytaç - Cinsiyetsizliğin asi sesi: LP

92 SERGİ Birgül Güler

Füreye Koral Retrospektif Sergisi

96 EDEBİYAT Nermin Ketenci

Paranoyak patrona nasıl davranmalı?

102 SINEMA Seyfi İşman - Spielberg Belgeseli

104 SAĞLIK Sarıta Elhadef - Hipnoz ile terapi

108 ŞİFA Çela Yuna - Şifa olsun Kemal Bey...

112 PSİKOLOJİ Ethel Kebudi

Ekran ne kadar çocuğunuzun hayatında?

116 MEKÂN Berken Döner

İlona Levi & Sağlıklı Beslenme

118 ASTRO-AJANDA Meral Erduran

İlgaz

120 TREND Kler Kampeas

126 TEKNOLOJİ Estella

Küçükbarokas

Hızlı ödeme kolaylığı için yeni formül dijital para birimi

124

SANAT
AJANDASI

Karen Hodara
Kohen

52

62 SU DÜNYASI

Suzan Nana Tarablus

Alp Can ile

'Suya ışıkla yazılanlar'

76 ARAŞTIRMA Tina Varon

Dünya üzerindeki en gizemli insan izleri: Nazca Çizgileri

66 SÖYLEŞİ Esti Saul

Kanarya Adası'ndaki
volkanik mağara

98 TİYATRO

Suzan Nana

Tarablus

"Gözlerin

Ardında

Müzikal" ile

Nava Semel

İstanbul'da

70

POMERANIAN BOO

Rez.

+90 549 3

Dünyanın İlk ve Tek Pomeranian
Merkezi **KEMERBURG**

Mithatpaşa Mah. Selanik Bulvarı
157/3 Kemerburgaz / İSTANBUL
(Taş Dünyası içerisinde)

www.pomera.com

HOUSE

352 21 21

Hy Kömür

Pomeranian Eğitim ve Danışmanlık
GAZ'da Hizmetinizde...

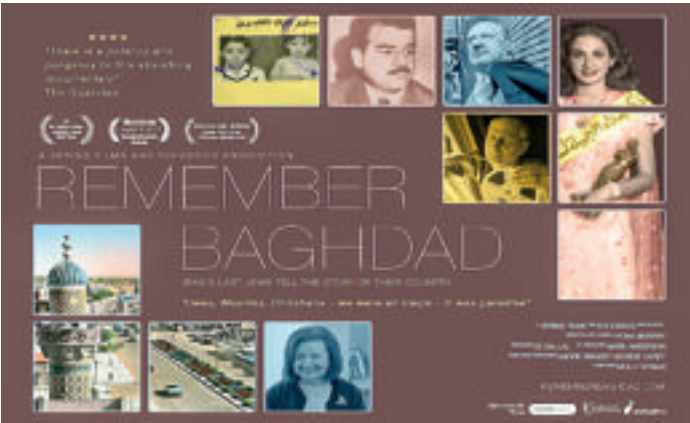
pomeranian.com.tr

 [pomeranianboohouse](https://www.instagram.com/pomeranianboohouse)

FAUDA DİZİSİNE YOĞUN İLĞİ

Lior Raz ve Avi Issacharoff tarafından gerçekleştirilen, yapımcılığını "YES" in üstlendiği Fauda dizisinin birinci sezonda gösterdiği başarıdan sonra, ikinci sezonunun galası Los Angeles ve Tel Aviv'de görkemli törenlerle yapıldı. Fauda'nın ilk gösterimi Şubat 2015'de İsrail'in bir TV kanalında gerçekleşmişti; ardından Aralık 2016'dan itibaren İngilizce alt yazı ile Netflix'de gösterilmeye başlandı. İkinci sezonun gösterim hakları Netflix'e satılan dizi, 170 ülkede İbranice ve Arapça konuşmalı olarak ve İngilizce alt yazı ile gösterilecek. 12 bölümden oluşacak dizinin "Hit and Run" adlı yeni bölümünde, eşinin ölümü ile hayatı alt üst olan bir Mossad ajanının teröre karşı mücadelesi konu edinmekte ve dizi gerçek olaylardan yola çıkmaktadır. 160'dan fazla İsrailinin ölümü ile sonuçlanan terör olaylarının düzenleyicisi Hamas lideri Abu Ahmed ile onu ele geçirmeye çalışan özel tim arasındaki mücadeleyi gösteren dizinin ilk sezonu hem İsraililer, hem de Araplar arasında büyük beğeni kazanmıştı. Özel timin komutanı Doron, Filistin bölgesinde gizli operasyonlara katılmış olan, anti terör biriminde çalışan eski bir İsrail askeridir. Olayların akışı içinde "kötü taraf-iyi taraf" ayırımının olmaması ve gerçeklerin bütün acımasızlığı ve çarpıcılığı içinde tam objektif bir şekilde aktarılması, dizinin sadece İsrail'de değil, bütün dünyada ilgi ile izlenmesine yol açtı.

LİMMUD'DA BAĞDAT BELGESELİ

Londra'da gerçekleşen Limmud Festivalinin bu yıl en ilgi çeken etkinliği, "Remember Baghdad" adlı belgesel filminin gösterimi oldu. Filmin yönetmeni Bağdat doğumlu Edwin Shuker, 1971'de ailesi ile birlikte kaçtığı Irak'a 2015 yılında, hayatını tehlikeye atarak yeniden döndü; şimdilerde Şiilerin denetiminde olan, çocukken yaşadığı evi ziyaret etti. Shuker'in, bir zamanlar çok yoğun bir Yahudi topluluğunun yaşadığı Irak'ta yaptığı çekişmelerle hazırladığı nostaljik belgesel oldukça ilgi gördü.

BERNSTEIN 100. YILINDA ANILIYOR

Bu sene Leonard Bernstein'in doğumunun 100. yılı vesilesi ile dünyanın birçok ülkesinde etkinlikler düzenlenmesi planlanıyor. İngiltere'de BBC Senfoni Orkestrası, Bernstein'in eserlerinden oluşan bir dizi konser verecek. ABD'de ise "Leonard Bernstein 100" adı verilen projeye, sanatçının hayranları, arkadaşları, öğrencileri ya da onu tanımış olanlar hikâye ve kısa anılarla katkıda bulunacak. Bernstein'in çocukları Alexandre ve Nina Bernstein, 50 yıllık müzik kariyeri boyunca dünyanın dört bir yanındaki insanlara dokunan babalarının eserlerini gelecek nesillere aktarmayı hedefliyor. Etkinlikler çerçevesinde dünya çapında bini aşkın konser ve kutlama düzenlenecek. Ünlü "West Side Story" müzikalinin de bestecisi olan ve uzun süre New York Filarmoni Orkestrası'nın yöneticiliğini yapan Bernstein, 1990 yılında hayata veda etmişti.

"THE ROSE" YENİDEN GÜNDEMDE

Bette Midler'in ünlü "The Rose" şarkısı Eminem'in son albümünde yer aldı. Rap sanatçısı Eminem'in yeni albümü "Revival" da, Bette Midler'in dışında Pink ve Beyonce'un şarkıları da bulunmakta. Midler'in, 1979'da aynı ismi taşıyan film için yaptığı "The Rose" albümü, sadece ABD'de yarım milyon adet satış yapmıştı. Aynı şarkı 1981 yılında Midler'e "En İyi Pop Vokal Performans" dalında Grammy ödülünü kazandırmıştı. Halen Broadway'de "Hello Dolly" müzikalinde sahneye çıkan komedyen geçtiğimiz günlerde 72. yaşını sahnede kutladı.

YAHUDİ NOBELİ PORTMAN'IN

ABD'li aktris Natalie Portman'ın 2018 Genesis Ödülü'ne layık görüldüğü haberi basında yer almıştı. Ancak Portman, bu ödülü kadın haklarını koruma projelerinin kullanımına vereceğini açıklayınca, Güney Afrika doğumlu Morris Kahn adlı bir yardımsever, bu ödülle 1 milyon Dolar daha ekledi. 1956'da İsrail'e göç eden Kahn, high-tech şirketi Amdocs ile Coral World International'ın kurucusu. Kahn ayrıca, geri kalmış ülkelerdeki kalp hastası çocukları sağlıklarına kavuşturmayı amaçlayan Save a Child's Heart kuruluşuna da maddi destek vermekte. Yahudi Nobeli olarak nitelendirilen Genesis Ödülü, Natalie Portman'a 28 Haziranda Kudüs'te gerçekleşecek törende verilecek.

RALPH HEIMANS'IN PRENS PHILIP PORTRESİ

Avusturya doğumlu Yahudi sanatçı Ralph Heimans, Edinburg Dükü Prens Philip'in bir portresini yaptı. Heimans'ın daha önce, hükümdarlığının 60. yılında Kraliçe Elizabeth'i görüntülediği tablo, büyük beğeni toplamıştı. Heimans'ın son çalışmasında, 96 yaşındaki Prens Philip, Windsor Şatosunun uzun koridorunda resmedildi. Tablo, Londra'dan önce Danimarka'da bir müzede ziyaretçilerin beğenisine sunulacak. Ralph Heimans; Judi Dench, Ben Kingsley gibi aktörler, piyanist Valdimir Ashkenazy, Margaret Atwood ve Anne Tyler gibi yazarların da portrelerini yaptı.

PROF. CESARANI'YE ÖDÜL

Yad Vaşem Uluslararası Holokost Araştırması Kitap Ödülü bu yıl "Final Solution: The Fate of the Jews 1933-1949" adlı eseri ile David Cesarani'ye verildi. Ödül, Kudüs'te düzenlenen bir törenle, David Cesarani'nin eşi Dawn Waterman'a verildi.

Prof. Cesarani, 2015 yılında henüz 58 yaşındayken hayata veda etmişti. 2016 yılında yayımlanan kitap, Hitler'in Nazi rejimi üzerine derin bir araştırma niteliğini taşımakta. İngiltere'de Yahudi Tarihi konusunda uzman olan Cesarani, yazdığı biyografiler, özellikle Arthur Koestler'in "The Homeless Mind" biyografisi ile de tanınmaktaydı.

MARLENE'İ UNUTMADI

Geçtiğimiz 27 Aralık günü Google, açılış logosu olarak Marlene Dietrich'in temsili bir fotoğrafını koydu. Bu, bir zamanların efsanevi aktris/şarkıcısının 116. doğum günü anısına yapılmış bir jestti. 1960 yılında Marlene Dietrich, İsrail'e gitmiş çoğu Holokost kurtulanı olan Almanyalı göçmenlere konser vermişti. Konser sırasında onlara; "Siz ve ben o korkunç yıllar boyunca acılar

çektik. Eğer halklarımızın müthiş acılarından bir teselli çıkarmamız gerekirse, sizin sıcaklığınız ve sevginizin, insanlığa olan inancımı yeniden kazanmama vesile olduğudur" demişti. Naziler iktidara geldiklerinde ABD'ye göç eden Dietrich, 1930'lu yıllarda bazı Nazi karşıtı Almanlarla birlikte, Yahudilerin Almanya'dan kaçmalarına yardımcı olmak amacıyla bir fon kurmuştu.

"CRAZY EX-GIRLFRIEND" ÜÇÜNCÜ SEZONA BAŞLADI

ABD'nin eğlence kanalı CW'nin yayınladığı "Crazy Ex-Girlfriend" adlı müzikal komedinin üçüncü serisi de büyük ilgi görüyor. Rachel Bloom ile Aline Brosh McKenna'nın senaryolarını yazdığı dizide, başrol olan avukat Rebecca Nora Bunch karakterini Rachel Bloom canlandırmakta. ABD'li aktris, komedyen, şarkıcı, yazar, yapımcı ve besteci olan Rachel Leah Bloom, bu dizideki rolü ile Müzikal TV dizileri kategorisinde En İyi Oyuncu dalında Altın Küre kazandı. Los Angeles'li bir Yahudi ailesinin kızı olan Rachel Leah Bloom'un annesi Shelli Rosenberg müzisyen, babası Alan Bloom da avukat.

Marc

'Aşk ve Umut'un

Ressamı

Chagall

Chagall'in 'Doğumgünü' adlı eseri

“Hayatımızda tek bir renk vardır; sanatçının paletindeki, yaşama ve sanata bir anlam katan, o da Aşkın rengidir.”

Duygusal, naif sanatçı **Chagall**, karısı **Bella** ile ilk tanıştığında hissettiği duyguları şöyle anlatıyor: “Biliyordum, oydu: benim eşim. Benim gözlerimdi. Sanki her şeyimi biliyordu ve içimdekileri görüyordu: çocukluğumu, şimdiki zamanımı, geleceğimi.”

Çocukluğu ve gençliği

Modern sanatın en ünlü isimlerinden biri olan Marc Chagall, 1887 yılında, Rusya’da küçük bir şehir olan Vitabesk’te dindar ve orta halli Yahudi bir ailenin dokuz çocuğunun en büyüğü olarak dünyaya gelir. Küçük yaşlardan beri çizmeye merakı vardır. Bir gün, ana caddede görüldüğü “Resim dersleri verilir” ilanı, hayatının yönünü çizmektedir. Bu konuda annesini ve babasını zor ikna eder. Her zaman bir baba gibi hatırlayacağı ilk hocası Yehuda Pen’den ders almak onun için çok önemlidir. Atölyeye kabul edilir ve kendini canı gönülden bu mesleğe adar. Eve döndüğü bir gün yaptığı resimleri, kız kardeşlerinin, halı zannederek yerlere serdiklerini görmek onu derinden yaralayacaktır.

Daha sonra St. Petersburg’da

Zvantseva Resim ve Çizim Okulu’nda Leon Bakst’in talebesi olur. Chagall katlandığı bütün zorluklara rağmen çok mutludur. Zor şartlarda yaşamaktadır, yatağını

bile bir başkasıyla paylaşmak zorundadır. Sanatçı, tatillerini geçirmek için ara sıra St. Petersburg’dan ayrılarak Vitabesk’e gider. İşte 1909 yılında yine böyle bir tatil döneminde Bella Rosenfeld ile tanışır.

Bella zengin bir aileden geliyordu. Ebeveynleri, sanatçı biriyle ilişkisine pek iyi gözle bakmıyordu. Kısa sürede iki genç arasında doğan aşk

ancak altı yıl sonra evlilikle noktalandı. Bu arada St. Petersburg’daki bazı sanatseverler, Chagall’ın sanatıyla ilgilenmeye başlamışlardı. Rus meclisinde milletvekili olan Vinaver, Chagall’a, İtalya veya Fransa’ya giderek öğrenimine devam etmesini teklif etti. Chagall da Paris’i seçerek, 1910 yılında gitti. Genç ressam burada, mesleği için çok önemli dört yıl geçirdi. Louvre Müzesi ve galerilere yaptığı ziyaretler, Delaunay, Modigliani, Apollinaire, Blaise Cendrars gibi sanatçılarla tanışması, yeni arkadaşlarıyla giriştiği fikir münakaşaları, Chagall’ın şairane dünyasını olgunlaştırdı ve aydınlattı: sanatçının içinde yeni bir heyecan oluşturdu.

Öncü sanat hareketlerinin etkisi altında memleketinin hatıralarına da bağlı kaldı, çeşitli kompozis-

“Chagall bu imgeleri nereden buluyor bilmiyorum, kafasında bir melek olsa gerek.”

Picasso

yonlarda onları canlandırdı: “Ben ve Köyüm”, “Evlilik”, “Rusya’ya”, “Haham Şehrin Üstünde”, “Nişanlama” bu eserlerinden birkaçıdır. Bağımsızların Sergisinde ve Sonbahar Sergisinde birçok kez yapıtlarını sergileyen sanatçı, sanat eserleri satıcısı Walden’den Almanya Berlin’deki Sturm Galeride büyük bir sergi için teklif aldı. 1914 yılında açılan ve 1908’den beri yaptığı tabloların

Chagall ve büyük aşkı karısı Bella, 1938

büyük bir kısmını kapsayan bu sergi, Alman anlatımcılığının doğuşuna büyük ölçüde yardım etti. Ailesini ve Bella'yı özleyen Chagall, sergiden hemen sonra Rusya'ya döndü.

Chagall sanatının doruğunda

Birinci Dünya Savaşı'nın çıkması, Chagall'ın Fransa'ya tekrar gitme fikrini yok etti. 1915 yılında Bella ile evlendikten sonra yeni bir yaşama başladı. Önceleri St. Petersburg'da devlet memuru olarak çalıştı. 1917 ihtilalinden sonra Sovyet Hükümeti onu Vitebsk'te Güzel Sanatlar İşleri Komiseri yaptı. Chagall orada Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ni kurdu ve müdür oldu. Malevitch ve Kandinsky ile ihtilaflar sonucunda Akademi'den uzaklaştırıldı. Chagall yıllar boyunca birçok hayal kırıklığına uğradı. Memleketinde, muhafazakârlar kadar gençler de kendisini ve eserlerini anlamıyordu.

1922 yılında bir davet üzerine, Bella ve yeni doğan küçük kızı İda ile birlikte Berlin'e geldi. Ve bir müddet Almanya'da yaşadktan sonra, 1923 yılında tekrar Paris'e yerleşti. Fransız sanat çevresi ve dâhil olduğu "Paris Ekolü" arkadaşlarıyla, yaşaması için gerekli mutluluğu ve sükûneti buldu. İlk kez 1917 yılında katılmış olduğu Bağımsız Ressamlar Sergisine, eserlerini vermeye devam etti ve 1924'te Paris'te ilk toplu sergisini açtı. 1930-1940 yılları arasında önemli seyahatler yaptı. "Kutsal Kitap" resimlerini hazırlamak üzere 1931 yılında Filistin'e gitti. Avrupa'nın değişik kentlerindeki önemli müzeleri dolaştı. 1933'te Basel'deki Kunst Müzesinde açılan sergi, sanatçının ününü biraz daha artırdı. 1939 yılında Carnegie Vakfı ödülünü kazandı.

İkinci Dünya Savaşı'nın patlaması ve Fransa'nın Almanya tarafından işgal edilmesiyle acılı, zor günler

başladı. Chagall 1941 yılının yazında Bella ile birlikte Amerika'ya gitti. Pierre Matisse'in de yardımıyla burada kendine bir çevre edindi. Sanatı Amerika'da, büyük övgüler alan Chagall, bale dekor ve kostümleri yaptı. Ancak burada sanatçıyı acı bir olay bekliyordu. Chagall 2 Eylül 1944'de sevgili karısı Bella'yı kaybetti. Zor ve sancılı bir dönemden sonra kendini toparlayabilen sanatçı, güçlükle yeniden çalışmaya başladı ve 1948 yılında temelli olarak Fransa'ya döndü. Savaşın sonraki yıllarda pek çok sergisi açıldı. 1950 yılında Picasso, Matisse ve daha birçok sanatçının da sevdiği, bir Akdeniz bölgesi olan Vence'ya yerleşti. 1952 yılında ikinci eşi Vava ile evlendi. 97 yaşında öldüğü gün bile, akşama kadar resim yapan, hayatı boyunca elinden fırçası hiç düşmeyen Chagall'ın hayat hikâyesi, bir sanatçının her şeyden önce, bir insan olduğunu hatırlatıyor.

Köyün Üstünde

“Kalbimden gelerek yarattığım hemen her şey başarılı olur; aklımdan gelenlerinse neredeyse hiçbiri...”

Marc Chagall

Aşk'ı tuvallerinde yaşatan ressam

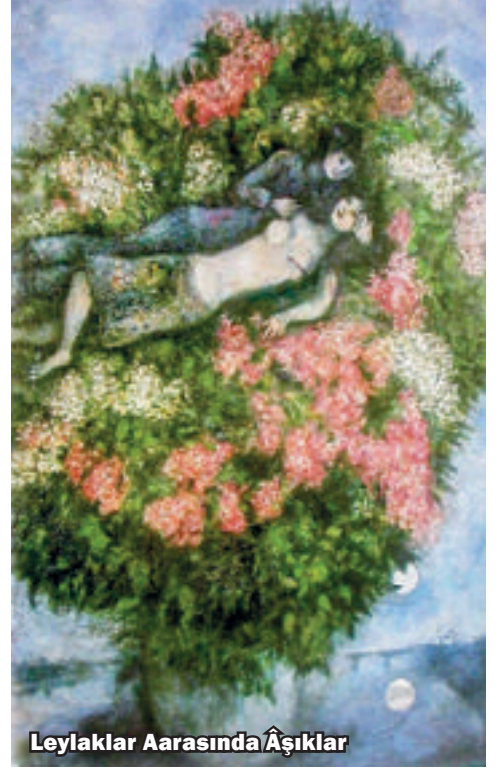
Chagall, 1914 ve 1917 yılları arasında, “Âşıklar” serisini yapmıştır. Sanatçının resimlerindeki mutlu çift betimlemelerinin kaynağını, öz yaşam öyküsündeki eşi Bella ile yaşadığı huzurlu birlikteliğinde bulduğunu görüyoruz. “Doğum günü” adlı tablosunda Bella’nın doğum gününde kendisini ziyaret edişini anlatmıştır. Bella, henüz Chagall ile nişanlıyken yaşadıkları güzel deneyimi, anılarında şöyle anlatmıştır: “Birdenbire yükseldiğimi hissettim. Sen de bir ayağının üzerindeydin. Sanki küçük oda, seni taşıyamıyordu artık. Tavana doğru süzüldün. Başın benimkine doğru eğildi ve kulağıma bir şeyler fısıldadın. Derin ve yumuşak sesinin bana söylediği şarkıyı dinledim. Aynı şarkı gözlerinden de yansiyordu. Daha sonra odanın içinde birlikte uçmaya başladık. Pencereden gördüğümüz, bir bulut ve bir parça

mavi gökyüzü bizi çağırıyordu. Birlikte çiçeklerin, evlerin, damların, tarlaların ve kiliselerin üzerinden süzüldük.”

“Köyün üstünde” adlı eserde de benzer bir mutluluktan uçma duygusu verilmektedir. Bella ve Chagall, evlerini ve bahçelerini seçebildiğimiz bir kasabanın üzerinde uçmaktadır. Çift, bir bütün halini almıştır. Her ikisinin de birer kolu vardır ve bedenleri birleşmiştir. Yahudi

Yürüyüş

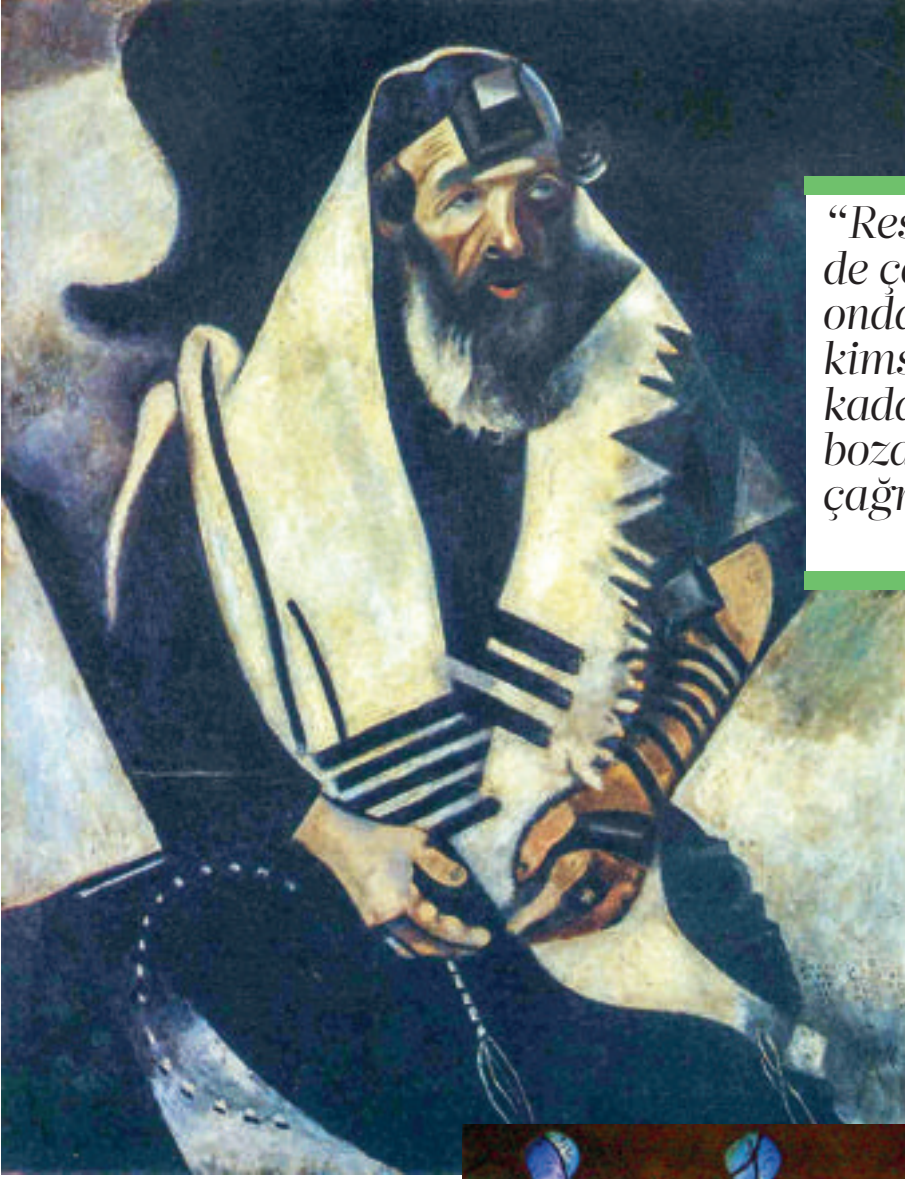
Leylaklar Arasında Âşıklar

öğretisinde, evlilik Tanrı’nın insanoğluna hediyesidir. Cinsellik, ortak yaşamın değerli bir parçasıdır. Chagall da bu resminde, eşiyile kendisini bir bütün olarak algılıyor.

Sanatçı, pek çok resimde, birbirlerine sarılmış bir çift kadın ve erkeği çizmiştir. “Leylaklar arasında Âşıklar” adlı eserinde de yan yana uzanmış bir çift yer almaktadır. Erkek, sevgiyle kadının saçlarını okşamaktadır. Erkek ve kadın kocaman bir çiçek buketinin içinde kaybolmuş gibidirler. Zamanın ötesinde,

her şeyden soyutlanmış bir şekilde, çiçeklerin koruyucu çemberi içinde yaşadıkları yoğun duygulara, gökyüzündeki ay tanıklık etmektedir.

Chagall, Bella’ya olan aşkını “Yürüyüş” adlı eserde de ifade etmiştir. Chagall yeşil bir kent ve bahçede ayakta durmaktadır; elini tuttuğu Bella ise gökyüzünde uçmaktadır. Yere serilmiş olan örtünün üzerinde, bir şarap kadehi ve sürahisi dikkat çekmektedir. Sanatçı, bu resimde karikatür öğeleri kullanmış ve yüzünü abartılı çizgilerle betimlemiştir.

“Ressamlar kadar şairlerin de çok öğreneceği şey var ondan. Ben kendi payıma, kimsede Chagall’daki kadar adamı çarpan, bozan, alıp götürülen şiirsel çağrışımlar görmedim.”

Cemal Süreya

onun yansımalarını aradım,” diyerek Yahudilik bağının ne kadar kuvvetli olduğunu anlatmak istemiştir. Birçok eserinde, Vitebsk’teki Hasi-dik kültürü ile yoğrulmuş anılarının izlerini görmek mümkündür. Çizdiği kemancı, haham portreleri, Şabat gününün kutsallığı gibi örnekler, bu duyduğu nostaljiyi çok iyi yansıtır. Chagall, eserlerinde kullandığı sembollerle değişik anlamlar yüklemiştir. Mesela ağaçlarla hayatı, sirkten manzaralarla yaratıcılığı, atlarla

özgürlüğü anlatmak istemiştir. Birçok resminde kullandığı uçan kemancı figürünün, ünlü Damdaki Kemancı müzikaline ilham kaynağı olduğu biliniyor.

Sergi gezmek bir sanatçının hayatına kısa süreli dâhil olmak gibidir. Chagall’in sergisini gezdiğinizde, Naziler tarafından yakılan yüzlerce resminden sonra yeniden

dimdik ayakta duruşunu, yaşadığı dönemde Yahudi olması sebebiyle maruz kaldığı sıkıntılara rağmen tükenmez yaşam coşkusu, Bella’ya olan aşkını resimlere yansıtmasını görebiliyorsunuz, hissedebiliyorsunuz... Renklerle dans eden Chagall, size mutluluk ve iyimser duygularını öyle güzel aktarıyor ki, hayran kalıyorsunuz: mutlulukla öten bir horoz, havada uçuşan eşekler, öpüşen sevgililer, damda oturan bir kemancı izleyiciyi bir rüyalar âlemine götürüyor ve sergiden yüzünüzde bir gültümseme ile ayrılıyorsunuz.

Chagall’in bıraktığı eserler

Chagall’in kaleme aldığı “Hayatım” adlı biyografisini okurken yazı stiline, aynı resimlerinde de yankıladığını görürsünüz. Aynı hareketlilik, canlılık, naiflik ve çocuk ruhu resimlerinde olduğu gibi satır aralarında da sizi alıyor ve zengin hayal dünyasına götürüyor. Resimlerini nasıl yaptığını anlatırken ada onuyla birlikte, bitmez tükenmez heyecanını yaşıyorsunuz.

Birçok ressam etkilenmiştir Chagall’in stilinden. Kendini belirli tek resim akımının içinde hapsetmek istemese de eserlerinde Kübizm, Fovizm, Sembolizm ve Sürrealist akımlarının öğelerine rastlamaktayız. Yahudi geleneklerin yanı sıra etkilendiği Rus folkloru ve pastoral atmosferi resimlerine konu olurken, tıpkı Picasso gibi görsel sanatların her dalında eser bırakmıştır: Yağlı boya, sulu boya, seramik, duvar panoları, özgün baskı, cam sanatı, tiyatro dekor ve

kostümleri... Picasso “Guernica” eserini yaparken Chagall’in etkisinde kaldığı biliniyor.

En önemli eserleri: Paris’te Opera Garnier, Kudüs’teki Hadassa Hastanesi Vitrayları, New York Operasındaki panoları, Fransa Hükümetine hediye ettiği Nice’teki Chagall Müzesinde sergilenen Tevrat resimleridir. 1973 yılında, Fransa Kültür Bakanı Andre Malraux’nun himayelerinde açılan müzede yaptığı konuşmasında: “Gençliğimden beri Tevrat’tan çok etkilendim. Şiirin en önemli kaynağı olmuştur benim için. Her zaman Sanatta ve Hayatta

Urla Balıkova

Ceneviz Bükü

PURİM BAYRAMI'NIZI KUTLARIZ

BU investment

0232 277 0 888 / www.buinvestment.com

“Aşk herkes için birdir”

Amor omnibus idem...

“Aşk acısı taşımayan yürek
ya deliye aittir ya ölüye” demiş
Mevlana Celaleddin-i Rumi.

Aşk, İbranice ve Arapça gibi Semitik dillerinin atası olan Aramca’da “karışma, haşır neşir olma, bir şeyle uğraşma” anlamına gelen ‘aşak’ sözcüğünün Arapçaya çevrildiği ‘ışk’ sözcüğünden türemiştir. Bir diğer bilgiye göre ‘ışk’ yani aşk, Arapça bir tür sarmaşık olan ve sarıldığı ağacın tüm öz suyunu emip, kuruyup ölmesine neden olan ‘aşeka’ bitkisinden gelmektedir. Aynı sözcük, Farsça sarmaşık anlamına gelen, dilimize ‘ışkın’ olarak yerleşmiş ‘ışgun’ sözcüğünün de atasıdır.

Aşkı tarif ederken en sık kullandığımız sembol muhtemeldir ki, **'kalp'** tir. Hatta bu sembol başlı başına 'aşk' sözcüğünün yerini tutmuş, İngilizce "seni seviyorum" derken "I 'kalp sembolü' U (you)" yazmak bile çoğu zaman yeterli görülmüştür. Neticede dil, öncelikle karşılıklı anlaşılmaktır.

Biyolog John Hertner'e göre 'kalp' simgesinin çıkış noktası, Avrupa'da Ortaçağ'da Katolik Kilisenin baskısı yüzünden insan kadavrası üzerinde çalışmayan bilim insanlarının bugün halen okullarda ders olarak okutulan 'kurbağa kadavrası ya da bedeni' üzerinde çalışmaları sonucu, kurbağanın iki odaklı ve birbirine yay şeklinde bağlanmış kıvrılan dolaşım sistemini esas almaları yüzünden olduğunu ileri sürmektedir. Bugün aşkın sembolü olarak görülen ve neredeyse her mesajın sonuna eklenen bir emojiye dönen ters kalp simgesinin ilk kullanım yeri Antik Mısır'da, 'erkek cinsel organı' penisi simgelediği bilinmektedir.

Antik Yunan ve Roma'da gıda tatlandırıcısı, öksürük şurubu ve özellikle 'doğum kontrol' yöntemi olarak görüldüğü için kutsanan, bugün kullandığımız kalp formuna benzeyen **'Silphium'** bitkisinin çiçekleri, bir çeşit antik para olan 'denariuslarda' sıklıkla karşımıza çıkıyor. Aristoteles'in, insan kalbinin, ortasında küçük bir çukura sahip üç odası olduğu teorisine göre, Ortaçağ sanatçıları ve bilim insanları eski tıbbi metinlerin tasvirlerini çizmeye çalıştıklarında kalp şeklinin doğmuş olduğuna olan inanç da yaygındır. Hıristiyanlığın yayılması ile birlikte Hıristiyan teolojinin amentüsü kabul edilen teslis kuramında, Hz. İsa 'mutlak (Tanrısal) sevgiye', kalp simgesi ise 'Kutsal Ruh' temsil eden bir imgeye dönüşmüştür.

Aşka, Hıristiyanlıkta olduğu gibi, Yahudilik ve Müslümanlık gibi monoteist (tek Tanrılı) diğer inançlarda da tanrısallık atfedilmiştir. Tora'nın (Tevrat'ın) Mezmurlar 2-3-4. Ayetlerinde, "Rab yeniden kuruyor Yeruşalim'i, / Bir araya topluyor İsrail'in sürgünlerini. / O, kırık kalplileri iyileştirir,

Yaralarını sarar. / Yıldızların sayısını belirler, / Her birini adıyla çağırır" denilmekte ve Tanrı'nın, insan kalbini onarma gücü anlatılmaktadır.

Müslümanların kutsal kitabı Kur'an-ı Kerim'in Araf Suresi 179. ayetinde; "Cin ve insanlardan bir çoğunu cehennem için yarattık. Onların kalpleri vardır, onunla gerçeği anlamazlar, gözleri vardır, onlarla görmezler; kulakları vardır ama onlarla işitmezler. İşte bunlar hayvan gibidirler, hatta daha şaşkıncırlar" denilerek Cinler'in canlı olduğu fakat kalbi olmadığı, yani 'sevgi duymadıkları' kast edilmiştir.

Eski Mısır mitolojisinde de kalp, doğurganlık ve adalet tanrıçası Ma'at'ın, ölümler dünyasında yaptığı yargılamada kullandığı tüye göre iyilik ve kötülüğü anlatır. Eski Mısır inancında kalbin, insanın işlediği günahlar yüzünden ağırlaştığına inanılırdı. 'Ma'at'ın tüyü', Mısır Ölümler Kitabında ölümlerin yargılanması sırasındaki hakikati simgeler. Kalp,

Pagan dönem tanrıları arasında aşk...

tüyden ağırsa kişi Cehennem'de sonsuz acı çekecek, şayet Ma'at'ın tüyünden hafifse Cennet ile mükafatlandırılacaktır. Dini ne olursa olsun, hemen hemen her teolojik metinde 'kalbin varlığı', canlılıktan çok 'vicdan, merhamet, hakikati görme gücü ve en yoğun olarak aşk' ile vurgulanmıştır.

Aşk her zaman, olumlu anlamda karşısına çıkmadı insanlığın. Barış Manço'nun, üzerine şarkı yaptığı, tıp dilinde 'Melankoli yahut Lipemani' diye geçen, halk dilinde "**Kara Sevda**" denilen 'ruhsal çöküntüyle birlikte hastalıklı tutulma hali' de aşkın tanımları arasında yer alır. Tıpta Kara Sevda; 1) Basit

Monoteizmin ilk günlerinde aşk...

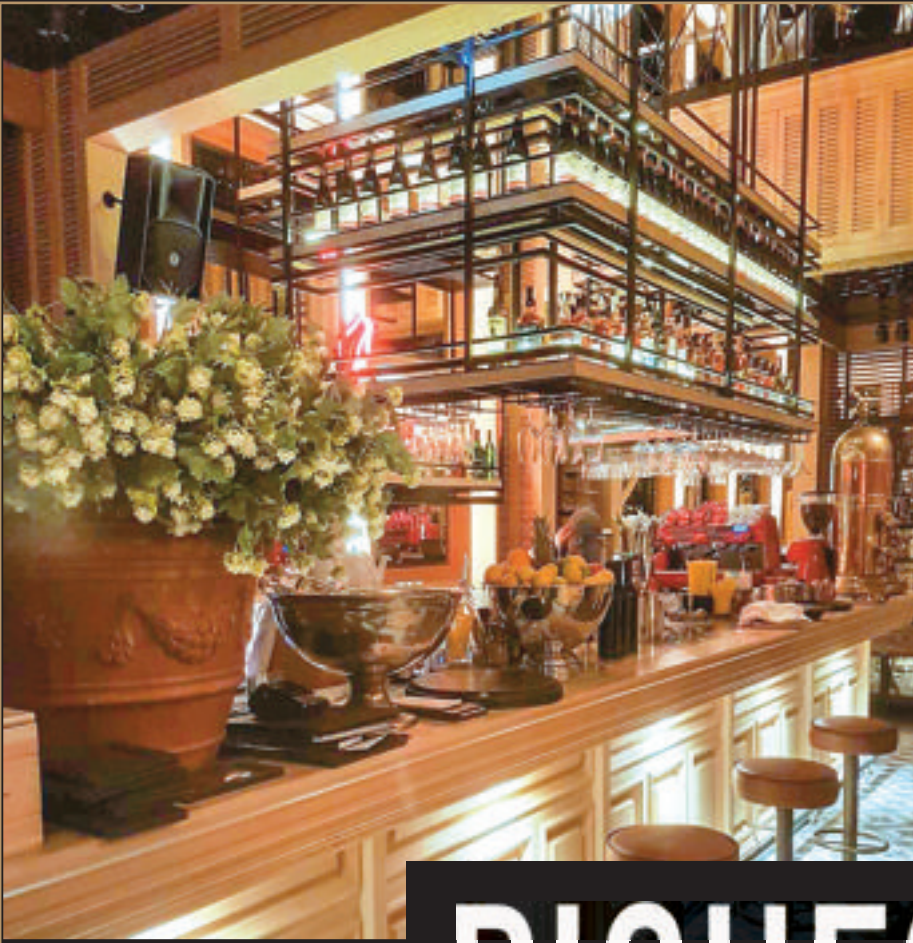
şekil, 2) Endişeli, sıkıntılı şekil, 3) Yaşlıların melankolisi, 4) Hezeyanlı ve itisafî (zulüm, gadir, eziyet edilme) şekli ve 5) Sersemlik, ahmaklık hali diye beş şekilde sınıflandırılır.

14 Şubat Sevgililer Günü Pagan atalarımıza dayanır

Bugün kutladığımız ve tarihini bildiğimiz neredeyse tüm özel günlerin kökenini, Pagan atalarımıza dayanır, bilindiği gibi. 14 Şubat da tabii ki Antik Yunan'ın en gözde bayramlarından biri; Olimpos tanrılarının kralı Zeus ve Hera'nın evlilik yıl dönümüdür. Sonradan adı "Lupercus Faunus" olacak olan İtalya kökenli bir tanrı çobanların, sürülerin kurtlara karşı koruyucusu olan Lupercus, adına her yıl 15 Şubat'ta kutlanan Lupercalia, bahar ve bereket bayramı olarak kutlanırdı. Kutlamaya katılan Lupercus Rahipleri, alay halinde Palatinus

Tepesini dolaşırlar, kurban ettikleri keçilerin derileriyle yol boyu toplanan kadınların çıplak bedenlerine vururlar, böylelikle doğurganlıklarının arttığına inanırlardı. Hatta Lupercalia Bayramına katılan ruhban erkekler yol boyu rastladıkları kızlarla birlikte olurlar, bu ilişkiden doğan çocuklar ise kutsal sayılır ve tanrıya adanırdı. Roma, Hıristiyanlığa geçip de Papalık kurumu kurulduğu vakit, bu Pagan gelenekte gençlerin birbirinin ismini yazıp kura çekme adeti gayr-i ahlaki bulunmuş, bu günü 'Aziz Bayramı' ilan etmiştir. III. yüzyılda İmparator II. Claudius, savaşıra asker bulunmadığı vakit, genç erkeklerin evlenmelerini de yasaklamıştı. Zira evli bireyin sorumluluğu artırıyor, devlete olan güveni Ortaçağda azalıyordu. Evli bireyler ile "Ha deyince savaşa gidilmez! Öl

deyince de ölünmezdi." İşte bu durumdan yakınan ve evlenmek isteyen geçleri sonradan Aziz ilan edilecek Aziz Marius ve Aziz Valentine gizlice evlendirmeye devam etti. Durumu haber alan İmparator, rahipleri tutuklandı ve ceza olarak sopa ile dövülerek öldürülmelerini emretti. Aziz Valentine, 14 Şubat 270 tarihinde öldürüldü. Aradan geçen 226 yıl sonra Papalık, Rahip Valentine ve Marius'a "Aziz" unvanı vererek bu günü kutsal-laştırdı ve her yıl 14 Şubat Aziz Valentine Günü (Bayramı) olarak kutlanmaya başlandı. 1847 yılında ABD'nin Massachusetts Eyaletinden Esther Howland adında kırtasiyecilik yapan bir kadın, 14 Şubat'ta Aziz Valentine Anması için; 'dantel süslemeli kartları seri halinde üretilip satışa sunmasıyla' Aziz Valentine Günü bir anda günümüzde tüm dünyanın kutladığı 14 Şubat Sevgililer Günü haline dönüştü.

RICHESSES

— I S T A N B U L —
RESTAURANT & CAFE

Farklı lezzetlerin buluşma mekanı...

'Baby Shower'larınızda misafirleriniz için
özel anlar yaratıyoruz...

0 212 522 99 99 - 0 531 546 09 79

İstanbul Caddesi Arcadium - 2 Avm No: 26/A Göktürk / Eyüp - İSTANBUL
e-mail: info@alkagrubu.com

(soldan sağa) Rubi - Maritza Dalva, Serra - İzzet Seni, Işık - Marko Seni (Neve Şalom Sinagogu, 18 Haziran 2017)

Geleneksel bir düğün...

Geleneksel Yahudi yaşantısında evlilik, KİDUŞİN olarak adlandırılır ve bu da “Kutsallaştırma” ya da “Özveri” olarak tercüme edilir. “Kutsallaştırma”, gerçekleşmekte olanların, sadece toplumsal bir düzenleme veya sözleşmeye dayalı bir anlaşma olmadığını; ancak manevi bir olgunun, bir mitzva'nın (görevin) yerine getirildiğinin ve bunun İlahi bir ahenk içerdiğinin göstergesidir. “Özveri” ise, çiftin artık özel bir ilişkiye sahip olduğunu ve bunun da gelin ve damadın birbirlerine bağlılığını gerektirdiğini, Kabalistlerin belirttiği gibi onların, “İki vücutta bir ruh” haline geldiklerini gösterir.

Düğün Öncesi

Nişan: Çiftler evlenmeye karar verdikten sonra, aileler ilk kez bir araya geldiğinde genellikle bunu küçük bir resepsiyon ile kutlarlar. Bazı aileler, düğün için son bir tarihin saptanmasıyla birlikte, gerekli hazırlıklara başlar. Bu hazırlıklar, ailelerin bütçeleri ile doğru orantılı olarak yapılır. Amaç genç nişanlıların kuracakları yeni yaşamlarında, hayata daha rahat ve güvenli bir biçimde başlamalarını sağlayabilmektir.

Mikve: Evlenmeye hazırlanan genç gelinler, evlenmeden 2-3 gün önce "Mikve" denen, bir arınma havuzuna girerler. Yahudi dini gereğince evlenmeden önce ilk defa Mikve'ye giren bir genç kız, evlilik süresince, her ay geçirdiği adet döneminden sonra Mikve yapmakla yükümlüdür. Günümüzde genellikle çok dindar olan kadınlar menopoz dönemine kadar her ay bu ritüeli uygulamakta iseler de, modern toplumlarda kadınlar Mikve'ye, evlilikten önce bir defa girmekle iktifa etmektedir.

Evlenecek olan müstakbel gelin, kayınvalidesi, annesi ve yakın kadın akrabalar ile genç kızın kız arkadaşları - hep birlikte, Mikve havuzunun olduğu yere gelirler. Yeni gelin, anneleri ve Mikve sorumlusu olan kadın görevlinin eşliğinde havuza girip, 7 kez dalar ve çıkar. Bu işlem bittikten ve giyindikten sonra tüm davetliler ile birlikte kurulan tatlı sofrasından yenilir, içilir ve iyi dileklerde bulunulur.

Mikve, temizlik ve yıkanma gerekliliğinden daha fazla, ruhun arınması anlamına gelir. Bu, kurulacak olan yuvanın saflığına, huzuruna ve mutluluğuna anlam katan bir gelenektir.

Düğün Günü

Ketuba: Düğün günü, tanıklık edecek kişilerin eşliğinde "Ketuba" yani evlilik sözleşmesi tamamlanır ve damat tarafından imzalanır. Bu sözleşme, Mişna Yasası (yaklaşık M.Ö 170) tarafından belirlenmiştir ve bazı yetkililere göre Tevrat dönemlerine kadar uzanır. Aramice yazılmış olan Ketuba'da, kocanın eşine olan yükümlülükleri ayrıntılı olarak yer alır. Aynı zamanda boşanma durumunda, kocanın eşine vereceği destek (Nafaka) vs. konuları tek tek yazılır. Ketuba, damat tarafından en az iki kişinin tanıklığı huzurunda imzalanır.

500. Yıl Vakfı Türk Musevileri Müzesi'nde sergilenen Ay yıldızlı Ketuba Efraim Menahem & Luna Margueritte Behar Tekirdağ, 5676 (1916)

Ketuba'da, kocanın eşine olan vazifeleri ayrıntılı olarak yer alır.

Ülkemizde, evliliklerde hukuki bağlar her ne kadar “Laik Medeni Nikâh” çerçevesinde bağlayıcı olsa da Ketuba önemini hala korumakta ve dinî kurallar uygulanmaktadır. Ketuba genellikle el yazısı ile yazılır. Günümüzde hayli sade olan Ketubalar, eski dönemlerde sanat eseri kadar değerli süslemelerle bezenirdi.

Hupa: Ketuba’dan sonraki aşama “Hupa” (Tente) olarak adlandırılır. Hupa’nın amacı, yeni çift için sembolik bir ev olarak, 4 direğe tutturulmuş bir ipek tente veya Tallit (Sinagoglarda, erkeklerin ibadet ederken sarındıkları dua şalı) altına girip kut-sanmalarıdır. Hupa’nın direklerini, aile yakınlarından 4 gencin tutması gelenektir. Ülkemizde ise Hupa, damat ve gelinin ebeveynlerinin, dua şalının iki tarafını tutmalarıyla, genç çiftin başlarının üzerinde adeta bir çatı oluşturmasıyla gerçekleşir. Hupa sembolik olarak, Tanrı’nın Avraam Avinu’ya (İbrahim Peygamber) vaat ettiği “Zürriyetini göklerdeki yıldızlar kadar çoğaltacağım” sözlerine atfen gerçekleştirilir. Bu nedenle Yahudi düğünleri genelde akşamları, yıldızlar çıktığı zaman yapılır. Ülkemizde düğünler çoğunlukla sinagoglarda yapılmaktadır. Törende, damat, anne babasıyla; gelin de onların ardından kendi anne ve babasıyla Hupa’nın altına, damadın yanına getirilir. Hupa’nın altında duran çiftin evlilik ve birleşme duasını okuyan Hahamın elinde, gümüş bir kadehte kutsal ve okunmuş şarap vardır. Dualardan sonra Haham kadehi damada uzatır, bir yudum içen damat daha sonra kadehi geline verir. Çiftlerin aynı bardaktan şarap içmesi, onların birbirlerine uymaları ve birleşmeleri yanında, hazı ve neşeyi de paylaşmalarını simgeler.

Kiduşin: Damat, evlilik simgesi olan taşsız altın bir yüzüğü gelinin sağ elinin işaret parmağına takar. Ketuba’ya imzalamış olan iki tanığın huzurunda, geline şöyle der: “Sen, Moşe ve İsrail kanununa göre, bana kutsanmış bir bağla bağlanıyorsun.” Yüzük, aile birliğinin kutsallığını, sevgiyi ve sadakati sembolize eder. Yüzük ritüelinden sonra Ketuba geline teslim edilir. Türk Yahudi Toplumunda

**Jüliyet - Doris Katan düğünü,
Zülfaris Sinagogu, 29 Ekim 1923**

Ketuba’nın, gelinin çok yakınlarından biri tarafından muhafaza edilmesi gelenektir.

Şeva Berahot (7 Kutsama Duası): Artık sıra, Haham tarafından okunan 7 kutsama duasına gelmiştir. Haham duaları, elinde tuttuğu şarap kadehi ile okur. Bu dualar, Tanrı’nın, evreni ve insanı yaratışı ile ilgili övgülerle başlar. İnsanın, iki cins (kadın ve erkek) olarak yaratılması onuruna övgüler okunur. Dualarda, yeni evli çiftin, Eden Bahçesi’ndeki Âdem ve Havva gibi, sonsuza dek birlikte mutlu olacağı umutları ifade edilir. Damat, bir kumaş parçasının içine sarılmış cam bir bardağı ayağı ile kırar. Bu; geçmişte Yahudilerin kutsal kenti Kudüs’e yapılan kötülükleri anımsayıp üzülüğünü ve en mutlu - neşeli anlarda bile onu asla unutmadığını belirtmek amacıyla yapılır.

Yüzük, aile birliğinin kutsallığını, sevgiyi ve sadakati sembolize eder.

Bu esnada damat: “Eğer seni unutsam ey Kudüs, Sağ elim hünerini unutsun. Eğer seni anmazsam, Dilim damağıma yapışsın” (Mezmun 137:5-6) sözlerini tekrarlar. Artık gençleri tebrik etme ve eğlenip, dans etme zamanı gelmiştir...

Yüzyıllık serüven: Yüz Germe

Yeni nesil ne şanslı! Yüzyıl önce bir kadının hayali, neredeyse bugünün rutini...

Bundan tam 117 yıl önce, güzelliğine meraklı Polonyalı aristokrat, yüzündeki sarkma ve kırışıklıklar için Berlin'de Dr. Eugen Hollander'ın kapısını çalar. Yanak ve ağız kenarındaki sarkmaların azalmasını ister. Söylentilere göre doktor, kulak önünden 5 cm. cilt alarak tatminkar sonuç elde etmiştir. Gençleşme kıvılcımı patlamıştı bir kez. 1906'da Dr. Lexer Avrupa'da, aynı yıl okyanusun öteki tarafında Dr. Miller ise Amerika'da yüz germe ameliyatlarının basit şekilleri olan cilt modifikasyonlarını yayınladı.

Dünya tarihinin her alanda kabuk değiştirdiği 1920'lerde, yüz germe de bu değişimden nasibini alır: Şakak - saçlı deriden başlayan izin, kulak önü ve arkasına uzatılması ve cilt altının tünelleştirilip çekilmesi standart hale gelir. Yeni dünya estetik algısında Hollywood adeta ben de varım demeye başlar.

Böylece toplumda, estetik burun operasyonları ve diğer ameliyatlar da artar. Bu arada sadece cilt çıkarma ile yapılan yüz germelerde oluşan sıkıntılar ortaya çıkmaya başlar: kulak aşağıya çekilir, yanakta rüzgarla süpürülmüşçesine bir deformasyon oluşurken izler de kötü iyileşiyordu..

Aradan 54 yıl geçmesine rağmen ciddi bir ilerleme olmadı; fakat İkinci Dünya Savaşı'ndan zengin çıkan Kuzey Avrupa'dan yeni haberler duyuluyordu. İsveçli Dr. Skoog, Fransız anatomistlerin SMAS olarak adlandırdığı cilt altı tabakasının kaldırılıp şekillendirilmesi gerektiğini vurguluyordu.

Zaman adeta Skoog'u haklı çıkardı. SMAS dokusunun elastik olmaması nedeniyle sonuçlar daha kalıcı oluyor, deformasyon giderilirken izler neredeyse görünmüyordu.

1980'lerden günümüze SMAS, yani derin plan yüz germe çeşitleri geliştirildi, lazer ve yağ enjeksiyonları kombinleriyle en ideal formuna ulaştı.

Dr. Engin Öcal
Estetik Plastik Cerrahi Uzmanı

DR. ENGİN ÖCAL

İstanbul Tıp Fakültesi'nden 2006 yılında mezun oldu. Aynı yıl Hacettepe Üniversitesi'nde Plastik ve Estetik Cerrahi uzmanlığına başladı. 6 yıllık ihtisas sürecinde seçkin ulusal ve uluslararası kongre, kurs ve gözlemciliklerde bulunarak akademik çalışmalar yaptı. Öcal halen Nişantaşı'ndaki kliniğinde hizmet vermektedir.

Turnalar Ali'mi görmediniz mi?

Erkek dişi sorulmaz, muhabbetin dilinde.
Hakk'ın yarattığı her şey, yerli yerinde.
Bizim nazarımızda, kadın erkek farkı yok.
Noksanlık, eksiklik senin görüşlerinde...

Hünkâr Hâce Bektaş-ı Veli

Gülizar Uğurlu Ana -
Ethem Uğurlu Dede (1978)

Aleviler, geleneğinin temel ibadetinin yapıldığı Cem Evi'ne girdiklerinde artık kadın ya da erkek değil "can" olarak birbirlerine hitap ederler. Çünkü geleneğin temel kurallarından biri şunu söyler; **Ten** elbisesini (bedenler ve cinsiyet farklılığı) kapıda bırakıp **can** elbisesini (insan kimliği) giymeyen **Cem**'e dahil olamaz. Ruh, Alevi geleneğinde cinsiyetsizdir. Ruhsallığa dahil olmak isteyen kendini öncelikle "insan" olarak tanımlamalıdır. Geleneğin gündelik yaşam akışında kadın-erkek eşitliğinin nedeni "insan" kavramına verilen bu önemde yatmaktadır.

İki insan; bir kadın bir erkek, kimşenin baskısı olmadan kendi rızalarıyla evlenmeye karar verdiklerinde öncelikle resmi nikahı gerçekleştirirler. Resmi nikahın ardından, Alevi Geleneğinin bütününde uygulanan pek çok ritüel ve yasayı barındıran dini nikah kendini gösterir. Hz. Hatice ve Hz. Muhammed, Hz. Fatıma ve Hz. Ali birer rol model olacaklardır evlenecek olan kişilere. Evlilik antlaşmasının yapılacağı ritüelde ise İmam Cafer-i Sadık'ın "**buyruk**"u yol gösterir. (Buyruk; Alevi - Bektaşî geleneğinin temel kurallarını kapsayan metinlerden biridir.)

İmam Cafer-i Sadık, Buyruğunda

şöyle der; "İster pir ister talip olanlara şöyle gerektirir; Yoldan dönmeyeler, tarikattan ve hakikatten asla çıkmayalar. Ondan sonra her an rıza hasıl edeler ve rızadan dönmeyeler!" Bu, Aleviler açısından bağlayıcı bir kuraldır. Söz vermeden önce iyice düşünmeli ve söz verdikten sonra sözden dönmemelidirler. Evlenecek olan çiftler eğer *kirve* ya da *musahip* değilse (musahip; yol kardeşi) evlenmeleri açısından bir sakınca bulunmamaktadır. Nikah törenini bir **Dede** yönetir. Dede, nikahı kıyılacak olan kişilere önce manevi bir uyarıda bulunur;

Bismi Şah Allah Allah!

Pirimiz Hünkâr Hâce Bektaş Velinin Himmeti ile,

Sizin Nikahınızı kılmak için burada bulunuyoruz.

Şu anda Hakk Divanında ve İrfan Meydanındasınız!

Evlilik sözü verecek kişiler, onlara şahitlik edecek kişiler, ebeveynler ve onların musahipleri bu uyarıyı kabul ediyorlarsa kendi sağ ellerini dudaklarına götürüp öperler. Bu, niyaz anlamına gelmektedir, bir nevi tasdik. Dede ilk olarak nikahı kıyılacak olan geline soru yöneltir;

"Allah'ın emri ile, Peygamberin kavli ile İmam Cafer-ı Sadık-ın himmeti üzerine, yerin göğün tanıklığı ile, hazır bulunan cemaatin huzurunda, hiç bir baskı ve etki altında kalma-

Fotoğraflar:
Özgür Ülker

“Nikahta Dede’nin çiftlere sıraladığı evlilik kurallarının başında saygı, sevgi, nezaket kelimeleri “edep” kelimesinin içinde gizlidir. Eline, beline, diline sahip olmak bu geleneğin en temel kuralıdır.”

dan, kendi arzun ve isteğin üzerine, acı ve tatlı günlerini paylaşıp dertlerine ortak etmeyi kabul ederek,oğlunı kendine bir ömür boyu eş olarak Allah’ın emri ile kabul ediyor musun?” (Üç kez sorulur.) Yanıt şayet “evet” ise gelinin şahidine; “Allah’ın huzurunda kulağınla duydun, gözünle gördün, Allah’ın emrine şahit oldun mu?” diye sorulur. Şahit onay verdikten sonra aynı sorular damat ve onun şahidine yöneltilir. Nikahı kıyan Dede, dualar ve **gülbenkler** okumaya başlar. Okunan gülbenklerden biri şöyledir; Hz. Şit ile Naciye, Hz. Muhammed ile Hatice-tül Kübra, Hz. Ali ile Fatima-tü Zöhre yakınları gibi olsun.

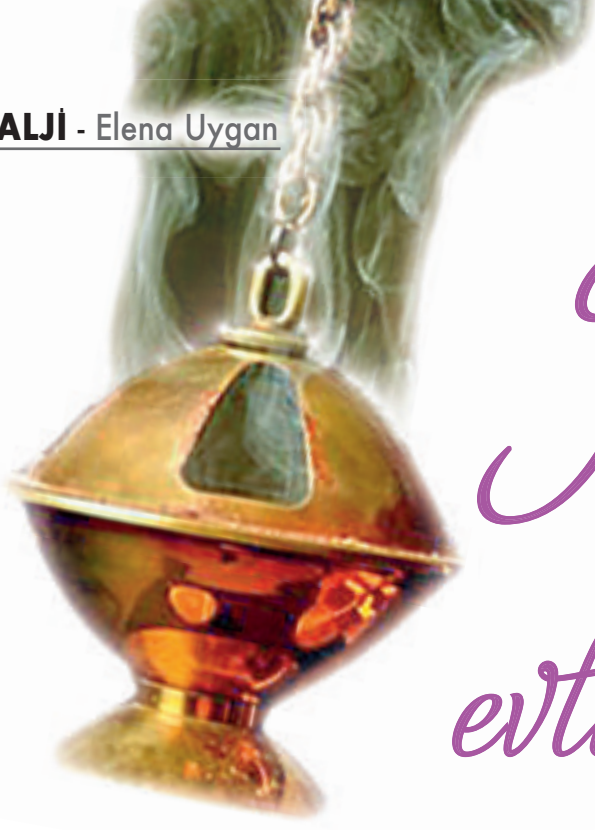
Üçlerin, Beşlerin, On iki İmamların, On dört Masum-u Pakların, On yedi Kemberbestlerin, Kırkların hayrı ve himmeti üzerinizde olsun. Gerçeğe Hü! Mümine Ya Ali!
Nikahta Dede’nin çiftlere sıraladığı evlilik kurallarının başında saygı, sevgi, nezaket kelimeleri “**edep**” kelimesinin içinde gizlidir. Eline, beline, diline sahip olmak bu geleneğin en temel kuralıdır. Edep, Gelenekte tek eşliği zorunlu kılar. Aleviler bu açıdan turnalara benzerler. **Turna kuşu** onlar için son derece kutsaldır. Bu sebeple Cemlerinde Turna Sema-hı dönerler. Turna kuşları tek eşlidirler. Eşlerini bulduklarında yeni

yuva yaparlar. Fakat yaşlanan anne ve babalarının geçimlerini de ihmal etmezler. Turna kuşunu avlamak gelenekte büyük bir günah olarak kabul edilir. Çünkü çiftlerden biri ölürse, geride kalan turna yaşamaya devam etmez ölümü seçer ve gidip kendini suya bırakır.

Alevi Geleneğinde turnalar hem evliliğin sembolü hem de geleneği diyardan diyara taşıyan bir kuştur.

*“Yemen ellerinden beri gelirken
Turnalar Ali’mi görmediniz mi?
Havanın yüzünde semah dönerken
Turnalar Ali’mi görmediniz mi?”*

Şah İsmail Hatayi

Bulgar evliliği & düğünü

Elena düğün taçı takılırken

Atalarımın geldiği yer itibariyle iki ayrı toplumdaki etkilendi benim cemaatim. Biri, kökeni itibari ile nesilden nesile geçen *Bulgar* geleneği, diğeri de asırlar boyunca yaşayageldiği *Makedonya*'nın bu geleneğe kattığı yöresel ve toplumsal özellikler...

Düğün taçları

Dest-i izdivacınıza...

“Domatesim meyve vermiyor” diye şikâyet ettiğinde müşteri, “Meyve bağlayana dek suyunu kes” demişti kocam. Ardından da anlaması için şu izahatı yapmıştı: “Domatese su vermeyi kestiğimizde, bitki ‘eyvah ölüyorum’ paniğine kapılır ve ‘madem ölüyorum, bir an önce soyumun devamı için dölümü bırakayım’ mantığında acilen meyve bağlar.” Buradan hareketle en basatine indirirsek, dünya yüzündeki her canlının istisnasız uyması gereken bir tek yaratılış nedeni vardır, o da çoğalmak. İşte, bu çoğalmanın mühürlenmesidir *evlilik* ve zaman içinde şekillenen *düğün geleneği*...

Atalarımın geldiği yer itibariyle iki ayrı toplumdaki etkiledi benim cemaatim. Biri, kökeni itibari ile nesilden nesile geçen *Bulgar geleneği*, diğeri de asırlar boyunca yaşaya geldiği *Makedonya*’nın bu geleneğe kattığı yöresel ve toplumsal özellikler...

Öncelikle, Hristiyan bir toplumda evliliğin tescil edildiği tek merci Kilise’dir. Yedi nesil ölçütü ile akrabalık bağının yasak olduğu farklı cinsten iki insan, Tanrı ve Kilise nezdinde, dört ana esas (sadakat, güven, çözümlenmezlik ve doğurganlık) zemininde tek bir vücut olmak üzere birleşmektedirler ve Tanrı’nın birleştirdiğini insan ayıramaz. Bu mantıkla Kilise, evliliğin dağılmasına sıcak bakmaz. Ortodoks Kilisesi, bu konuda Katolik Kilisesi gibi katı olmamakla birlikte, üçüncü evliliğini yapmakta olan

bir geline Patrik Bartholomeos’un “Bir daha karşıma gelersen evlendirmem!” dediği de vakidir. Evlilikle hangi Kilisede kayıt oluşturduysak, bu kayıt bizim ve çocuklarımızın, hatta farklı evlilikler yapmadıkları sürece torunlarımızın yaşam boyu kütüğünü oluşturur. Türkiye’de resmi nikâh esas olduğundan, Kilise önce benden nikâh defterimi, sonra da kaydımın bulunduğu Kiliseden, rahibin “ilk evliliğini yapmaktadır” diye tasdiklediği bir evrak ister.

Evliliğe Doğru

Öncelikle, benim neslin en büyük handikapı (engeli) “el âlem ne der” olmuştur. Bu çerçevede biz flört evre-

“Evlenden önce gözünü dört açarsan, evlendikten sonra yarı-yarıya kapatabilirsin!”

cuk sahibi olduktan sonra, her iki tarafın gerek yakın, gerekse uzak çevresinden, fazlasıyla had-dini bilmez müdahale gördük. Öyle ki, iş inada biniyor, huzurumuzu etkiliyordu. Ancak, beylik sözdür, “Biz bozulanı atan değil, tamir eden bir neslin çocuklarıydık” da... tamir işini (ne yazık ki) çoğunlukla kocam yaptı ☺... Eeee ne demişti rahip düğünde: “Ve erkek, annesi ile babasını bırakıp, karısına bağlanacak.” Aslında laf aramızda, “Kadın da kocasına itaat edecek ve tek bir vücut oluşturacaklar” da demişti !? (Ahh kadınlar!!!) Görücü usulü evlilikler için taraflar birbirlerine, üçüncü kişiler aracılığıyla teklifler götürürlerdi. “Kız daire veriyor” denirdi mesela. Aileler elbette ki, çocukları için cemaatten en ideal eşi gözüne kestirirdi. Nitekim ‘doktor’ ‘mühendis’ gibi mesleki derecelerin ardından ‘yüksek mühendis’ terimini yeni duyan bir anne, gö-

sini hep kaçamak yaşamışızdır. İkinci bir tabumuz, din dışı, hatta cemaat dışı evliliklere geçmiş yıllarda pek sıcak bakılmamasıydı. “Aynı cemaate mensubuz, gene de baban tartışmalarda, ‘benim köyüm/senin köyün’ ayırımını yapardı; ya bir de farklı dinlerden olsak!” derdi annem... Bugünkü şartlarda saçma geliyorsa da bu yaklaşımın esasen ne denli haklı sebeplere dayandığını, ancak evlendikten sonra anladım. Eşim ve ben, aynı dine ancak farklı kökenlere mensup olmamıza rağmen, özellikle ço-

Düğün davetiyesi ve tebrik telgrafı (1947)

MERKEZ		No.		Kelime	Verildiği		Resmî	Ota Merkez	Alındığı		İmza
					Tarih	Saat	Husul		Tarih	Saat	
					10/8	16			10/8	16	
<p>Adres: <i>Stefan E. Kovaçef</i></p> <p><i>Vangelitza N. Apova</i></p>											

züne kestirdiği damat adayına “Evladım sen alçak mendis (!) miydin, yüksek mendis mi?” diye sorması yılın esprisi seçilmişti. Gençlerin evliliğe ilk adımı, ailece tanışılmıyorsa önce bir tanışma faslından, tanışılıyorsa da bir kız isteme faslından başlar. Ancak, kız kardeşimi oğluna uygun gören uyanık bir kayınvalide, dükkâna uğrayıp babamı da kafa kola alması ile “garantiye” bir altın lira bırakarak işi bitirmeye kalktıysa da, gençler uyuşmayınca altın da geri verilmişti. Kızı istemek içinse eniştem, hayatımda duyduğum en güzel ifadeyi kullanmıştı: “Çocuklarımız birbirlerine sabretmeye karar vermişler...” Sabrettiler de! Nişan kız tarafına aittir bizde, düğün de oğlanın, tabii imkânlar elveriyorsa. Düğün, gençlerin birbirlerini tanıması için aceleye getirilmez; yine de geçim kaygısı, sorumluluk paylaşımı yaşanmadıkça... Onun için derler ya: “Evlenmeden

Nişan töreni

“Çocuklarımız birbirlerine sabretmeye karar vermişler...”

önce gözünü dört açarsan, evlendikten sonra yarı-yarıya kapatabilirsin!”

Düğün için illa ki bir ‘kirve’ lazımdır. Kirve, ailenin Tanrı nezdinde koruyucusudur ve çok değer verilir. Düğün öncesi kız tarafı ona imkânları oranında bir gümüş bonbonyer (şekerlik) götürür, buna karşılık kirve (nunko / nun-ka) de ayın bedelini, şeker, davetiye masraflarını karşılar, geline takımı takar.

Ve... Düğün!

Düğün haftası, gelinle damadın görüşmesi uğursuzluk sayılır. Çeyizi almaya gelen damat tarafına, kız tarafından birisi denklerin üzerine oturup bahşişini almadan vermez. Çarşamba günü benim gençliğimde çeyiz sergilenmesi yapılırken, artık bu gelenek görgüsüzlük sayıldığından kaldırıldı. Ancak, perşembe günü gelinin akraba ve arkadaşları tarafından düğün yatağını yapma ritüeli için toplanma devam etmekte. İzzet-i ikramdan sonra bekâr genç kızlar yatağı yapar; üzerinde analı-babalı bir küçük çocuk, doğurganlık sembolü olarak yuvarlanırken, yatağa bereket için pirinç, ekonomik seviyelerine göre taraflarca da altın lira atılır. Yeğeninim yatağına bir arkadaşımız, bir küçük torba inci atmıştı mesela! Düğünlerimiz pazar günleri ve birkaç istisna hariç, çok daha görkemli

Demir Kilise'de düğün (1947)

1994

“Âdem Tanrı’ya
‘sıkılıyorum’ dediğinde,
Tanrı ona bir düzine
arkadaş değil, BİR TEK
KADIN VERDİ.”

olduğundan Fener’deki Demir Kilise’de, öğleden sonraları yapılır. Düğün saati yaklaşırken, damat düğün arabası ile gelinin çiçeğini göndermiştir, zira kendisi ve ailesi onu kilise kapısında bekleyecektir. Bazıları gelin evden çıkarken başının üzerinde (*bereket*) köy ekmeği kırarken, gelin de eşikte üzerine basarak kırdığı bardakla, geri dönüşü olmayacağını güvencesini verir.

Gelini kiliseye babası götürüp kapıda beklemekte olan damada teslim eder. Birinci sınıf bir düğün oluyorsa, yüksek kademedeki kalabalık bir rahip grubu (*despot*) törene katılacaktır. Babam uzun yıllar yönetim kurulu başkanlığı yaptığından, yeğenimin düğününe hem bugünkü Bulgar Patriği Neofit gelmişti Bulgaristan’dan, hem de Fener Patrikhanesi birkaç temsilci ile şerefletirmişti düğünü. Korkunç bir haziran sıcaklığında ve kalabalıkta, tören iki dilde yapıldığından saatler sürmüştü, Bulgar basını ve televizyonu da naklen vermişti.

Ayının sonlarına doğru rahip, evlilik bağına temsilen birbirine bağlı iki tacı masa üzerinden alıp kirveye teslim eder ve “Tanrının kulu A ile Tanrının kulu B’yi Baba, Oğul, ve Kutsal Ruh adına nikâhlıyorum” diye üç kez tekrarlar, arkada duran kirve, taçları çiftin başlarında çaprazlar. Ardından, rahip gençlerin yüzüklerini

sol elden sağ ele geçirir ve bir kadehten kirve ve evlenen çifte, insanlığı yasak elma’nın günahından arındırmak için İsa’nın döktüğü kanı temsilen üçer yudum şarap içirdikten sonra, onlarla birlikte İncil’in durduğu ortadaki masanın etrafında (“İsaiah” dansı) üç kez döner. Artık evlilik akdi mühürlenmiştir. Bu esnada üst balkonlardan arkadaşları, gelin ile damadın üzerine pirinç, para ve çiçek petalleri yağdırmaktadır.

Yeni yuva kurulmuştur artık. Koşturmalar, masraflar, aksilikler, olduydu kavgaya patırdı ardından, birden bir huzur ve tatlı bir yorgunluk... Şimdiki gençler lüzumsuz görüyorsa da evliliği; o atılan imza var ya gençler, yarın birgün her tepeniz attığında kapıyı çarpıp çıkmanıza engel olacaktır bir nebze...

Damat! Çok feminist bir yaklaşım olursa da şu sözleri atıver kulağının arkasına: “Âdem Tanrı’ya ‘sıkılıyorum’ dediğinde, Tanrı ona bir düzine arkadaş değil, BİR TEK KADIN VERDİ.”

Bir Ege köyü Bir kız kaçırma Bir “mutlu son”

Düğün veya evlilik konularının gündeme geldiği her defasında, aklıma düşer yıllar önce bir Ege köyünde nasıl da bir kız kaçırma olayına katkıda bulunduğum...

Milas’ın Dörttepe Köyü’ndeyiz. Köyün ileri gelenlerinden Mükerrrem ile Ümmü çiftine sık sık konuk oluyorum. Seviyorum o insanları, hazır “metropolden kaçışım” gündemdeyken. Sımsıcak kalplerinde yer almak huzurlu bir mutluluk. Ümmü’nün ineklerinin yemlerinden söz etmek, yeni doğmuş buzağının yanına varıp hayranlıkla doğanın görkemine tanık olmak... İkram edilecek neskafe için evde süt kalmadığından, “bir koşu inekten sağıp gelme” konusunu hayatın doğal akışı şeklinde addetmek...

Hiçbir önyargı taşımaksızın hayatın, geleneklerden, politikadan masumane sohbetler içinde olmak...

Derken evin genç kızı Yasemin ile de bir dostluk! Beyaz ekrandan ve çevre kasabalardan edinebildiği kadar gündeme ayak uyduran genç kız, öğrenme evresinde. Kimi kez hayranlık, kimi kez ise özentî, bazen de tabii ki öğrenmeye olan merak...

Derken Yasemin ile aramızda dört başı mamur bir dostluk.

Aylar sonra bir sırrını paylaşıyor: Bir genç ile aşka düşmüşler.

Lakin anne-babaya söylemenin mümkünü yok.

Henüz “bilezik paraları” ortada yok, delikanlı yeni başlamış işe.

Üstelik delikanlının Mumcular’ın ötesindeki köyden olanları, bizimkiler pek sevmezmiş.

Yasemin önce annesine çıtlatıyor.

Ümmü'nün yanıtı sert, çünkü kocasından, kaynatlarından çekiniyor; "Asla, olmaz, buralara gelmesin o... Baban bacaklarını kırar ha..."

...Ve başımdan geçen "ablalık etme" macerası böylece başlamış oluyor. Delikanlı bize (komşuyla bana) danişiyor. "Ben bu kızı kaçıracağım," diyor. "Nasıl... Niçin... Yapma, etme, eyleme..." diyene kadar, genç adam anne-babasına, akrabalarına da daniştikten sonra günlerin birinde Yasemin'i arkadaşlarından birinin otomobiliyle Dörttepe'deki evinden bohçasıyla kapıp annesinin evine götürüyor.

Komşuyla beraber panik içindeyiz, "kız kaçırılmalarına" sadece gazete haberlerinden aşına olmaktan... Bütün dertlerimiz bir kenara bırakılıyor tabii ki! Öncelikle "bekâret" nasihatleri... Ardından da "sulh içinde ilerleme" arayışları. Anne Ümmü, baba Mükerrerem perişanlar.

"Kızımız bize bunu nasıl yapar-eder" derdiyle... İşte o esnada devreye giriyoruz. "Barış yapacaksınız" dayatmasıyla...

Aynı esnalarda Mumcular Köyü'nün minik bir mahallesinde tencereler kaynıyor. Nikâh hazırlıkları son sürat içinde ilerliyor.

Biz de davetliyiz. O nikâha İstanbullu Ablalar da tanıklık etmeli. Rolümüz baştan biçilmişti zaten, "arabulucular" şeklinde.

Köy muhtarının kıyacağı akde doğru yol alıyoruz. Mahalleye varınca ilerlemek mümkün değil artık. Arabamızı bir kenara çekiyoruz ve yaya olarak devam ediyoruz, tarifler üzerine...

Yerlerde ateşler yakılmış, üzerlerinde koca-koca tencereler, keşkekler pişiyor, pilavlar eşliğinde.

İşte şölenimiz buydu!

Bir yandan beraberliğin yasallaş-

ması sevincini taşıırken, Ümmü ile Mükerrerem'in orada olmaması bizim için hüznü. Lakin seçiminde hayli kararlı olan Yasemin'in dertlendiğini sanmıyorum. Nasılsa anne-babasının ellerini öpecek ve affedilecek. Bu etkinliğin ertesinde, suç ortaklığı duygularının utancını taşımama adına komşuyla beraber anne-babaya, damatlarına yönelik güven aşılama kararıyla, Dörttepe'nin yolunu tutarken...

Bin dere den su getiriyoruz.

...Ve sonuç veriyor çabamız!

Baba kızına kıyamıyor, mutluluğuna engel olmamaya karar veriyor.

"Önce eve dönsün," komutu.

Telaşımızı geçirmiyor bu sözler. Daha çok garanti peşindeyiz.

"Döner dönmez kinasını yapar mı-

yız?" diye soruyoruz.

Haberleşmeler kolay tabii, cep telefonlarıyla.

Komşulara da haber salınıyor, ailenin evinde kına olacak diye.

Hemen ertesi güne randevulaşyoruz. Babası Yasemin'in gelinliğini kendi alacak. Bodrum merkezindeki bir gelinlikçide donatıyoruz el

birliğiyle kınalı yapınca-ğımızı, Yasemin'imizi...

Aynı esnada damat adayımız bütün ailesinin ve arkadaşlarının seferberliğinde, Bodrum - Konakık'ta ev tutuyor, evinin ilk gereksinimlerinin peşinde...

"Beşi-bir-yerde" edasıyla ilerledik o günlerde. Kız kaçırma, köyde nikâh ziyafeti, anne-babanın ikna olmasını sağlamak, güzel genç kızımızı hazırlamak, donatmak...

En nihayetinde de "mutlu son"! Köy meydanında: Davullar zurnalar eşliğinde, Babası tarafından beline, bekâreti temsilen takılan kırmızı kurdelesiy-le Yasemin'in mutluluğuna şahit olmak ve birlikte poz vermek...

Bir mutluluğun tüm süreçlerinde yer almak öylesine keyifliydi ki!

Kraliçe Victoria'nın düğünü, 1854

Japon Düğünü

Dünyada farklı düğün adetleri

Genç kızların hayalini süsleyen **beyaz gelinliklerin ilk defa ne zaman moda olduğunu** hiç merak ettiniz mi? Dünyanın dört bir yanında düğün adetleri nasıl? Eski Roma'da gelinliklerin rengi sarıydı. Gelinler yine sarı renkte peçe takıyordu. Peçe, evli ve bekâr kadınları ayırt ederdi. Ortaçağlarda ise, gelinliğin rengi üzerinde pek durulmadı. Kumaşın, kaliteli ve gösterişli olması daha önemliydi. Herkes düğününde, en iyi elbisesini giyyordu, renk de kişilerin kendi tercihine göre değişiyordu...

Beyaz gelinliklerin ilk mekânı saraylar

16. ve 17. yüzyıllara kadar gelinler, evlilik törenlerinde en yeni kıyafetlerini kullandılar. Gelinler, düğünlerinde giydikleri her renkte olabilecek elbiselerini daha sonra günlük yaşamlarında giymeye devam ettiler. Sadece soyluların, düğün törenlerinde özel kıyafet diktirme lüksü vardı. 16. yüzyılda, kraliyet ailesi gelinlerinin gümüşü renkte gelinlik giymeleri gelenektir. 19. yüzyılda Kraliçe Victoria bunu reddetti ve beyaz gelinlik giymekte ısrar etti. Günümüzdeki gelinlik modellerinin temelini, 1854 yılında Kraliçe Victoria'nın Prens Albert ile evlenirken giydiği, tamamen beyaz saten kumaştan oluşmuş, 5,5 metre kuyruğu olan gösterişli gelinliği oluşturmaktadır. Kraliçe Victoria bu, beyaz gece elbisesi ile bu geleneğin öncüsü olmuştur.

Bundan sonra İngiliz ve Fransız yazarlar, beyaz rengin, masumiyetin simgesi olduğu konusunu işlemeye başladılar. O dönem ahlakına göre bekâret, evliliğin vazgeçilmez koşulu olduğu için beyaz gelinlik âdeti tuttu. Evlenirken beyaz giysi giymek genç kızların bekâretlerini topluma ilan etmelerinin yolu oldu. Söz evlenmeden açılmışken, evlilik yüzüğünden de bahsetmek gerekiyor. İnsanların evlenince yüzük takmaları eski Mısırlıların inançlarına dayanıyor. Milattan 2800 yıl önce Mısır'da yaşayanlar, daire veya halka şeklindeki cisimlerin, başlangıç ve bitiş noktalarının olmaması nedeni ile sonsuzluğu temsil ettiklerine inanıyorlardı. Yüzük ile evliliğin sonsuza dek süreceği simgeleliyordu. Sonra bu inanç ve adet Romalılar aracılığıyla iyice yaygınlaştı. Kazılarda o devirlere ait çok ilginç evlilik yüzüklerine rastlanılmakta.

Hint Düğünü

Çin Düğünü

Bir ülkenin kültürü düğünlerine yansır

Bugün değişik ülkelerde ve farklı kültürlerde, evlilik törenleri ve gelin - damat kıyafetlerinde farklılıklar görebiliyoruz...

Hindistan ve Çin

Doğu kültürünün iki temsilcisi Çin ve Hint düğün törenlerinde, geçmişte kırmızı renkli uzun kıyafetler tercih edilirdi. Ancak bugün Çin'de şans getiren kırmızı elbiselerin yerini beyaz gelinlikler alırken, Hindistan'da "Sari" denilen kırmızı renkte kıyafetler giyiliyor.

Hindistan'da düğün törenleri üç veya dört gün sürebilir. Bu törenler 3 bölüme ayrılıyor. Birincisi, düğün

hazırlıkları için düzenlenen partiler. Bu partilerde gelin ve damadın akrabaları kaynaşır. Gelinin ellerine ve ayaklarına “mehndi” denen bir kına yakılır. İkinci bölüm, damadın, kayınvalidesi tarafından karşılandığı düğün günüdür. Damadın ayakları yıkandıktan sonra ona bal ve süt ikram edilir. Düğünde damat, gelinin kıyafetinden sorumludur. Gelin törene gündelik kıyafetlerle gelir, daha sonra kocasının kendine sunduğu “Sari” denilen bol işlemeli kıyafetleri giyer. Üçüncü bölüm de, gelin ve damadın, düğün yerinde yakılan kutsal bir ateşin etrafında dans etmelerinden oluşur. Ülkenin kuzeyinde evli kadınlar alınlarındaki kırmızı nokta ile ayırt edilirler.

Çin’de düğün yapmak için önce bir astroloğun, gelin ve damadın doğum tarihine ve saatine göre yorum yapması gerekir. Eğer horoskoplar uygun görülürse, düğün hazırlıkları başlar. Düğünden önce damat, evlilik yatağını çeşitli yiyecek ve meyvelerle süsler, ailenin küçük çocukları yatağın üzerine oturtulur ve bu yiyecekleri yemelerine izin verilir. Yatağın üzerinde ne kadar çocuk olursa, gelinin o kadar çok doğurgan olacağını müjdelediğine inanıyorlar.

Afrika

Afrika’nın bazı bölgelerinde, damat adayı kızı ailesinden istedikten sonra kızın ailesi teklifi kabul ederse kızlarına para ve fıstık veriyor. Gelin ada-

Afrika Düğünü

yı, fıstığı damatla bölüşürken, onları tanıştıran aracıya da bir pay veriliyor. Bu da komşulara ve akrabalara düğün daveti anlamına gelmekte. Bir başka geleneğe göre, gelin ve damat çalı süpürgesinin üstünden atlatılıyor. Bu gelenek, kölelerin evlenmelerinin yasak olduğu dönemlerden kalma bir adettir. Bu ritüel halen modern Afrika düğünlerinde de süregelmekte olup, çeşitli tül ve kurdelelerden oluşan süslü bir süpürge, düğün törenlerinde gelinle damadın eskiye dair kötülükleri süpürüp yeni yaşamlarına başlamalarını temsil ediyor.

Japonya

Japonya adetlerine göre gelin ve damat kimono giyer ve Sake içerler ve üç değişik kâsedan pirinç yudumlarlar. Geleneksel Japon düğünlerinde gelin baştan aşağı beyaz kimono giyiyor. Başını da “tsunokakushi” adı verilen beyaz bir kapüşonla ör-

İskoç damat ve gelin

tüyor. Bu kapüşon kıskançlıklarını simgeleyen boynuzlarını kapatıyor. Aynı zamanda gelinin eşine karşı hoşgörülü ve bağlı olacağını temsil ediyor. Japonya’da, Şinto tapınaklarında evlenmek moda. Geleneksel yöntemde eş bulmanın iki yolu var. “Miai” dedikleri Japon görücü usulü ile evlenme, kelime anlamı “iki kişinin karşılıklı olarak birbirine bakması”. Bu, eskiden soylu iki aile arasında oluyordu. Bugün “Nakodo” denen modern çöpçatanlık servisleri bulunmakta. Kız tarafı genelde ilk görüşmeye kimono ile gelmekte; taraflar birbirlerini beğenmezse de evlilik gerçekleşmiyor.

İskoçya

İskoçya’da düğün törenlerinde damadın “kilt” denen bir etek giymesi adettir. Bunun yanı sıra İskoçya ilginç düğün adetlerinin yaşandığı bir ülkedir. Düğünden önce yumurta,

Samba gösterisinin başrolde olduğu Brezilya düğününde gelinin nedimeleri birbirinden farklı renkte giyinir

salça gibi gıdalar gelin adayının üzerine baştan aşağı boca edilip şehirde dolaştırılır. Bu geleneğin amacı gelini tüm zorluklara karşı hazırlamaktır. Ayrıca Hıristiyan inancının etkisinde olan İskoçya’da, düğünden önce gelin ve damat birbirlerinin ayaklarını yıkar. Bu adet ise alçak gönüllülüğü simgeler.

Brezilya

Brezilya’da evlenmek isteyen genç kızlar, gelin arkadaşlarının elbiselerinin içine isimlerini yazdırırlar. Düğünlerde Bem-Casado adı verilen tatlı, olmazsa olmazlardan biri. Gelin buketi yerine gelin düğünde, düğünlerin azizi olarak bilinen Aziz Antoni’nin biblosunu kalabalığa fırlatır. Bu bibloyu kapam genç kızın bir sonraki gelin adayı olması beklenir.

“Sinema oyuncusu Türkiye’de en çok sevilen insandır...”

Filiz Vural ve **Engin Çağlar**, yakın tarihin renkli ve hareketli yıllarında, anı biriktirmek açısından olanaklı noktalarda bulunan bir çift... Bir Türkiye ve Avrupa Güzelinin Yeşilçam jönüyle kurduğu yuva, mutlu sonla biten filmlerin mutlu bir devamı gibi... Onlarla, 60-70-80’lerden, sinemadan, değişen hayattan söz ettik; aklımızda kalan duygusal ve kültürel atmosferi, hem yaşları icabı bilmeyenler hem de hatırlamak isteyenlerle paylaşmak istedik. Ayrıca 2018’de sinemada 50. yılına girecek olan Engin Çağlar’dan beyaz perdenin arkasını dinledik.

Kraliçe ve jönün evliliği muhteşem bir başlangıç, ama masalı bu kadar uzun sürdürebilmek büyük başarı... Nasıl birer eş ve ana-babasıdır?

Engin Çağlar: Bize sorarsanız biz çok iyi ana-babayız.

Filiz Vural: Ailemizin alt yapısı sağlıklıydı. Sosyoe-konomik olarak eşittik. Aynı çevreye sahiptik. Aynı zevkleri paylaşabilen eşit güzellikte iki insandık öncelikle. Buna ilaveten ikimiz de kendi alanlarımızda şöhretliydik. Ben kendimi bildim bileli bilmiş sezgileri, mantığıyla hareket eden birisiyim. Gerekteğinde duygularımı yedeğe atabilenlerdenim. Birbirimizin alanlarına hep saygılı olduk.

Bizim kişiliğimiz şöhretle oluşmadı. İkimizde ne olduğumuzu bildik, o resme uygun olduğumuza inandık ve bu hayatı birlikte paylaşmayı, yaşamayı başardık. Birbirimizi hep çok sevdi.

Çocuklarımızla birlikte aile ortamına çok saygı duyduk. Aile birliğimiz her şeyin önüne geçti. Çocuklarımıza iyi örnek olmaya çalıştık. Bugün bunu başarmış olmanın mutluluğunu hep birlikte yaşıyoruz.

50 yıldan fazla aynı sokakta oturmak nasıl bir duygu? Çocukluğunuzdaki, gençliğinizdeki Şişli'yi anlatır mısınız?

F.V: Ben doğma büyüme Beşiktaşlıyım. O yıllarda 'Şişli'de lüks bir apartman yoksa eğer, halin yaman,' diye bir olay vardı. Rahmetli babam da bunu uygulamaya geçirmiş ve Şişli'de bir apartman sahibi olmuş. Biz ailece 1960'da Şişli'ye taşındık.

Sokağımızın bittiği yerde gelincik tarlası başlardı. O yıllarda gayrimüslimler çoğunlukta idi. Bizim bütün kiracılarımız Musevilerdi. Çok güzel dostluklarımız vardı. Yıllarca, birlikte yaşadık. Şişli o zaman çok renkliydi ve çok değerliydi. İlişkiler sevgi, saygı ve dostlukla pekişirdi. 1970'li yıllarda onların çoğu başka semtlere gitti. Çocukluk ve gençlik yıllarım Şişli'nin sakin, güzel ve nezih insanları ile geçmiş ve beni mutlu etmiştir.

Filiz Hanım evlenmeden önce mankenlik yapmışsınız, oyunculukla devam etmek aklınızdan hiç geçmiş miydi?

F.V: Mankenlik yaptım, ardından Türkiye ve Avrupa güzeli oldum. Benden önce Günseli Başar vardı, ondan yirmi yıl sonra Avrupa Güzeli unvanını aldım. O dönem için çok önemli bir unvanı. O ismi sinemada devam ettirmeyi düşünmedim.

İlerleyen yıllarda zaten ailede bir sinema oyuncusu oldu. Ben tekstil sektörüne geçtim ve uzun yıllar bu sektörde çalıştım.

Engin Bey babanız eğitim malzemeleri üretirmiş, siz de Almanya'da iç mimarlık okumuş, yayınevinde de çalışmışsınız. Baba mesleğiyle oyunculuk bir arada mı yürüdü?

E.Ç: Yayınevimiz vardı bizim; Öğretmen Yayınları... Benim hem annem hem babam ilköğretmeni. O zaman okullarda malzeme eksikliği var, babam öğretmenlik yaptığı yıllarda öğretmenlere ve öğrencilere ne lazım, görmüş. Babam öğretmen okulundan sonra Güzel Sanatlar Akademisine gitmişti. Resmi çok güzeldi. Resimle eğitim

“Bir Türkiye ve Avrupa Güzelinin Yeşilçam jönüyle kurduğu yuva, mutlu sonla biten filmlerin mutlu bir devamı gibi...”

Filiz Vural, Miss Europe birincisi, 1971

ihtiyaçlarını birleştirerek sınıflardaki malzemenin basım işlerini yapmış. Babam resimleri yapar, yazıları yazardı. Okurken oraya misafir olarak giderdim. Ben 40 doğumluyum, yayınevinin kuruluşu 1938. Almanya’da üniversite okuyup 25 yaşında Türkiye’ye döndüm.

O zaman askerlik iki seneydi. Kıbrıs çıkartmasından dolayı ben 26 ay askerlik yaptım. Dönünce babamın firmasında çalışmaya başladım.

O dönem *Hayat* ve *Ses* mecmuaları çıkardı. *Hayat* haber, aktüalite mecmuasıydı, *Ses* daha çok sanat, müzik, sinemayla ilgiliydi. *Ses* mecmuası iki senede bir yarışma yapıyordu. Ayhan Işık, Belgin Doruk 1962’de başlayıp gelenekselleşen bu yarışmadan

çıktılar. İlk kazananlar erkeklerde Tamer Yiğit, kızlarda Devlet Devrim’dir. Ben 1968 yarışmasını kazanarak sinemaya başladım. Hazırlıklıydım, dünya sinema tarihini izli-

davet ediyorlar, o dönemleri anlatıyorum, onlar da ödüller veriyorlar.

Yeşilçam dönemindeki ortamı bugünle karşılaştırabilir misiniz?

E.Ç: Birbirinden çok farklı. Amerikan sinemasında olağanüstü platolarda olağanüstü kameralarla çalışıyorlar, gündüzleri gece, geceleri gündüz yapıyorlar. Bizim öyle bir şansımız yoktu. Orta karar bir teknolojiyle yapılan, ama insanların yüreğiyle oynadığı filmlerdi. Perdeden seyirciye geçer insanın samimiyeti, yüreği... Filmi sinema salonunda seyrediyorsunuz. İnsanlar karanlıkta yavaşça kocaman salona giriyorlar, oturuyorsunuz yerinize, 1. gonk, 2. gonk, insanları alıştıyorlar ve kadife perde yavaşça ikiye ayrılıyor. Gidemeyeceğiniz yerlerde, beraber olamayacağınız insanlarla, hiçbir zaman yaşayamayacağınız bir macerayı, onlarla beraber yaşıyorsunuz.

O dönem sinema salonları 1500-2000 kişi, o kalabalık aynı anda gülüp aynı anda ağlıyor. Beraber aynı hisleri paylaşıyorsunuz. Sinemanın büyüğü burada... Televizyonda dizi seyretmenin büyüğü yok. Sete geldiğimizde kaç prova yapacağız, hangi prova da çıkar, iş ne yoğunlukta, film bitince oynadığımız bu sahneyi seyirci

“Yeşilçam dönemindeki filmler orta karar bir teknolojiyle yapılan, ama insanların yüreğiyle oynadığı filmlerdi. Perdeden seyirciye geçer insanın samimiyeti, yüreği...”

yordum, tecrübem yoktu ama çok arkadaşım vardı, oyunculuk nedir biliyordum. Tiyatroyu, sinemayı yakından takip ediyordum.

Şimdi neler yapıyorsunuz?

E.Ç: Yakın zamanda yayınevini bıraktım. Türkiye haritası, Atatürk köşesi, mevsim tablosu gibi kâğıda basılı yayınlar yapan bir firmaydık. Bilgisayar dönemine geçince bu tarz baskıların yerini sınıflardaki akıllı tahtalar aldı, artık her çocuğun elinde tablet var.

Şimdi Film-San Vakfı başkanım. Vakfın 14. başkanıyım. Ayakta kaldığım sürece bu işi yapacağım. Ayrıca üniversitelerdeki Sinema bölümlerine

nasıl bulacak diye düşünürken, şimdi sete gelen oyuncular saate bakıyor, ne zaman giderim telaşına düşüyor. Saygı da yok. Sette saygılı bir ortam beklerim, bana değil, temsil ettiğim geleneğe... Yeşilçam’a, benden büyük oyuncu abilerime abalarımın laf ettirmem. Hepsini Yeşilçam’ın büyüğüyle buralara geldiler. Sinemada 75 filmim var. 14 dizide oynadım. Dizi gelgeç bir iş, bugün varsınız, teklif gelmezse beş sene sonra unutulup gidiyorsunuz. Sinemada oyunculuk çok başka bir şey, o tarihe geçiyor.

Kanallarda Yeşilçam filmleri defalarca oynatılıyor. Telif geliyor mu?

E.Ç: Televizyonun bizim döneme tek katkısı, bü-

tün kanallar bizim dönemin sevilen filmlerini firmalarından satın aldılar, hâlâ da kiralyorlar. Her hafta televizyonda 2-3 filmim oynuyor. Türkiye korsan ülkesi olduğu için telif gelmiyor. Ben bunu önemli birine söyledim, zapta geçti. Maalesef Türk oyuncusu telif hakkından mahrum edilmiş. Hollywood'da oyuncu ilk filmiyle meşhur, ikinci filmiyle zengin oluyor, üçüncü filmiyle dünyada tanınıyor. Texas'ta çiftlik, New York'ta daire, Nice'te yazlık alıyor.

Müziyenler bunu başardı, değil mi?

F.V: Mağazalarda, otel lobilerindeki müzikler bile izinle çalınabiliyor.

E.Ç: 1995'te mecliste, çıkan kanunla bölündü iş. Bir milletvekili 'Öncekilere bakmayalım, bundan sonra telif haklarını ödeyelim,' dedi. Hâlbuki Türk sinemasının en güzel filmleri 1960-74 arasındadır, zaten 1989'da Amerikan firmaları Türkiye'de dağıtımlarına başladık-tan sonra Türk filmleri videolarda, evlerde seyredilmeye başlandı. 1995 senesinden sonra herhangi bir firmaya anlaşma yapmaya gittiğinizde önünüze bir mukavele koyuyorlar, bu filmde oynadığım takdirde İstanbul'da, Türkiye'de, dünyada, Ay'da, Mars'ta telif hakkı almayacağıma dair imza istiyorlar. Atmam dersiniz, sizi dışarıya alalım, bekleyen arkadaş gelsin, diyorlar. 6-7 sene evvel Dolmabahçe kahvaltılarında da söyledim bunları.

“Müthiş bir kadro filmin temelini oluşturuyor, oynadıkları her rol inandırıcı ve bu nedenle onlar Türk insanının kalbinde kalabiliyorlar.”

Birlikte en rahat oynadığınız erkek/kadın oyuncular kimdi?

E.Ç: Bir başrol erkek oyuncu, bir başrol kadın oyuncu var. Onların altında ise müthiş oyuncular yer alır. Onlar filmi ve başrolleri desteklerler. Mesela Fatma Girik'le oynuyorum, ama altta Bilal İnci, Erol Taş, Avni Dilligil, Aliye Rona, Suzan Avcı var. Müthiş bir kadro filmin temelini oluşturuyor, oynadıkları her rol inandırıcı ve bu nedenle onlar Türk insanının kalbinde kalabiliyorlar. Antalya Film Festivaline Suzan Avcı ile gittim. Sahneye çıktığında yer yerinden oynuyor.

Çalıştığınız yönetmenler arasında sizden en iyi performansı alan yönetmen kimdir?

E.Ç: Metin Erksan. Benim gözümde Türk sinemasının en büyüğüdür. 1963 senesinde çektiği *Susuz Yaz* filmiyle, ilk kez bir Türk filmi uluslararası bir ödül almıştır. Türk sinemasının büyük yönetmenleriyle çalıştım, ama Metin Erksan'la çalışmam bana çok şey kattı. Onunla en çok film çeken erkek oyuncu benim. Çok yakın dostluğumuz vardı. Çok bilgiliydi, sinemanın dâhisiydi ve pek kimseyle konuşmazdı. Her filmde beni isterdi. Saner Film diye bir firmamız vardı. Türk sinemasının en çok para getiren Emel Sayın, Fatma Girikli filmleri beraber yaptık. *Feride*, *Dağdan İnme* gibi hâlâ seyredilen filmler yaptık. Metin Erksan hem sinema tarihinde hem benim hayatımda önemli bir yönetmendir.

Türk dizileri yurt dışına satılıyor, ancak filmler o başarıyı yakalayamıyor. Türk sinemasının sektörelleşmediğinden bahsedilir, sinema nasıl sorunlar yaşıyor?

E.Ç: Doğrudur, zaten şu anda Türk sineması diye

bir şey yok. Aslında Türk sinemasını belirli bir tarih içinde araştırmak lazım. Bizde sinemanın çıkışı 1948'dir. O zamana kadar hem yabancı hem Türk filmlerinden %70 dolayında vergi alınıyordu. 1948, CHP'nin son dönemidir. 1950'de DP iktidara gelmeden evvel politik durumlar karışırken, CHP bir kanun çıkarıyor, Türk filmlerinden alınan vergiyi %25'e indiriyor. Böylece büyük bir kâr elde etme olanağı doğuyor. Yeşilçam Sokağında pıtrak gibi birçok film yapan firma çıkıyor. Bugün bir tane bile yok. Sadece bizim Film-San Vakfı var.

1948-60'ta sinema en üst düzeye geldiğinde siyah-beyaz dönemin en güzel filmleri çekiliyor. 1960'tan 74'e kadar benim de içinde olduğum dönem, Türk sinemasının altın devri. Biz sinemayı meslek olarak gördük. Her ay bir filmde anlaşmamız var, film 22 günde bitiyor, 8 gün istirahat; 19 günde bitiyor, 11 gün istirahat... Ayı sattık firmaya... Bu 74 senesine kadar sürdü. 74'te televizyonun evlere girmesi, seyirciyi salonlardan uzaklaştırdı. Televizyon, sinemaya gitmenin maddi külfetini ortadan kaldırdı, seyirciye rahatlık getirdi. Hazırlanıp sokağa çıkmak gerekmiyor, beğenmezsen kanal değişirebiliyorsun.

Sinemaların seyirci sayısı düşünce, onları çekmek için başka bir şey arzetmek gerekti. O dönem ben dâhil hiçbirimiz filmlerde

oynamadık. Sinema kollarını yeni oyunculara açtık. Bizim zamanımızda ortada olmayan, sinemayla filmcilikle alakası olmayan birileri geldi, seks furyası başladı. O dönem başrol oynayan kadınlar, erkekler sahneye çıktılar, büyük paralar kazandılar. Gazinoya çıkmayan Türkan Şoray, Ediz Hun, ben... Öztürk Serengil, Sadri Abi komedi tarzında başarılı oldu.

Onlar gazinoya çıktılar, ben konfeksiyon işine girdim, mağaza açtık. Sonra babamın işinin başına geçtim. 1980 ihtilalinde o tarz filmleri bitirdiler. 80'den sonra piyasaya dönüp filmciliğe devam ettik ama şartlar çok değişmişti. Yayınevinin yanı

“Birbirimizin alanlarına hep saygılı olduk. Bizim kişiliğimiz şöhretle oluşmadı. İkimiz de ne olduğumuzu bildik, o resme uygun olduğumuza inandık ve bu hayatı birlikte paylaşmayı, yaşamayı başardık.”

sıra sinemaya devam ettim, bir kısmı video filmi oldu. 6 senede 485 filmin 395'i sinemalarda oynamak için yer bulamadı. O zaman video-culara, kanallara veriyorsunuz. Şimdi bilet sayısı ölçülüyor. Türkiye 80 milyon, 1,5 milyon rekor oluyor. Bizim dönemde nüfus 50 milyon, 25 milyon sinema seyircisi var.

Gönülle yapılan işten, seyirciye geçen ruhtan bahsettik. Bugün nasıl bir ruh var?

F.V: Şu anda daha ticari bakıyorlar belki...

E.Ç: Şimdi ben pek ruh göremediğim için... Gaye farklı; 2-3 senede ne kazanırım, bir daire, bir cip, ne alırım derdinde... Hep söylerler, 'Size yazık oldu, şimdiki sizden çok para kazanıyor,' diye. Öyle değil, sinema oyuncusu Türkiye'de en çok sevilen insandır. Sokakta yürümemiz mümkün değildi. Siyasetçiler o kadar sevilmeyen, çünkü %50 seviliyorsa, %50 muhalif var. Sinema oyuncusuna muhalif yok, yüzde yüz sevilir. Türkan'ı, Ayhan Abiyi, Ediz'i sevmeyen var mı?

50. yılınızda planlarınız neler?

E.Ç: Film çekeceğim, hem yönetmenliğini yapacağım hem başrolünü oynayacağım. Başrolde tecrübeyim de yönetmen olarak tecrübesizim. Ne olacak, gelecek sene göreceğiz. 2011'de Antalya Altın Portakal'da Onur Ödülü aldım. Ödülü alana özel siyah-beyaz bir kitap hazırlanıyor. Ben kendi kitabımı yazdım. O kitap tükendi, şimdi 50. yılım için daha profesyonel, renkli bir kitap hazırlıyorum. 2018'e bir kitap ve ilk yönetmenlik denememle gireceğim.

Digital & Media

MARKANIZI TASARLARIZ

BİZ KİMİZ ?

İletişim mecralarının her geçen gün çeşitlendiği ve karmaşıklaştığı bir zamanda, iletişimi yalınlaştırarak müşterilerimizin hedeflerine ulaşmalarını sağlayacak bütünlük pazarlama rotasını çiziyor ve özgün fikirler ile içeriği satışa çeviriyoruz. Özetle çağımızın iletişim karmaşasına metot getiriyoruz.

Web Tasarım / Yazılım Geliştirme

Responsive Web Tasarım / Programlama - Web Yazılım Geliştirme - Güncelleme
Mobil Uygulama Geliştirme / E-Ticaret Sistemleri / Android - iOS & OS X Uygulamaları

Kurumsal Kimlik Logo Tasarımı

Size Özel Tasarımlar - Logo Tasarımı - Kartvizit Tasarımı
Antetli Kağıt Tasarımı - Diplomat Zarf Tasarımı - Sunum
Dosyası Tasarımı - Fatura Tasarımı - Reklam Afisi
Reklam Panosu - Açık Hava Reklamcılığı

SOSYAL MEDYA YÖNETİMİ

Facebook / Instagram / Twitter / Youtube Sayfa Yönetimi
Blog Yönetimi - Sponsorlu Reklam Yönetimi - İçerik Editörlüğü
Adwords Yönetimi

BG Digital & Media bir Borhan Holding kuruluşudur.

Levent Mh. Ebulula Mardin Cd.
No: 43 Etler - İstanbul

0212 227 17 78

hello@bgdigitalmedia.com

www.bgdigitalmedia.com

Olağandışı Karşılaşmalar “İki Kalp Üç Kitap” üzerine...

Kadir Has Üniversitesi'nin desteği ile hazırlanan, yapımını ve danışmanlığını Prof. Dr. Asher Kartarı'nın, yönetmenliğini Ece Güneş Saadetyan'ın üstlendiği “İstanbul'da Karma Evlilikler: İki Kalp Üç Kitap” adlı belgeselin ilk gösterimi geçtiğimiz ay yapıldı. Belgeselde karma evlilik yapan Ermeni, Rum, Musevi ve Müslümanlar yaşadıklarını anlatıyor. Şimdi gelin, belgeselin yönetmeni ve danışmanından “karma evlilikler”in hikâyesini ve belgeselin arka planını dinleyelim.

ECE GÜNEŞ SAADETYAN

Böyle bir çalışma yapma fikri nasıl ortaya çıktı? Kendi hikâyeniz bu çalışmanın neresinde yer alıyor?

Evet, ben de bir karma evlilik gerçekleştirdiğim için kendi hikâyem tam da bu çalışmayı yapma fikrinin ortaya çıkışında yer alıyor. 2014 yılında yaptığım karma evlilik ile hayatımda bazı değişimler gözlemeye başladım. Bu gözlemler beni, “Benden önce karma evlilik yapanlar neler yaşadılar?”, “Onlar neler yapıyorlar?” sorusuna yöneltti. Bu sorunun cevabını merak ettim. Böylece aynı yıl bende, Ermeni - Ermeni olmayanların karma evliliğini belgesel yapma fikri oluştu (Hocam *Asker Kartarı* ile görüşmemden sonra Rum ve Musevilerin de dâhil edilmesi önerisiyle belgeselin kapsamı genişledi, araştırmaya dönüştü; belgesel, araştırma için yapılan saha görüşmelerinin bir çıktısı oldu). Bunun yanında görüşmede sorduğum sorularda kendi deneyimlerimden beslendiğimi söyleyebilirim. Kendi hikâyemin bu çalışmaya bir diğer etkisi ise, görüşmecileri bulup onları böylesi mahrem bir konuda görüşmeye ikna etmede oldu. Karma evlilik yapanların, eşleri ile, diğer evli eşlerin paylaştıklarından farklı şeyler paylaştıklarını biliyordum. Sevinci, üzüntüyü paylaşmanın yanı sıra, yeni korkular ve kaygılar da paylaşmaya başlıyorsunuz çünkü ve görüşme önerdiğim çiftlerde bundan dolayı güven tesis ettiğimi düşünüyorum.

Belgesel için görüştüğünüz kişileri nasıl belirlediniz? Kendi evlilik hikâyelerini anlatırlarken samimiyet düzeyi nasıldı?

Araştırmamızda azınlıklarla azınlık olmayanlar arasında yapılan evliliklere odaklandık. Nüfus bakımından üç büyük azınlık grubunu ele aldık: Ermeniler, Museviler ve Rumlar. Görüşmecileri, bu üç azınlık grubun nüfusça yoğunlaştıkları

il olması bakımından ve kozmopolit yapısı nedeni ile İstanbul ile sınırladık. Sonra, bu azınlık nüfuslarından önde gelen kişilerinden ve kurumlarından, araştırmamızı anlatarak yardım istedik. Hedef olarak her gruptan iki tanesinin boşanmış, iki tanesinin de evlilik yolunda olacak şekilde on çiftle görüşmeyi hedefledik. Evli çiftlerde ve flört aşamasında hedefi tutturduğum, bazı gruplarda üstüne de çıktım lakin boşanmış çiftler arasında kadın ya da erkekten biri ile görüşemediğim üç vaka oldu. Boşanmışlar, eşlerden biri görüşmeyi kabul ediyor, diğeri etmiyor. Çiftlerin ebeveynleri ve yetişkin çocuklarıyla, cemaatlerin kanaat önderleri ve dinî temsilcilerle de görüşmeler gerçekleştirdim. Konunun özel alana girmesi, benim de kadın olmam sebebi ile kadınlarla yapılan görüşmelerin, çok daha içten paylaşımlarla gerçekleştiğini söyleyebilirim. Kadınlar anlatmaya gerçekten çok hevesliydi ve benimle sıralarını paylaştılar. Erkekler kadınlara kıyasla baş-

“Kadınlar anlatmaya çok hevesliydi”

larından geçenleri, yaşadıklarını duygularından daha az bahsederek anlattılar. Kadınlarla görüşmelerimin bazıları dertleşme, sohbet halini aldığı oldu.

Karma evliliklerin cemaatlere göre dağılım oranı nedir?

Elimizde bununla ilgili resmi bir veri yok. Karma evliliklerin cemaatlere göre dağılımının, nüfusları ile orantılı olduğunu söyleyebiliriz. Sözgelimi Musevi toplumunda bu oranın, dört evlilikten biri olduğu yaklaşık olarak biliniyor. Nüfusça en büyük grubun Ermenilerin olmasından dolayı, bu oranın Ermenilerde biraz daha fazla olduğu tahmininde bulunabiliriz. Azınlık toplumlarının kendi aralarında yaptıkları karma evlilikler de var (Musevi - Ermeni, Musevi - Rum, Ermeni - Rum) fakat bu evlilikler bizim araştırmamız kapsamında değil.

Cemaat liderleri “karma evlilikler”i onaylamasalar da bu evlilikler dinî bağlamın dışına çıkarılarak yapılıyor. Sonuçta karma evlilik yapan bireylere cemaatleri nasıl bir tepki gösteriyor?

Tüm cemaatlerde olumsuz tepki anlamında zamanla bir gevşeme gözleniyor. Eski nesillerden karma evlilik yapanlar, cemaatlerinden aldıkları tepkilere ilişkin daha çok hatıraya sahipken, yeni nesil ile görüşmelerde bu anlatıların azaldığını fark ettim. Sosyal dışlama, cemaat üyelerinin karma evlilik cezalandırmada en çok başvurduğu yöntem gibi görülüyor, ancak evliliği yapan çiftler üzerinde bu yaptırımın önemli bir etkisi olup olmadığı biraz da kişilik özellikleri ile ilgili bir değişken. Bu yaptırımın daha çok karma evlilik yapan çiftlerden ziyade onların ebeveynleri üzerinde etkisi olduğunu anlatılardan anlıyoruz. Bu yaptırım ayrıca, evliliğin yıllanması ile

zaman içinde yine gevşiyor. Cemaate çoğunluktan gelen kişinin, iletişim becerisi sayesinde zamanla cemaat tarafından benimsendiğini görüyoruz. Öyle ki, çoğunluktan gelmesine karşın cemaatte “kuyrik” (Ermenice de abla demek) diye hitap edilen kişiler var mesela. Cenazelerde taziyeye gelenleri Rum kayınbabası ile kilise kapısında karşılayan damatlar, sinagogdaki ayinlere katıla katıla dua ezberleyen babalar, çocuklarına *Roş Aşana*’da eşi evde olmasa bile *Tora*’dan dua okuyup, *Hanuka*’da *menora* mumlarını yakan anneler var.

Karma evlilik yapan bireylerin hayatlarında neler değişiyor? Evlilik hayatlarının uyumunda bir sorun oluşuyor mu?

Bütün bir araştırma sorusunu sormuşsunuz. Cevabı baharda yayınlanacak kitapla geniş kapsamlı verilecek. Kapsamı biraz dar tutacak olursak, belli başlı değişikliklerden biraz bahsedebiliriz. Çiftlerden çoğunluktan gelen taraf, yoğun bir kültürlenme yaşıyor çünkü azınlık, çoğunluk kültürü içinde olduğundan, ezanı, Müslüman bayramlarını, yemeklerini, “hâkim” kültürün adetlerini zaten biliyor. Evlendikten sonra ayrıntı-ları öğreniyor. Çoğunluktan gelen kişi, azınlık kültürü ile ilgili daha az bilgiye sahip olduğundan, öğrenen taraf esas o oluyor. Bu öğrenmenin içinde dinî bayramlar, yemekler, dil, adetler kadar duygular da var. Korkmayı, kaygı duymayı da öğreniyor. 1915’in yıldönümünde, *dağlık Karabağ sorununda, İsrail - Filistin, Yunanistan ile Türkiye* arasın-

da sorunlar gündeme geldiğinde eşi için; çocuklarını gönderdikleri azınlık okulunun duvarına ırkçı mesajlar yazıldığı zaman çocuğu için; düşman gözüyle bakılan bir azınlık mensubu ile evlendiğinden kendisi için kork-

“Çocuklar tek boyutlu büyütülüyor”

mayı, sakınmayı, kaygı duymayı öğreniyor. Uyum konusunda çiftler evliliklerin sürmesi için çaba gösteriyor. Hıristiyanların büyük oruç döneminde di-

ğer eş de et yemiyor; Ramazan’da diğer eş yemek için iftarı bekliyor; hamursuzda kendisi mayalı yiyorsa eşi, eşinin ailesi ve bazen çocukları için mayasız yiyecekler yapıyor gibi... Uyum sağlarken de benzerlikleri taştan çıkartıyorlar diyebilirim. Söz gelimi görüşmelerde en çok duyduğum cümlelerden biri şuydu: “Onların şu adeti bizim ... adetimize benziyor”, “Şöyle bakacak olursak, bizim de şu adetimiz aynı onlarınki gibi” vb. Aynı, yakın ekonomik ve entelektüel seviyelerde olmak da dinî, etnik farklılıklara karşın evlilikte ahengi sağlamayı kolaylaştırıyor.

Aile bireyleri ile ilişkiler nasıl bir değişliğe uğruyor?

Aile bireyleri çiftin evliliğine saygı duymuyorsa, diğer evliliklerde de olduğu gibi görüşme (bazen evlilik kararına karşı çıkıldı ise baştan, bazen de zaman içinde) kesilebiliyor ya da azaltılıyor. Olumlu değişimler daha çok. Eşlerin

aile bireyleri de birbirlerinin kültürünü çocukları, kardeşleri, yeğenleri için öğreniyor, uyum sağlamaya çalışıyor. Gelini ile halay çekip yer sofrasında yemek yiyen Musevi babalar, eşinin annesi için evde secade bulunduranlar, diğer tarafın

ECE GÜNEŞ SAADETYAN

1981’de Ankara’da doğdu. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü’nden 2002 yılında Lisans derecesini aldı.

1998 - 2002 tarihleri arasında Sabah Gazetesi Ankara ekinde, BRT’de ve Eylül Televizyonu’nda muhabir olarak çalıştı. Üniversite yıllarında yapımcılığını üstlendiği gözetleme üzerine “Bir Zamanlar Bir Göz” adlı deneysel filmi 2002 yılında Antalya Altın Portakal Film Festivali’nde gösterim hakkı kazandı. CNBC-E Business ve Yeni Harman dergilerinde de haberleri yayınlanan Ece Güneş, 2006 yılından itibaren “24” Televizyonunda yayınlanan “Keşke Olmasaydı” yakın tarih dizi belgeselinde ve kanalda yayınlanan pek çok belgeselde yönetmen yardımcısı olarak çalıştı. “Son Göç - Sarıkeçililer” belgeseli ilk yönetmenlik deneyimidir. 24 Televizyonundan ayrıldıktan sonra A Haber’de çalışmaya başladı. Burada “Bi Sormak Lazım” ve “Jurnal” gibi haber, söyleşi programlarının editörlüğünü yaptı. “Toplumsal Hafıza” adında, yakın tarihi konu edinen programları hazırlayıp sundu. 2014 yılının Temmuz ayında A Haber’den kendi tercihi ile ayrılarak yarıda bıraktığı Yüksek Lisans tezini tamamlamaya koyuldu. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nden “Gezi Parkı Eylemlerinin Dili” üzerine hazırladığı tez çalışması ile Yüksek Lisans derecesini aldı. Rudaw Tv için Ahmet Kaya, Musa Anter, Yaşar Kemal için biyografik televizyon belgeselleri hazırladı.

Yönetmenliğini yaptığı belgesellerden birkaçı:

Yaşar Kemal - 2015
Musa Anter - 2014
Ahmet Kaya - 2014
Mazhar Osman’dan Günümüze Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi - 2013
Kara Kabuk - 2010 / Ece Güneş, Vakkas Aksu
Son Göç Sarıkeçililer - 2008

bayramlarını takvime not edip kutlamalar gibi... Benim burada dikkat çekmek istediğim başka bir husus var. Karma evli çiftler, eşlerinin tarafı ile kendi taraflarında ailelerinde, arkadaş ya da iş çevreleri arasında köprü oluyorlar. Sözelimi azınlık tarafında oluşmuş *İslamofobi*yi ya da çoğunluk tarafında azınlık tarafına ilişkin *nefret söylemi* ile yayılmış önyargıları etiketlemeleri, yanlış bilgileri gidermede çiftler elçi vazifesi görüyor diyebilirim.

Bu evliliklerden doğan çocukların, cemaatlerin kültürel formasyonları karşısındaki durumları nasıl gerçekleşiyor? (Vaffiz, Bar Mitzva vb.)

Ermeni Kilisesi, ebeveynlerden diğer tarafın rızasının olduğuna dair yazılı belge ile karma evlilikten olan çocukları vaftiz ediyor. Rum Patrikhanesinden bu bakımdan resmi bir görüş alamadık ancak yaptığımız görüşmelerden benzer prosedürü izlediklerini görüyoruz. Musevilerde, sizin de bildiğiniz gibi anne Musevi ise, *Bar Mitzva* süreci karma olmayan evliliklerdeki gibi işliyor; tabii Musevi olmayan tarafın Hahambaşılığa rızasını gösteren yazılı belgeyi

sunması şartıyla. Erkek Musevi, kadın değilse; o zaman işler biraz çetrefilleşiyor. Hahambaşılık hem Musevi olmayan ebeveynin rızasını hem çocuğun bir yıl boyunca eğitimden geçmesini, hem de bu eğitimin başarılı sonuçlanması şartını koyuyor. Bunlar işin dinî kurumlar tarafı. Ailelere gelince, çocuklarını dinî bakımdan tek boyutlu büyütüyorlar. Çocuk hem annesinin hem babasının kendi dininden taşıdıklarının gözlemcisi, katılımcısı, uygulayıcısı olabiliyor.

Karma evliliklerin, cemaatlerin kendine özgü evlilik ritüellerinin dışında gerçekleşmesi, kadınlarda ve erkeklerde psikolojik ya da başka travmalara neden oluyor mu?

Yine bireysel, karakteristik özelliklerin değişken olarak devreye girdiğini söyleyip bir genelleme yapmaktan kaçınmak isterim. Kendi görüşmelerimden yola çıkarak şu izlenimimi aktarabilirim. Kilise ve sinagogda yapılan dinî nikah törenini kadınların ve annelerin daha çok önemseydiğini ve bu kurumlarda evlenmemeyi dert ettiklerini söyleyebilirim. Bunda inancın kendisi kadar bazen ondan daha çok ritüelin biçimsel özelliklerinin etkisi olduğunu düşünüyorum. Diğer taraftan, ibadethanede nikah töreninin gerçekleşmemesinin, travma yaratacak kadar da bir üzüntü kaynağı olduğuna kendi görüşmelerimde rastlamadım. Heves edilen bir şeyin olmaması sonucu oluşan burukluk gibi bir duygudan bahsedebilirim. Tören sinagogda olmasa da "*hava nagila*" çalınıyor; kilisede olmasa da kır düğününde kilise düzeninde oturuluyor, nedimeler hazır oluyor, gelin babasının kolunda törene geliyor. Buna benzer yollarla evliliğe ilişkin kendi kültürlerine ait öğeleri ibadethane dışına taşımaya çalışıyorlar.

ASKER KARTARI

Hocam, böyle bir projeye sizi yönlendiren akademik nedenlerden söz edebilir misiniz?

"Kültürlerarası İletişim" benim uzmanlık alanım. Son yıllarda, azınlıkların gündelik hayatı da çalışma alanım içerisinde yer alıyor. 2010 yılından itibaren Cibali-Fener-Balat üzerine çalışıyorum. "*Karma evlilikler*" belgeseli, Balat ve civarında yaşamış azınlıklar üzerine yapacağımız bir projenin küçük bir parçası olarak ortaya çıktı. Fakat ne yazık ki, Fener'den Yunanistan'a göçmüş Rumlardan bu çalışma için bir destek alamadık. Balat konusunda ise hem Hahambaşılıktan hem de İsrail'e göçmüş Balatlı Yahudilerden çok destek aldık. Bu projemiz devam ediyor. "Karma evlilikler" konusunda hazırladığımız kitabımız da yakında yayınlanacak. Bu çalışma sanatsal niteliğinden çok etnografik bir belgeseldi. Belgeselde sadece "din" üzerinden sorulara yer verdik. Kitabımızda ise konuyu daha ayrıntılı inceliyoruz.

PROF. DR. ASKER KARTARI

Kadir Has Üniversitesi, İletişim
Fakültesi öğretim üyesi.

İlgi Alanları; Kültürlerarası İletişim,
Sosyal Bilimlerde Araştırma
Yöntemleri, İletişim Araştırma
Metotları, İletişim Teorileri

Verdiği Dersler; İletişim Kuramları,
Araştırma Yöntemleri İletişim
Etnografisi, Kültürlerarası İletişim

Kitapları; Kültür, Farklılık ve İletişim
(İletişim Yayınları) Farklılıklarla
Yaşamak (Ürün Yayınları)

“Karma evlilik” olgusunun özünde hangi dinamikleri gözlemliyorsunuz?

Karma evlilik yapıldığına göre bu insanlar, gündelik hayatta karşılaşılıyor anlamına geliyor. Bu da genellikle aynı sosyal statüden olduklarını gösteriyor. En alttaki ve en üsttekiler birbiriyle karşılaşmaz zaten. Sosyal, politik, kültürel ve dünya görüşü olarak ortak noktaları var ki, karşılaşıyorlar ve birbirlerini seviyorlar. Karma evlilik yapan bireyler farkında olmadan pek çok sorunu üstlenmiş oluyorlar. Bunların en başında gelen, belki de en basiti, soy isimlerin yanlış yazılması. Daha önce böyle bir sorunla karşılaşmazken evlendikten sonra bu durum ortaya çıkıyor. Azınlıkların çok yakından bildiği, tanıdığı bu tarz sorunları geniş toplumdan gelen eşi de onunla beraber yaşamaya başlıyor. Bütün bunlar birikiyor ve beklenmedik bir anda sorun olarak ortaya çıkabiliyor. Belgeselde bu sorunları aşmış insanlar, çözüm yollarını anlatıyor. Bu nedenle çalışmamızın, bu tür evli-

liklerin yürütülmesine de katkıda bulunacağını düşünüyoruz. “Karma evlilik” sadece iki bireyin arasındaki evlilik değil. Boşanmalarda da bu bağlamda baktığımızda, sadece bireysel farklılıklardan dolayı gerçekleşmediğini görüyoruz. İş yapma biçimi, dili, kültürü, damak zevki, yemek yapma biçimi farklı olan insanlar arasında ister istemez sorunlar çıkabilir. Fakat karma evliliklerin arkasındaki sorunlarda bu durumların etkisinin yanı sıra aile baskısı, akraba baskısı, komşu baskısı, mahalle baskısı da var. Bu nedenle çok zor evlilikler. Karma evlilikleri yürütenleri sevginin kahramanları olarak görüyoruz. Diğer türlü yuva diye kurulan şeyler, açık hapishaneye dönüşüyor. Bireyler birbirleri arasındaki kültür farklılığının bilincinde olmalı ve ona göre davranmalı.

Literatürde daha önce yapılmış bir çalışmaya rastladınız mı?

Bu konuya benzer sadece bir çalışma var. Bu çalışmayı da Hacettepe Üniversitesi’nden öğrencim Burin

Yıldıztekin, ‘kimlik’ bağlamında, Türk Yahudileri ve Müslümanlar arasındaki evlilikler üzerine gerçekleştirmiş. Biz ise ‘iletişim’ bağlamında konuyu ele aldık. Niteliksel bir çalışma yaptığımız için belgeselde kaç kişiye yer verdiğimizde bir önemi yoktu. Böyle çalışmalarda örneklerin güvenilir olması yeterlidir. Güvenirliği sağladığımız zaman, niteliksel bir çalışmanın en önemli aşaması halledilmiş olur. Çalışmamızda her cemaatten evliliği devam eden, boşanmış ve evlenmeye niyeti olan kişileri dahil ettik.

Üç boyutlu liposuction

Liposuction'da önemli olan yağ dokusu tabakası ile birlikte cilt altı yağ dokusu arasındaki ligamentlerin sıkılaştırılması, fibrosiz ile bağ dokusunun güçlendirilmesi, böylece cildin de daha düzgün ve sıkı duruma getirilmesidir.

KONTUR REFORMASYONU

Liposuction, yağ dokusunun alımı ile birlikte cilt altı dokusunun ve yağ tabakasının şekillendirilmesidir. Özellikle gevşek dokularda homojen olmayan yağ dizilimlerinde oldukça güzel sonuç verir. Burada önemli olan yağ dokusu tabakası ile birlikte cilt altı yağ dokusu arasındaki ligamentlerin sıkılaştırılması, fibrosiz ile bağ dokusunun güçlendirilmesi, böylece cildin de daha düzgün ve sıkı duruma getirilmesidir.

Bunu, boyun yüz ve yanaklar dâhil her bölgeye yapmak mümkündür. Kol içleri, sırt, kollar, göğüs bölgesi, dizler, basen, popo altı ve ayak bileği gibi değişik bölgelere de uygulanabilir. Bizler, bunu yaparken, çok ince ve özel uçlu kanüller ile çalışıyoruz. Bu bölgelere mutlaka **tumescent solüsyon** denilen özel bir solüsyon vererek yağları eritiyoruz ve ataromatik çalışma alanı yaratmış oluyoruz.

Üstelik bu solüsyon, kanama ve morarmama riskini de ortadan kaldırmış oluyor.

Boyun bölgesinde ve yanaklarda oldukça başarılı sonuçlar veriyor. Boyun, yağ birikimi bakımından eğilimli bir bölgedir; ayrıca yanaklar da yaş ile yağlanıp sarkmaya meyillidir. Bu bölgelerde hem retraksiyon sağlamış oluyoruz hem de daha genç bir görünüm veriyoruz.

Yağ tabakasının en zengin olduğu bölgelerin başında basen bölgeleri, sonra kalça ve karın bölgesi gelir. Bu bölgelerde hem genetik hem yaş hem hormonal hem de beslenme gibi etkenlerle yağ birikimi görülebilir. Bu bölgeler yağlanma ile birlikte girinti çıkıntı, gevşeklik gibi durumlarla birlikte görülebilir. Özellikle bacak içinde gevşeklik sıklıkla ve nispeten erken yaşlarda görülür.

Yüzeysel, orta ve derin bölge olmak üzere değişik katmanlara ince, ve her bölgeye farklı uçlu kanüller ile işlem yapıyoruz. Bu sıkılaşmayı artırıyor ve portakal kabuğu görünümünü de azaltıyor veya duruma, cildin yapısına göre tamamen yok edebiliyor.

Operasyon genel veya lokal anestezi ile yapılabilir.

Operasyon 2-6 saat arasında sürebiliyor. Bu, yağlanma ve gevşekliğin derecesine göre değişebilir. Özel

bir bandaj 1-2 gün uygulanıyor ve özel bir korse giyilmesi gerekiyor. Bu korse 3 hafta kadar kullanılıyor. Ultrason masajı bu dönemde uygulanıyor. Lazer ve lenf drenajı ile ödemleri azaltmak için bu medikal masajlar ve uygulamalar çok önemli... Tam iyileşme ise 6-8 haftayı bulmakta...

Op. Dr. Ayşen Bilge Sezgin
Estetik Plastik Cerrahi Uzmanı

Bağdat Cad. Yazıcılar Apt. 360/4 Şaşkınbakkal - İSTANBUL
Tel: 0216 302 85 18 - 19 - 0216 467 00 50
www.bellaplast.com

PURİM

Purim (İbranice anlamı: kura), Antik Pers İmparatorluğu'nda yaşayan Yahudilerin, Haman'ın onları öldürme planlarından kurtulmalarının anısına neşe içinde kutladıkları bir eğlence bayramıdır. Bu hikâye Tanah'ın Ester Kitabı'nda (Megilat Ester) anlatılmaktadır.

Purim Bayramı, İbrani takvimine göre, düşmanlara karşı kazanılan zaferin ertesi günü olan Adar ayının 14'ünde kutlanır ve bayram, gün batımıyla başlar. (Purim bu yıl miladi 28 Şubat - 1 Mart'a denk düşmekte.) Bayramdan bir gün önce Adar ayının 13. günü oruç tutulur.

Purim'de, Ester kitabı halka açık şekilde okunur ve buna ek olarak, öğünlerden sonra şükran duaları okunur, yemek ve içeceklerden oluşan hediyeler (Mişloah Manot) karşılıklı olarak verilir. Yoksullara bağışta bulunulur ve bayram ziyafeti verilir (Seudat Purim). Diğer Purim gelenekleri arasında ise şarap içmek, kostüm giymek ve maske takmak vardır.

Ester kitabına göre, Kral Ahaşveroş'un veziri Haman'ın Yahudileri öldürme planı, Mordehay ve Kraliçe Ester tarafından su yüzüne çıkarılmıştır ve bu gün şölenlerle kutlanır.

Purim Hikâyesi

127 eyaletten oluşan Pers İmparatorluğunun imparatoru Ahaşveroş, saray halkı ve temsilciler için, ardından da Şuşan şehrinin halkı için gösterişli bir şölen verir. Ahaşveroş, karısı Vaştî'ye bütün ziyaretçiler önünde, güzelliğini göstermesi için emir verir. Ancak karısı buna karşı çıkar. Tüm kadınların bunu duymasından çekinen Ahaşveroş, karısından ayrılıp onu kraliçe sıfatından mahrum eder. Bir fetva yayımlayarak, her erkeğin kendi evinin hâkimi olduğunu ve herkesin kendi evinde anadilini konuşması gerektiğini bildirir. Ahaşveroş, Vaştî'nin yerine yeni bir kraliçe seçmek için, tüm genç ve güzel kadınların kendisine sunulmasını ister. Bu kadınlardan biri, ebeveyni olmayan ve kuzeni Mordehay tarafından büyütülen Yahudi kızı Ester'dir. Kral tarafından beğenilen Ester yeni kraliçe olur. Ester, Yahudi olduğunu söylemez. Kısa bir süre sonra Mordehay, saray nöbetçilerinden Bigtan ve Teres'in Ahaşveroş'a suikast düzenleyeceğini keşfeder. Zanlılar yakalanıp asılır ve Mordehay'ın hizmetleri, kralın saray günlüğüne kaydedilir. Ahaşveroş, Haman'ı vezirliğe tayin eder. Sarayın kapı görevlilerinden Mordehay, Haman önünde secde etmeyince, Haman Mordehay'dan nefret etmeye başlar. Mordehay'ın Yahudi olduğunu öğrenen Haman, Mordehay ile birlikte imparatorlukta bütün Yahudilerin öldürülmesini planlar. Planın gerçekleşmesi için kralı 10 bin talant gümüş karşılığında ikna eder ve bu olay için

13 Adar tarihini seçer. Bu tarihte imparatorlukta herkesin, Yahudileri öldürmesine ve mallarının yağmalanmasına izin veren fetva yayınlanır. Plandan haberdar olan Mordehay ve diğer Yahudiler yas ve oruç tutarlar. Mordehay, Ester'e gidip kralla konuşmasını ve araya

yesi üzerine, Mordehay'ın asılması için bir idam sehpaı yaptırır. O gece uykusuzluktan mustarip olan Ahaşveroş'un uykuya dalabilmesi için kendisine saray günlüklerinin kayıtları okunur.

Rabinik Yorumlar

Ester Megila'sında, Tanrı'nın adı bir kere bile geçmemektedir. Geleneksel Rabinik yorumu göre, Ester kitabında anlatılan her olayda adı geçmese de Tanrı'nın parmağı vardır. Her ne kadar olaylar, doğal gibi nitelense de burada, ardi ardına gelen mucizeler ve Tanrı'nın "saklanmış yüzü" mevcuttur. Dinî filozoflar, Tanrı'nın, yüzünü göstermese de her zaman Yahudilerin arkasında gizli bir güç olarak mevcut olduğunu dile getirirler. Bunun anısına Purim'de maske takılıp, Tanrı'nın yüzünü gizleyerek iyi şeyler yaptığı hatırlanır.

girmesini ister. Ester kurallara karşı gelip, çağırılmadan kralın karşısına çıkmaya korkar çünkü bu kabahatin cezası ölümdür. Ancak Mordehay ısrar eder. Ester Mordehay'a Yahudilerin 3 gün oruç tutmalarını emreder. Üçüncü günde Ahaşveroş'un karşısına çıkar. Ahaşveroş, karısının cezalandırılmayacağını ifade ederek ona esasını uzatır. Ester, kralı, Haman'ın da katılacağı bir ziyafete davet eder. Ziyafet sırasında kraliçe, ertesi akşam düzenlenecek başka bir ziyafete oradaki herkesi davet eder. Bu sırada Haman'ın Mordehay'a olan kızgınlığı ve nefreti, Mordehay'ın ona karşı tavırları sebebiyle artmaktadır. Haman arkadaşlarına danışır ve karısının tavis-

Ester Orucu

Adar ayının 13. günü Ester orucu tüm Yahudiler tarafından tutulur. Oruç bittikten sonra Purim bayramı mutlulukla kutlanır. Bu bayramda "Haman'ın Kulakları" adı verilen bir tatlı yemek gelenektir. Ayrıca Türk Yahudileri geleneğinde bu bayramda, "Mavlaç" adı verilen kırmızı beyaz şekerler, kuru meyve şekerlemeleri yenir, çocuklara "Mah Purim" denilen bayram harçlıkları verilir.

Kral böylelikle, Mordehay'ın suikastı engelleme hizmetinden haberdar olur. Ester Ahasveroş'a, Mordehay'ın kralı kurtarmasına rağmen ödüllendirilmediğini söyler. Bu sırada Haman, Mordehay'ın asılması için kralın huzuruna gelmektedir. Fakat arzusunu krala iletemeden önce, kral Haman'dan, onurlandırılması gereken bir kişi için ne yapılması gerektiği ile ilgili tavsiye ister. Onurlandırılacak kişinin kendisi olacağını zanneden Haman; "Kralın onurlandırmak istediği kişi için, kendi giydiği bir kral giysisinin o kişiye giydirilip, en değerli atına bindirilip, önemli bir saray görevlisi tarafından sokaklarda gezdirilmesi ve onun saygıdeğer olduğunun ilan edilmesi gerektiğini" söyler. Bunun üzerine kral değerli bir kıyafetiyle birlikte, üzerine bindiği soruçlu atı getirir. Kral, bu denilenlerin Mordehay için yapılmasını emreder ve Haman şok olur. Haman, Mordehay'ı at üstünde gezdirdikten sonra, matem halinde, evine, karısına ve arkadaşlarına döner. Onlara bunun kendi sonunun başlangıcı olduğunu belirtir. Bunun hemen ardından, Ahasveroş ve Haman, Ester'in ikinci ziyafetine katılır. Ester o gece onlara Yahudi olduğunu açıklar. Aralarında kendisinin de olduğu Yahudi halkının Haman tarafından yok edilmek istendiğini anlatır. Duruma öfkelenen Ahasveroş odayı terk eder. Bu sırada Haman, Ester'den canının bağışlanması için odada kalıp, umutsuzca ona yalvarır. Tam o sırada içeriye giren kral, Haman'ın kraliçeye sarkıntılık ettiğini zanneder ve kızgınlığı artar. Mordehay için yaptırılan idam sehpasında Haman asılır. Kurallar gereği Yahudilere karşı verilmiş fetva geri alınmamaktadır. Ancak kral, Yahudilerin kendilerini savunmalarına izin verir. Sonuç olarak 13 Adar'da Haman'ın on oğlu Şuşan'da asılır. Pers saldırganlarından 75 bin kişi Yahudilerce katle-

dilir. Ve Yahudilerin malları yağmalanmaz. Ester bir mektup yayınlar ve Yahudi halkının kurtuluşunun birinci yılı, Purim denen bayramla kutlanır. Ahaşveroş tüm kudretiyle iktidarda kalmaya devam ederken, Mordehay'a sarayda kalıcı bir görev verilir.

İkinci Dünya Savaşında

Hitler, Purim kutlamasını yasakladı. Nazilerin Yahudilere karşı saldırıları genelde Yahudi bayramlarına denk gelmekteydi. Purim 1942'de Polonya'nın Zdunska Wola şehrinde, Yahudilerin Haman'ın 10 oğlunu asmasına karşılık, 10 Yahudi asıldı. 1943'de gerçekleşen benzer bir olayda Piotrkow gettosunda 10 Yahudi Naziler tarafından vuruldu. Aynı yıl

Purim arifesinde, Czestochowa'da 100 Yahudi doktor aileleriyle birlikte kurşunlandı. Ertesi gün, Radom'daki evlerinden çıkartılan doktorlar Szydlowiec yakınlarında vuruldu. Hitler ve Nazi rejimiyle, Haman'ın rolü arasında benzer bir bağ görüldü. Hitler, 30 Ocak 1944'de, eğer Naziler yenilirse Yahudilerin "ikinci bir Purim"i kutlayabileceğini dile getirdi. Nurnberg Mahkemelerinde idam kararları çıkan Hitlerin 10 önemli adamından biri olan Julius Streicher, asılmadan birkaç saniye önce, "Purim Fest 1946" diye bağırды.

İran Yahudileri

İran Yahudileri, kendilerinin Ester'in soyundan geldiğine inanırlar. Purim'de İran Yahudileri, Ester

ve Mordehay'ın Hamedan'daki mezarını ziyaret ederler. Ester'in mucizeler yaratabileceğine inanan bazı Yahudi kadınlar burada dua ederler.

Purim'in Önemi

Yahudiler Purim'de, Tanrılarına olan inançlarının gücüne ve bunun, ruhlarını yücelttiğine tanık olurken, aynı zamanda kendilerini yok etmek isteyen Haman'larla bir nevi alay ederler. Kötü ruhlu "Haman"ların, "Mordehay"ların iyi kalplilikleriyle alt edileceğine bütün yürekleriyle bir kez daha inanırlar. Bu bayramla; Yahudiliğin yok olmasını isteyenlerin iman karşısında yenik düşmelerini kutlarlar.

14 Şubat Sevgililer Günü,

kökeni Roma Katolik Kilisesi'nin inancına dayanan bu gün, Valentine isimindeki bir din adamının adına ilan edilen bir bayram günü olarak ortaya çıktı.

496

1 Şubat

1915 - 20th Century Fox film şirketi kuruldu.

1935 - İstanbul'da Ayasofya müze olarak halkın ziyaretine açıldı.

2 Şubat

1914 - İstanbul'da Elektrikli Tramvay İşletmesi açıldı.

1922 - Ulysses romanı James Joyce tarafından ilk kez tamamen yayımlandı.

3 Şubat

1927 - "The Jazz Singer", (ilk sesli film) gösterime girdi (Al Jolson).

3 Şubat 1927

4 Şubat

362 - Roma İmparatoru Julian tüm dinlere eşit haklar tanınmasını emretti.

1807 - Napoleon Bonaparte tarafından kurulan Büyük Sanhedrin Paris'te toplandı.

5 Şubat

1885 - Belçika kralı II. Léopold, Kongo'yu kendi kişisel mülkiyeti ilan etti.

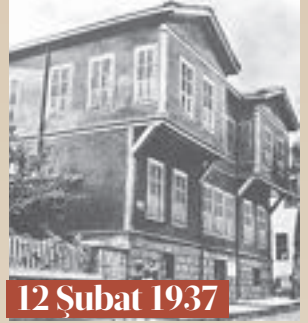

5 Şubat 1956

1956 - Meriç ve Tunca nehirleri dondu; Yeşilköy ve Mecidiyeköy'e kurtlar indi ve İstanbul halkı ekmeक्स kaldı.

20 Şubat 1914

12 Şubat 1937

4 Şubat 1807

6 Şubat 1952

6 Şubat

1952 - II. Elizabeth, babası VI. George'un ölümü üzerine İngiltere kraliçesi oldu.

7 Şubat

1971 - İsviçre'de kadınlara seçme hakkı verildi.

1984 - Amerikalı astronot Bruce McCandless, uzayda ilk kez serbest yürüyüş yaptı.

8 Şubat

1922 - ABD Başkanı Warren G. Harding ilk radyoyu Beyaz Saray'da tanıttı.

1935 - Milletvekili seçimlerinde Türk kadını ilk kez seçme seçilme hakkını kullandı. Meclis'e 18 kadın milletvekili girdi.

1951 - Atatürk'ün manevi kızı ve Türkiye'nin ilk kadın pilotu Sabiha Gökçen pilot olarak Kore Savaşı'na katılmak için başvurdu.

9 Şubat

1925 - Technion Üniversitesi Haifa'da açıldı.

10 Şubat

1969 - ABD 6. Filosuna bağlı gemiler İstanbul'a geldi. Üniversite öğrencileri protesto düzenledi.

11 Şubat

1961 - Adolf Eichmann'ın davası başladı.

1990 - Güney Afrika'da ırkçı rejime karşı savaşan Afrika Ulusal Kongresi'nin lideri Nelson Mandela 27 yıllık hapis hayatının ardından özgürlüğüne kavuştu.

12 Şubat

1937 - Atatürk'ün Selanik'te doğduğu ev, Selanik belediyesince sahibinden satın alınarak Atatürk'ün emrine tahsis edildi.

13 Şubat

1959 - Oyuncak devi Mattel, Barbie bebeklerini satmaya başladı. Şirketin başkanı Ruth Handler bu bebeğe kendi kızının adını verdi.

13 Şubat 1959

8 Şubat 1951

11 Şubat 1990

8 Şubat 1922

14 Şubat 2004

14 Şubat

2004 - Hamburg doğumlu Türk yönetmen Fatih Akın'ın son filmi "Gegen die Wand" (Duvara Karşı), Berlin Film Festivali'nde en iyi film seçilerek "Altın Ayı" ödülünü aldı.

15 Şubat

1965 - Kanada'nın yeni bayrağı olarak, kırmızı beyaz yaprak tasarımı kabul edildi.

1989 - SSCB'nin

Afganistan'da 9 yıl süren askeri varlığı, son Sovyet birliklerinin de çekilmesiyle sona erdi. Savaşta 15 bin kadar Sovyet askerinin yanı sıra, yaklaşık 1 milyon Afgan hayatını kaybetti, 5 milyon Afgan ülkesinden göç etmek zorunda kaldı.

16 Şubat 1959

16 Şubat

1959 - Fidel Castro, Fulgenzio Batista'nın 1 Ocak'ta başkanlıktan uzaklaştırılmasının ardından Küba devlet başkanı oldu.

17 Şubat 1996

17 Şubat

1867 - Süveyş Kanalı'ndan ilk gemi geçti.

1895 - Müziğini

Çaykovski'nin bestelediği Kuğu Gölü Balesi ilk gösterisini Sankt-Petersburg'da yaptı.

1996 - Dünya satranç şampiyonu Garri Kasparov, Deep Blue adlı bilgisayarı yendi.

18 Şubat

1943 - Holokost'tan kaçırılan 858 Polonyalı Yahudi çocuk, Tahran üzerinden Filistin'e götürüldü.

19 Şubat

1986 - Sovyetler Birliği, Mir uzay istasyonunu uzaya gönderdi.

20 Şubat

1914 - İstanbul'da ilk elektrikli tramvay sefere başladı.

21 Şubat

1848 - Karl Marx, Komünist Manifesto kitabını yayımladı.

22 Şubat

1819 - İspanya, Florida'yı ABD'ye 5 milyon dolara sattı.

23 Şubat

1997 - Genetik kopyalama yöntemiyle üretilen ilk memeli hayvan olan ve 14 Şubat 2003 tarihinde ölen Dolly adlı koyunun, İskoçya'daki Roslin Enstitüsü'nde klonlandığı duyuruldu.

24 Şubat

1942 - Romanyalı 769 Yahudi'yi taşıyan "Struma" vapuru, Karadeniz'de batırıldı; yalnızca bir yolcu kurtulabildi.

1987 - Gorbaçov Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde ilk kez "Glasnost"tan (açıklık politikası) söz etti.

25 Şubat

1836 - Samuel Colt, ürettiği silahın patentini aldı.

26 Şubat

1870 - New York'ta ilk metro çalışmaya başladı.

24 Şubat 1942

24 Şubat 1987

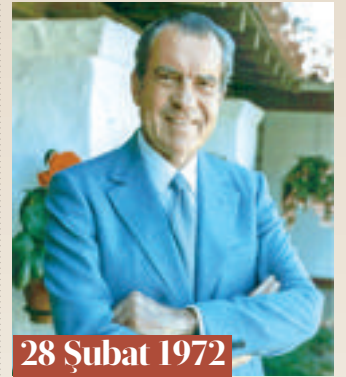
27 Şubat

1932 - İsrail'de ilk Maccabi-at oyunları başladı.

28 Şubat

1921 - Kuzguncuk Yahudi mahallesinde büyük yangın: 120 ev ve dükkân yandı.

1972 - ABD Başkanı Richard Nixon'ın Çin'e düzenlediği resmi ziyaret sona erdi.

28 Şubat 1972

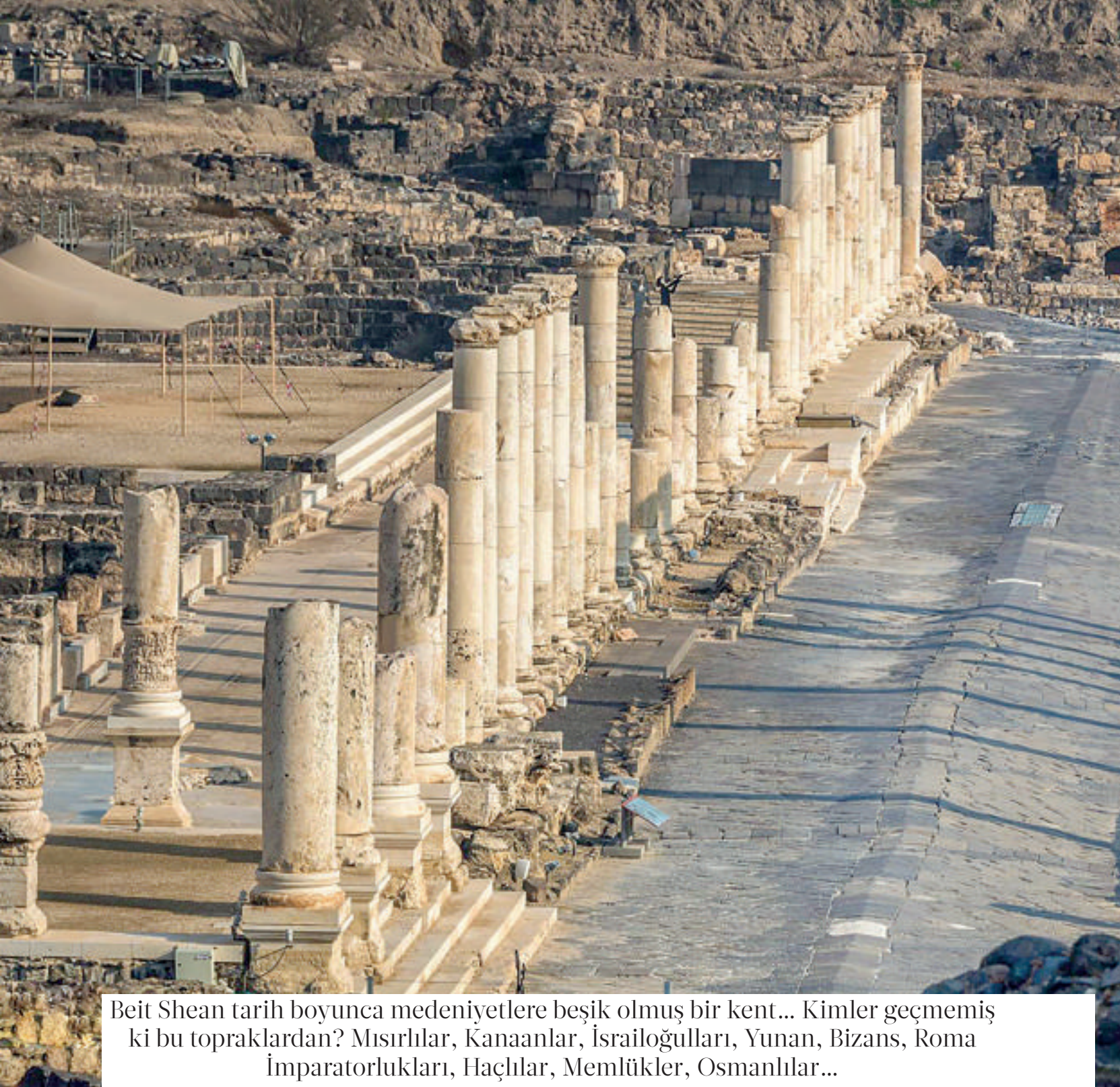
Burada Mao Zedong'la da görüşen Nixon, Çin'i ziyaret eden ilk ABD Başkanı oldu.

29 Şubat

1980 - Sadece 29 Şubat günlerinde yayımlanan La Bougie du Sapeur gazetesinin ilk sayısı çıktı.

Vadilerin kesiştiği yerde yatan bir tarih

Beit Shean

Beit Shean tarih boyunca medeniyetlere beşik olmuş bir kent... Kimler geçmemiş ki bu topraklardan? Mısırlılar, Kanaanlar, İsrailoğulları, Yunan, Bizans, Roma İmparatorlukları, Haçlılar, Memlükler, Osmanlılar...

D eniz düzeyi-
nin yaklaşık
120 metre al-
tında yer alan
Beit Shean

İsrail'in kuzeydoğusunda,
Gilboa dağları eteklerin-
de, Ürdün vadisi ile Jezre-
el vadisinin kesiştiği yerde
kurulmuş bir kenttir. Coğ-
rafi konumu açısından ta-
rihte önem taşıyan bu bölge
çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yaptığı için çok eski dönemlere ait kent ve yerleşimlerin kalıntılarını barındırmaktadır. Bu kalıntıların büyük bir bölümünün yer aldığı mekân **Beit Shean Ulusal Parkı** adı altında korumaya alınmış olup yılda 300 bin turist tarafından ziyaret edilmektedir.

Beit Shean'da kazılar 20. yüzyılın başında başladı, 1986 yılında hız verildi ve günümüzde de sürmekte. Tel Aviv'den iki saat mesafede bulunan ve Beit Shean Ulusal Parkı içinde yer alan bu antik kent, 1.600 dönüm bir alana yayılıyor. Efes harabeleri ile bir benzetme biraz abartılı kaçacak ancak M.Ö. 15. yüzyıldan günümüze ulaşabilen ve çok farklı medeniyetlerin izler bıraktığı bu mekânın ziyaret edilmesini kesinlikle öneririm. Hele ses ve ışık efektleri ile geceleri düzenlenen gösterilere katılabilirseniz, son derece iyi korunmuş bu tarihi atmosferden keyif alacağınıza eminim.

Tarih boyunca...

Mısır Firavunu 3. Thutmose tarafından bölgenin idari ve askeri merkezine dönüştürülen kent üç yüz yıl bu konumunu korumuş, ancak M.Ö. 1150 yılında çıkan bir yangında tamamen yanarak yok olmuştur. Mısırlıların yeniden inşa etmeyi beceremedikleri şehri kısa bir süre sonra, M.Ö. 1100 yılında Kanaanlar ele geçirdiler ve Gilboa dağındaki savaşta yenik düşen Kral Şaul'un bedenini kentin kalesine astılar.

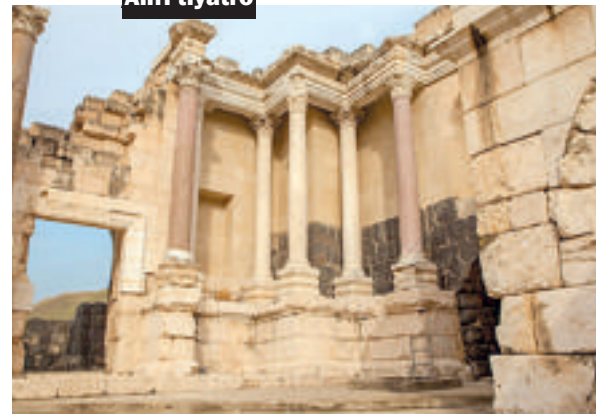
Ancak Kral David bir dizi başarılı muharebeler sonucunda Beit Shean, Me-

gido, Gaza, Ashkelon ve Ashdod'u Kanaanların elinden aldı. Asur Kralı Tiglath Pileser M.Ö. 732 yılında kenti ele geçirdi ve taş üzerinde taş bırakmadı. Hellenistik dönemde "Scythopolis" adını alan Beit Shean küçük bir yerleşim yeri idi ve M.Ö 2. yüzyılda Hasmonaimlerin eline geçti. Nüfusun büyük bir kısmı Yahudilerdi. Kent M.Ö. 63 yılında Romalılar tarafından işgal edildi, M.Ö. 66 senesinde Makabilerin ayaklanmaları üzerine kentteki bütün Yahudiler katledildi.

Roma döneminde Beit Shean'da paganlar, Yahudiler ve Şomronlar yaşamaktaydı. Bu dönemde şehir çok gelişti ve heykeller ile süslendi. Hıristiyanlaşan kent daha gelişerek nüfusu 40 bine ulaştı. Etrafı bir sur ile çevrelendi; kilise, şapel ve bir amfi tiyatro inşa edildi.

Anfi tiyatro

M.S. 7. yüzyılda Arap işgali ile birlikte Beit Shean hem eski önemini yitirdi, hem de nüfusu azaldı. 749 yılında vuku bulan deprem sonrasında pek çok yapı ve sütun toprak altında kaldı. Scythopolis adı tamamen unutuldu; bölge Baysan olarak anıldı. Abbasiler döneminde yıkıntıların üzerine daha ziyade köy özelliğini taşıyan bir yerleşim bölgesi kuruldu.

Haçlılar döneminde amfi tiyatronun doğusunda surlar inşa edildi. Moğollar 1260 yılında kenti ele geçirmeye çalıştılsa da surları aşamadılar. 400 yıllık Osmanlı egemenliğinde ise kent önemini tamamen kaybetti. İsrail devletinin kurulması ile yeniden canlı bir kente dönüşen Beit Shean, merkezinde yer alan tarihi kalıntıları ile iç ve dış turizmin önemli noktalarından birine dönüştü.

Beit Shean'da gezinirken

Beit Shean Ulusal Parkını ziyaret ettiğimde ilkin antik kenti panoramik bir açıdan gören kafesinde oturdum. Her on dakikada bir turistleri taşıyan otobüsler ve pek çok farklı lisanda konuşan turistleri görmezsem, kendimi iki bin yıl önceye ışınlanmış duygusuna

Yakup Barokas
Ana Caddenin başlangıcında

kapılacaktım. Antik kentin bir ucundan diğer ucuna uzanan sütunlarla süslü ana caddesi Roma dönemine ait olup Bizans döneminde de aynen korunmuştu. Caddenin başlangıcında amfi tiyatro yer alıyor. Amfi tiyatro yedi bin kişilik bir kapasiteye sahip ve günümüzde halen bu mekânda, özellikle yaz aylarında konserler verilmekte. Ziyaretim sırasında bir moda defilesinin resimleri çekilmekte, mankenler kabarık jüponlu elbiseleri içinde boy göstermekteydi. Ana caddenin zeminindeki taşların önemli bir bölümü antik dönemden kalma. Yol boyunca cadde kenarında iki katlı dükkânların harabeleri yer alıyor. Kimi harabenin zeminindeki mozaikler korunmuş durumda.

150 metre kadar uzanan ana caddeden ilerlediğimizde kuzey ve güneye doğru iki yolun kesiştiği kavşağın tam karşısında Beit Shean tepesi yer alıyor. Halk yazın sıcaktan korunmak amacıyla bu tepeye yerleşmiş. Tepeye ulaşmak pek kolay olmadı; saydım, tam 200 basamak tırmanmam gerekti... Ancak zirvede soluklanmak için iki dakika oturduğumda bir yandan antik kentin manzarası, diğer yandan Gilboa dağları arasında yemyeşil uzanan Jezreel Vadisi... Gerçekten son derece büyüleyiciydi...

Helenistik SPA merkezi

Harabeler arasında en dikkatimi çeken mekân banyoların yer aldığı bölge oldu. M.Ö. 4.yüzyılda inşa edilen banyolar Bizans döneminde geliştirildi. Dokuz dönümlük bir alana yayılan banyolar sekiz salondan oluşmaktadır. Dönem ile ilgili yazılı kaynaklarda bu salonlarda yıkanmanın yanı sıra masaj, jimnastik salonu, bakım odası, dinlenme salonu

gibi hizmetlerin de verildiği belirtiliyor. Adeta günümüzün SPA merkezleri denebilir.

Zeminin altında sıcak ve ılık su temin eden bir sistem yer almakta. Yan yana dizilmiş küpleri andıran bu mekanizma oldukça ilginç bir görüntü oluşturuyor. Zemin mermer ve duvarlar renkli sıva. Yüzme havuzunun yanında dinlenme odasında o dönemlerde fısıkiyeli bir havuz da yer alıyordu.

SACHNE'YE UĞRAMADAN DÖNMİYİN

Beit Shean harabelerini görmeye giderseniz, 15 dakika mesafede yer alan Gan Hashlosha veya diğer adı ile Sachne'yi görmemezlik etmeyin derim. Galilee'de yer alan bu mekânı ziyaret ettikten sonra Adam ve Hava'nın buldukları cennetin burası olduğunu düşünebilirsiniz. Palmiye ağaçları ile çevrili, boylu boyunca çimenlik bir alanın ortasında bir şelalenin suyu ile beslenen ve boy boy balıkların yüzdüğü, girdiğinizde içinden çıkmak istemeyeceğiniz bir göl... Hava sıcaksa da, şelalenin şırıltısı eşliğinde her zaman serin sulara yüzebilirsiniz...

Sachne

35tl +
KARGO BEDAVASI
35 tl ve üzeri siparişlerinizde kargo bedava

Bizimgezegen.com

Türkiye'nin Yeni Kitapçısı.

	Doğan Egmont Okunmalı gelecektir.		EVEREST				

YENİ ÇIKTI

“Bu Topraklar
Kurtulmadıkça
Burada Rahat
Nefes Alınmaz”

Hatay'a ve Atatürk'e
Adanan Bir Hayat

**TAYFUR
SÖKMEN**

Hatay Devlet Reisi

bizimgezegen.com'dan
sipariş edebilirsiniz

SU DÜNYASI - Suzan Nana Tarablus

DÜŞLERİN VE
UMUTLARIN
BARINDIĞI BİR
TÜR AŞK ÖYKÜSÜ:
AQUAGRAPHS®

Suya Işıkla Yazılanlar

Uzun bir gezi ve bir dolu gezgin... Endonezya'nın en büyük adası Java'yı bir uçtan öbür uca kat ederken, Alp Can ile aramızdaki gezginlerden biri olarak tanıştık, ondan, "çok yönlüdür, Alp," şeklinde söz eden eşi Ufuk ile çıktığı gezide... Kendini araştırmaya ve bilime adayan **Prof. Dr. Alp Can...** Lafı uzatmadan, size kendisini tanıtmalarını ve önemli ilgi alanlarından biri olan sualtı dalışlarını görselleştirerek kaleme aldığı eserinden söz etmesini rica ediyorum.

"Benim aslında birkaç şapkam var. Bugün sizlerle mesleğim olmayan ama yaşamımda beni ileri derecede güdüleyen ve bir tutku haline gelen 'deniz canlılarını fotoğraflamak ve denizel ekosistemi anlamak' üzerine çıkarmış olduğum son eserim olan **AQUAGRAPHS. Suya Işıklı Yazılanlar**'dan söz edeceğim."

Denizlere olan tutku

"Denizlere olan tutkum mesleğimden çok daha öncelere uzanıyor. Su altı merakım 8 yaşındayken Akdeniz balıklarını kovalamaca ile başladı. 1990 yılında aletli dalıcılığa (SCUBA) başladım ve son 25 yılda dünyanın çeşitli coğrafyalarında 2.500'ün üzerinde dalış yaptım. Canlı yaşamını, deniz ile insanın ilişkisini inceledim ve görüntüledim. 1996 yılında su altında fotoğraf çekmeye başladım. Bugüne kadar sayısını bile hatırlamadığım kadar sergi açtım; ulusal ve uluslararası fotoğraf yarışmalarında ödüller aldım; fotoğraf yarışmalarında jüri üyesi yaptım. 2000'li yılların başında TÜBİTAK ve Ankara Üniversitesi desteğiyle Türkiye denizlerinde yaşayan dip balıklarının görsel veritabanını oluşturmak amacıyla bir proje yürüttüm ve bunun sonucunda 2005 yılında **Türkiye Denizlerinin Dip Balıkları Atlası**'nı yayınladım. Bu kitabımın yanı sıra 2004 yılında yayınlanan sualtı fotoğraflarından oluşan **Living the Sea** isimli bir fotoğraf albümüm var. Halen **Ankara Üniversitesi Sualtı Arkeolojik Araştırma ve Uygulama Merkezi (ANKUSAM)** yönetim kurulu üyesiyim ve İzmir Urla yakınlarındaki **Klazomenai** su altı antik kazılarının fotoğraflama çalışmalarına da katılmaktayım. Merkezi İspanya'da bulunan ve dünyanın en eski ve en büyük çevre

örgütü olan **Uluslararası Doğayı ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği (IUCN)**'nin su altını fotoğraflama çalışmalarına danışmanlık yapmaktayım."

AQUAGRAPHS. Suya Işıklı Yazılanlar adlı eserde kullanılan "AQUAgraphs" ...

"Epik bir ifadeyle başlamak gerekirse; AQUAgraphs® düşlerin ve umutların barındığı bir tür aşk öyküsü. Bu öykü, yedi yaşından bu yana denizlere hayranlık duyan bir gencin birgün su altı fotoğraflarıyla birlikte bir su altı gezisine katılmasıyla ve o günden sonra yaşamını değiştiren bu tutkunun arkasından koşmasıyla başlıyor. Dedim ki kendime, 'Denizleri hep araştırmak isterdim, sanırım nasıl yapacağımı buldum; bunu bir fotoğraf makinesiyle yapabilirim!'

Su altında ilk kez deklanşöre bastığım tarihten bu yana tam 21 yıl geçti ve hep biraz daha iyiye doğru evrilerek kesintisiz olarak günümüze kadar geldi. Bu uğraşın yaşamımda bu noktaya ulaşacağı, doğrusu ben de kestiremezdim. Teknolojiye ve gezdiğim coğrafyadaki zenginliğe koşut olarak bilgim ve deneyimim arttı, ben de kullandığım dalış ve görüntüleme teknolojilerini geliştirerek bunu sürdürmeye çalıştım. Dikkatimi yoğunlaştırdıkça daha çok canlı türü ve daha ilginç yaşam biçimlerini fark etmeye başladım. Fark etmeye

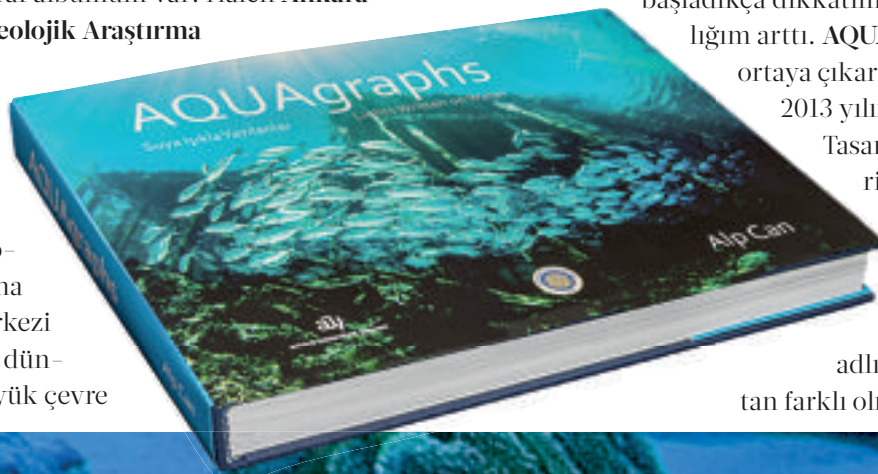
başladıkça dikkatim ve hayranlığım arttı. AQUAgraphs®'ı

ortaya çıkarma düşüncesi 2013 yılına uzanıyor.

Tasarımından içeriğine kadar

2005 yılında yayınlamış olduğum **Living The Sea**

adlı albüm-kitaptan farklı olmasını istedim.

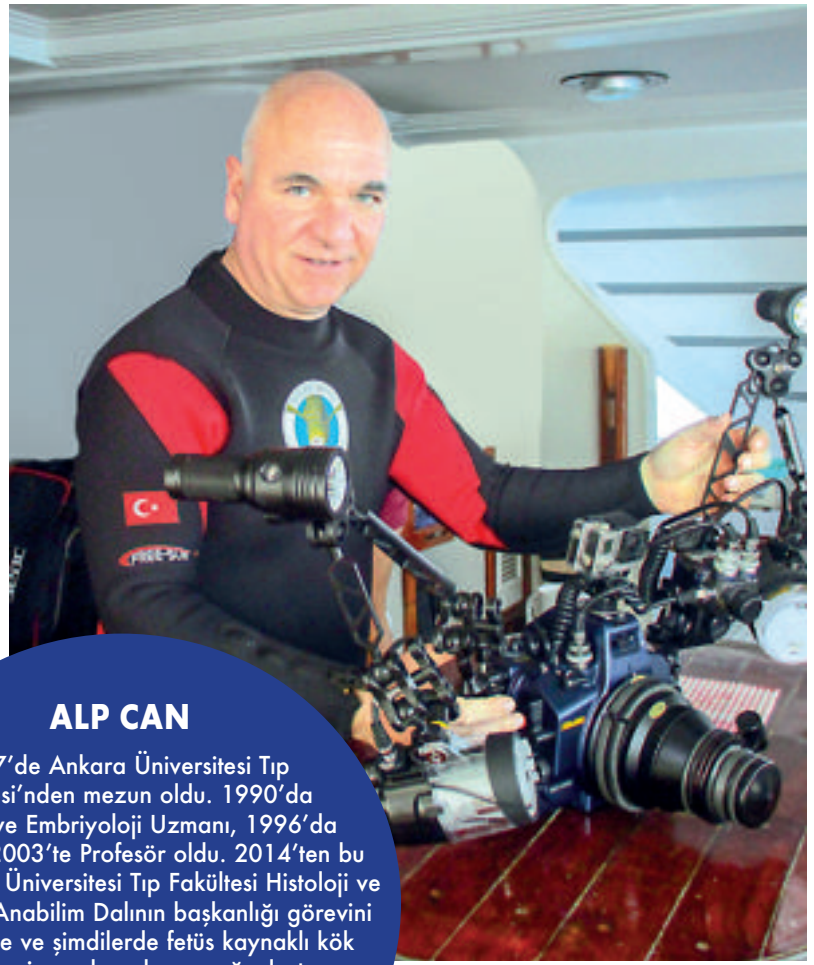

'Işıkla suya yazmak' anlamına gelebilecek AQUAgraph sözcüğünü ilk kez 2009 yılında yayına başlayan www.alpcan.com web sitesinde kullandım. Bu sözcüğü basılı bir belgede kullanmak istediğim için bu eserin adını da **AQUAgraphs** olarak seçtik, yani 'Işıkla Suyu Yazılanlar'... 2016 yılında da bu ifadeyi marka olarak tescillere ettirdik. O günden bu yana su altında çektiğim fotoğraflara **aquagraph** ismini veriyorum."

Kitap değil, ansiklopedi adeta...

İçindekiler...

"2016 yılına geldiğimizde, elimde, çoğunluğu İndo-Pasifik coğrafyada çekilmiş 100.000'e yakın fotoğraf vardı. Bir o kadar da bilgi ve dalış deneyimi. Tüm bunları, görselliği zengin bir kitapta toplayarak bu alanın meraklılarına bir eser bırakmak istedim. **AQUAgraphs**®, su altı canlılarının tanıtımına sistematik biçimde yer veren bir referans kitap olarak hazırlanmadı. Tam tersine, bu canlıların bazılarının güzelliğini ve büyüleyici ayrıntılarını okuyucuyla paylaşmayı hedefleyen ve bunu yaparken estetiği öne çıkaran bir çizgiyi hedef aldı. Bölümlerin sırasının ve isimlendirmesinin de bir o kadar sıradanlıktan uzak olmasını arzu ettim. Özel izinle dalış yaptığım Ankara Üniversitesi'nin deniz kenarındaki antik bölge- rindeki su altı birikimlerine kitabın başında yer vermek istedim. Ülkemiz açısından son derece özgün olan bu kültürel varlıklara vurgu yapmak **AQUAgraphs**®'ı benzerlerinden farklı kılmakta diye düşünüyorum. **AQUAgraphs**®, görselliği öne çıkarırken bunu yeterli miktarda bilgiyle de desteklemeliydi. Yıllardır gerçekleştirdiğimiz sunumlar boyunca izleyiciler bu fotoğrafların nerede, nasıl çekildiğini, görselde yer alan canlının ne olduğunu, fotoğraf çekerken nasıl davrandıklarını sordular. Su altında fotoğraf çekmenin su dışında fotoğraf çekmekten ne tür farkları olduğunu merak ettiler. Ben de bu soruları yanıtlamak üzere fotoğraflara ilişkin bilgileri, kısa da olsa vermeye çalıştım. **AQUAgraphs**® dalış veya su altı fotoğrafçılık eğitimini amaçlayan bir kitap değil. Yine de, bütünsellik oluşturması amacıyla kitabın sonunda **Dalıştan Önce, Dalıştan Sonra** adlı bölümde dalış ve su altı fotoğrafçılığına ilişkin teknik bilgilere kısaca yer vermeye çalıştım. **AQUAgraphs**®'ta yer alan fotoğraflarda zaman ve mekân bilgilerini vermeye özen göstermemin nedeni, son derece nadir bulunan bazı türlerin tarihsel çizgide yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduklarını bilmek. 1998'den bu yana her dalışı kaydetmiş olduğum dalış kayıt defterlerinin çok yararı oldu. Kuşkusuz az bilinen, az fotoğraflanan, farklı renk ve desenleri barındıran canlı türlerini doğru tanımlamak kolay değil. Elimdeki çok sayıdaki güncel kaynaktan ve internetten yararlandım. Yine de tam doğru olduklarını iddia etmek olası değil;

ALP CAN

1987'de Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1990'da Histoloji ve Embriyoloji Uzmanı, 1996'da Doçent ve 2003'te Profesör oldu. 2014'ten bu yana Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalının başkanlığı görevini sürdürmekte ve şimdilerde fetüs kaynaklı kök hücreler üzerine çalışmalarını yoğunlaştırmış durumda. Kendisini en iyi tanımlayan www.alpcan.com adresindeki web sitesinden izlenebilir. Orada 4.000'in üzerinde fotoğraf ve kullandığı görüntüleme teknikleri de yer alıyor.

olsa olsa doğruya yaklaşmış olabilirim.

AQUAgraphs® 'Suya Işıkla Yazılanlar'da 450 civarında fo-

toğraf, 15 bölüm altında ele alınıyor. Tüm fotoğrafların çekildiği yer ve tarih bilgisi iki dilde (Türkçe ve İngilizce) yer alıyor. Aslında tüm eser karşılıklı sayfalarda iki dilde sunuluyor. Dolayısıyla ülkemizin okuyucularının yanı sıra, yurt dışından da okuyucunun aynı keyfi almasını istedik."

Sekiz ayda böylesi bir eserin hazırlığı...

"Öncelikle böyle bir kitabı yayınlamak için parasal destek bulmam gerekti. Rektörüm Prof. Dr. Erkan İbiş'in bu konudaki yüreklendirmesi ve desteği en önemli motivasyonum oldu. Gerisi arkadan geldi. Yakın çevremdeki bir dizi akıllı ve becerikli dostum bana el verdi. Hepsine buradan tekrar teşekkür ederim. Kitabın **Teşekkür** bölümünde ayrıntılar yer almakta. Tahmin edebileceğiniz gibi fotoğraf çekmek çok kişisel bir etkinlik olsa da dalış ekspedisyonları tek başına yapılacak bir şey değil. Binlerce kilometre uzaklara devasa malzemeyle gidiyorsunuz, geceniz-gündüzünüz deniz ve fotoğraf oluyor. Başka hiçbir şey yapmaya vakit kalmıyor. Sabah 06:00'da kalkıp 21:00 gibi yatarak 10 günde 30 dalış yapıp geliyoruz. Bu aktiviteyi sürdürebilmek için şunların hepsinin bir arada olması gerekiyor: a) İleri derecede heves-istek, b) Yeterli zaman, c) Yeterli para, d) Sizinle aynı kafada en az bir dalış arkadaşı (bu çok özel kişidir!) ve son olarak e) Sağlıklı olma hali. Bu beş faktörün biri olmazsa bu iş olmaz, olmuyor. Ben bu beş faktörü bir araya getirebilen şanslıyım, herhalde.

Kitap yazma süreci, çok keyifliydi. Sayfa tasarımından fotoğraf kurgusuna kadar hepsini kendim yaptım. Yayıncımız, en son aşamada işin teknik kısımlarıyla ilgilendi. Fotoğrafların seçimi ve kurgusu nispeten işin kolay tarafıydı. Metinleri ve fotoğraf açıklamalarını iki dilde yazarak kitabın genel ve mümkün olduğunca geniş bir okuyucu kesiminin ilgisini çekmesi için çabaladım. Yazıların dili ve içeriği buna uygun olarak ortaya çıktı. Bilim dilinden ve ayrıntıdan kaçındım. İsteyenlerin ileri bilgiye ulaşabilmeleri için anahtar bilgileri vermeye çalıştım.”

Kitabın özgün anlatımı

“Evet, AQUAgraphs’i bu konuda yazılmış kitaplardan ayıran en önemli kısmı bu, sanıyorum. Yıllar boyunca yapmış olduğum gösterilerde ve sunumlarda su altı görüntülerini bu kitaptakine benzer şekilde ele aldım. Örneğin, ikili yaşam biçiminde yaşayan canlılar için “**Sen ve Ben**”, yakın çekim balık yüzleri için “**Yüzen Yüzler**”, balık sürüleri için “**Birimiz Hepimiz, Hepimiz Birimiz İçin**” ifadeleri duygu ve soyut bir içerik kazandırdı kitaba, sanıyorum. Yanı sıra, bölüm başlığı sayfalarında zaman zaman vermiş olduğum röportajlarda ve yazılarda fotoğraf sanatına ve tekniğine ilişkin görüşlerime de yer verdim. Örneğin; ‘*Bir doğa fotoğrafçısına yüklenen en anlamlı görevin gezegenimizdeki bozulmamış olan bölgelerin “dürüstçe” fotoğraflanması ve belgelenmesi olduğunu düşünüyorum*’ veya ‘*Fotoğraf makinemde biriken AQUAgraph’lar, not defterimde biriken anılar gibidir. Yazmazsam unutturum örneğindeki gibi “çekmezsem unutturum” kaygısıyla “su altı anıları” biriktiriyorum*’ gibi.”

Yayınladıktan sonra gelen tepkiler

“Bir doğa fotoğrafçısına yüklenen en anlamlı görevin gezegenimizdeki bozulmamış olan bölgelerin ‘dürüstçe’ fotoğraflanması ve belgelenmesi olduğunu düşünüyorum.”

“Çok hoş geribildirimler aldım, doğrusu. Çoğu kendiliğinden ve tesadüfen bana ulaştı. Örneğin Rahmi Koç ve Ömer Koç’un eline geçmiş kitaplar; beğenilerini bana bir mektupla ilettiler. Yanı sıra Doğan Hızlan gazetedeki köşesinde ‘Prof. Dr. Alp Can’ın hazırlamış olduğu bu eser imgelerin büyüdü dünyasında, kişinin önünde büyük bir okyanus açarak bir kuş misali gökyüzünde özgürce süzülmekte ve sanatseverlere yeni ufuklar açmak, yaşamı yeni bir

çerçeveden görmemize katkı sağlamaktadır’ şeklinde ifade etmiş. Eğer kitap gerçekten bunu başarabiliyorsa ne mutlu bana. Tüm okuyuculardan gelen görüşleri, virgüline dokunmadan web sitesinde yayınlıyorum.”

Bu eseri edinmek için...

“Kitap, Ankara Üniversitesi Yayınevi tarafından satılmakta... Bunun yanı sıra İstanbul, Beyoğlu’ndaki Homer Yayınevi de (homerbooks.com) kitabı satıyor.” Kitap ayrıca Gözlem’den de temin edilebilir.

“Prof. Dr. Alp Can’ın hazırlamış olduğu bu eser imgelerin büyüdü dünyasında, kişinin önünde büyük bir okyanus açarak bir kuş misali gökyüzünde özgürce süzülmekte ve sanatseverlere yeni ufuklar açmak, yaşamı yeni bir çerçeveden görmemize katkı sağlamaktadır.”

Doğan Hızlan

SÖYLEŞİ - Esti Saul

Kanarya Adasındaki Volkanik Mağara

Şalom Dergi okuyucuları için mağara araştırmalarına ve doğa fotoğrafçılığına gönül vermiş *Metin Albukrek* ile söyleştik...

Merhaba Metin, yıllardan beri mağaracılık ile ilgileniyorsun ve mağaralarda fotoğraflar çekiyorsun. Seninle bir sergi de yapmıştık. Çalışmaların nasıl gidiyor? Neler yapıyorsun?

1982 yılında Boğaziçi Üniversitesi Mağara Araştırma Kulübü'nde başladığım mağara araştırma çalışmalarına halen değişik gruplarla devam ediyorum. Son yıllarda, Kültür Bakanlığına bağlı olarak, Küçükçekmece gölünün kuzeybatısında bulunan Bathonea isimli antik kent kazılarında giriş tespit edilen yeraltındaki yarı su dolu tünelleri araştırdık ve sonuçları yayınladık. Roma'da uluslararası sempozyumda bildiri ile sunduk. Ama tabii ki bu, 1500 yıllık, eski insan yapısı tünellerdi. Normalde mağaracılar, yani bizler doğal mağaraları araştırırız.

Konuya yabancı olan okurlarımızı için mağaracılık ne demek? Kısaca özetleyebilir misin?

Özetlemek gerekirse mağaracılık, yeraltındaki doğal boşluklara girip oraların araştırılmasını konu alıyor. Mağaralar, yatay olabileceği gibi dikey de olabiliyorlar. Eğer mağara dikey ise, dağcılarının tersine olarak ilk önce aşağıya iniyoruz, daha sonra yukarıya çıkıyoruz. Oysa dağcılar genelde ilk önce yukarıya çıkıp sonra iniyorlar. Bu yüzden, mağaracılar ile dağcılarının kullandıkları iniş ve çıkış ekipmanları, farklılıklar gösteriyor. Mağaralarda bulunan inişler, çıkışlar, göller, şelaleler, mağaracılığa sportif bir yön veriyor. Ancak, mağaracılık, sadece sportif bir uğraş da değil. Jeoloji, biyoloji, arkeoloji, hidroloji, haritacılık gibi konuları da kapsayabiliyor.

Mağaralar nasıl oluşuyor?

Mağaraların çoğu kireçtaşı (kalker) kayalarda bulunuyor. Kireçtaşı kayalarda bulunan kılcal çatlaklara giren sular, bu çatlakları eritip genişleterek, yüzbinlerce, bazen de milyonlarca yıllık süreler içerisinde,

mağaraları oluşturuyorlar. Yağmur suyu hafif asidiktir. Ayrıca, topraktaki çürüten yaprak ve kökleri yiyen bakteriler de, bizler gibi nefes alıp, karbondioksit üretiyorlar. Bu iki sebepten dolayı, topraktan süzülen yağmur suyu, çok hafif karbonik asit içeriyor. Bu da kireçtaşı çok yavaş da olsa eritiyor. Bizim hayal edemeyeceğimiz sürelerde, yüzbinlerce, bazen de milyonlarca yılda mağara dediğimiz kireçtaşı içerisindeki doğal boşlukların oluşmasına neden oluyor. Suyun eritmesi ile oluşmuş kireçtaşı içindeki bu tür mağaraların uzunlukları kilometrelerce olabiliyor. İçerisinde yeraltı nehirleri, göller, şelaleler, sarkıtlar diktler, sütunlar olabiliyor.

O zaman, mağaraların tümü kireçtaşından mı oluşuyor?

Az da olsa, kireçtaşı dışında oluşmuş mağaralar da var. Doğal çatlak boşlukları, rüzgâr tarafından oyulmuş küçük kovuklar, dalgalarının aşındırması ile oluşmuş deniz mağaraları ve volkanik mağaralar mevcut. Volkanik mağaralar, kilometrelerce uzunlukta olabiliyor. Türkiye'de önemli sayılabilecek volkanik mağaralar yok. Ama ben geçen sonbaharda, kasım ayında Tenerife adasında, turizme açılmış bir volkanik bir mağarayı ziyaret etme fırsatını buldum. Bildiğimiz mağaralardan çok değişik idi.

Tenerife adası, Afrika'nın yanında, Kanarya adalarında yer alıyor değil mi?

Evet. Kanarya adaları, Fas'ın batısında Atlantik okyanusunda yer alıyor. Bu adalar İspanya'ya ait ve tabii ki, buralarda İspanyolca konuşuluyor. İspanya'dan buraya her gün onlarca uçak kalkıyor. Hava sıcaklığı yazın 30°'yi pek geçmiyor, kışın bile 20° civarında. Bilhassa kuzey Avrupalı turistler buralara akın ediyor. Onlar kışın da denize giriyorlar, çünkü deniz suyu sıcaklığı şubat

ayında bile 20° civarında. Ama soğuk denize girmek bana göre değil. Adalarda doğal görüntüler çok ilginç. Volkanik kökenli olduğu için sahil ve plajların doğal görüntüleri de çok ilginç. Zaten Kanarya Adalarında volkanlar zaman zaman aktifleşiyor. Ortalama 30-40 yılda bir, adaların birinde bir volkan faaliyete geçiyormuş. Yani, her şey taze...

Tenerife adasına gittin, değil mi?

Evet; Tenerife adası, Kanarya adalarının en yüksek olan adası. Adada bir sürü volkan konisi var. En yüksek olanın tepesi, denizden 3.718 metre yükseklikte, ismi "Pico del Teide". Adanın bulunduğu okyanusun zemini ise deniz seviyesinden 3.000

metre civarı derinlikte. Yani, böylece Tenerife adası, 3.000 metresi denizin altında olan, yüksekliği 6.000 metreyi geçen dünyanın en yüksek önemli volkanlarından biri oluyor. Tenerife adasında ziyaret ettiğim volkanik mağaranın ismi "Cueva del Viento" (rüzgâr mağarası) idi. İsmi'nin nedeni de içinde sürekli rüzgâr esmesi. Bu mağaranın şimdiye kadar araştırılmış uzunluğu, kolları ile tam 18 km ve üst üste üç kattan oluşuyor. Halen girilip araştırılmamış kolları varmış. Bu mağara, şu ana kadar ölçülen uzunluğu ile dünyanın bilinen en uzun 5. volkanik mağarası konumunda. Bilinen daha uzunlar, Havai adalarında bulunuyormuş. İnşallah birgün oraya da gitme imkânım olur.

Kireçtaşındaki mağaralar suların erimesi ile oluşuyor demiştin. Peki, bu gittğin volkanik mağara nasıl oluşmuş?

Volkanik mağaranın oluşumu çok ilginç ve öyle yüzbinlerce yılda değil, kısa bir sürede oluşuyor. Şu anda Tenerife adasında aktif volkan yok, ama Havai adalarında aktif volkanlar var. Dolayısı ile Tenerife'deki bu mağaranın nasıl oluştuğu, Havai'deki aktif volkanlar izlenerek anlaşılıyor.

Volkanik mağaralara 'lav tübü' ismi de veriliyor. Lav tübünün oluşması için, iki önemli şart var. Bir tanesi, volkandan çıkan lavın sağa sola yayılmaması için meyilli bir yamaçtan, direkt aşağıya doğru akması. İkinci şart ise, lavın sıcaklığının 1000 derece civarında olması. Bu şartlarda volkandan çıkan lav, bir dere şeklinde akarken, bir süre sonra kenarlarının sıcaklığı 850 derecenin altına iniyor ve ilk önce kenarları soğuyup sertleşmeye başlıyor. Böylece lav, kendi yarattığı bir kanal içerisinde akan bir şekil alıyor. Daha sonra akan lavın üstü de soğuyup sertleşiyor, ama lav, alttan akmaya devam ediyor. Yani lav, aslında bir şekilde kendi oluşturduğu bir boru içerisinde akmaya devam ediyor. Volkanik faaliyetin durması sonucu, lav akışı üstten aniden kesildiği zaman ise boşalan tüp, mağarayı oluşturuyor. Ama eğer akan lavın sıcaklığı 1000 dereceden yüksek olsa idi, hem geçtiği yerleri eritecek, hem de aşağıya denize akana kadar etrafı kabuk bağlamayacaktı. Yani volkanik mağara oluşması için, lavın sıcaklığı çok önemli.

Oluşumu çok ilginçmiş. Mağara turizme açılmış demiştin. Neler gördün?

Mağaranın 250 metresi turistik olarak gezilebiliyor. Yürüyüş ayakkabısı, serin hava için uzun pantolon ve ince bir kazak yeterli. Mağara, çok başarılı bir şekilde, doğal görüntüsü bozulmadan turizme açılmış. İçeriye toz toprak girişinin önlenmesi için girmeden önce herkes, ayakkabılarını ızgara şeklindeki paspasta temizlemek zorunda. Bence en önemlisi,

Denizin gel-git hareketleri ve dalgalarla oluşmuş şekil

Altında lav tübü oluşumuna uygun, meyilli şekilde akmış lav

Tenerife adasındaki Puerte de la Cruz plajının siyah kumu

ayırt eder. Ancak enteresan bir şekilde Cueva del Viento mağarasında yarası yaşamıyor. Nedeni de çok ilginç.

Ne imiş nedeni? Adada yarası mı yok?

Hayır, adada yarası var. Hatta adaya özgü endemik bir tür bile varmış. Ama bu mağarada yaşamamasının nedeni, bu volkanik mağarada duvarlar çok pürüzlü olduğu için, yolunu bulamıyormuş. Yani ağzından çıkan yüksek frekanslı ses dalgası duvara çarpınca, duvar çok pürüzlü olduğundan, düzgün geri gelmiyor. Bu nedenle yarası da, mesafeleri tam tayin edemiyor. Ama burada yapılan araştırmalarda mağara şartlarına adapte olmuş 9 ayrı canlı türü bulunmuş. Bunlar küçük böcek türleri,

içerisi suni olarak ışıklandırılmamış. Turizme kötü bir şekilde açılmış birçok mağarada gördüğümüz kablo, lamba, elektrik panosu gibi uyumsuz çirkin görüntüler burada hiç yok. Herkese birer kask ve kaska takılan aktürlü lamba veriliyor.

Mağarada sürekli aydınlatma olmadığı için ampul çevrelerindeki duvarlarda yosunlaşma ve duvar renginin değişme sorunu da yok. Zira bu, aydınlatılan birçok turistik mağaraya kalıcı zarar veriyor. Ayrıca burada, birçok turistik mağarada çalan ve doğal sessizliği bozan, herkesin sevmek zorunda olmadığı saçma sapan fon müziği de çalmıyor.

Böylece hem mağaraya ve içinde yaşayan canlılarına zarar verilmemiş olunuyor, hem de ziyaretçi, başka bir dünyaya ayak bastığını hissedebiliyor.

Mağarada ne tür canlılar var?

Genel olarak, mağaralar karanlık oldukları için, karanlığa ve mağara şartlarına adapte olmuş ve burada yolunu bulabilen canlılar yaşayabiliyor. Mesela yarasalar en bilineni. Onlar, böcek yemek için geceleyin mağaradan çıkarlar ve gün doğmadan mağaraya geri dönerler. Yüksek frekanslı ses dalgaları ile yollarını bulurlar, zira yarasaların çoğunun gözleri sadece aydınlık ve karanlığı

Metin Albukrek volkanik mağaranın içinde

birçoğunun gözleri görmüyor ve beyaz renkteler.

Mağaranın için büyük müydü?

Cueva del Viento mağarası içindeki genişlik 3-5 metre arasında değişiyor, tavan yüksekliği ise 2-3 metre civarında. Gezmesi kolay ve oldukça heyecan verici. Yolunuz Kanarya adalarına düşerse, bu adaların birkaçında bulunan volkanik mağaraların birini gezmenizi tavsiye ederim.

METİN ALBUKREK

1963 İstanbul doğumlu olan Metin Albukrek, Avusturya Erkek Lisesi'nden sonra Boğaziçi Üniversitesi İnşaat Bölümünde Lisans ve Master, Çevre Bilimleri Enstitüsünde ise Doktora eğitimini tamamladı.

1992 tarihinden beri Unilever firmasında çalışmaktadır. Daha çok mağara ve doğa fotoğrafları çeken Metin Albukrek, yoğun olarak fotoğraf çekmeye 1982 yılında başladı. Bu tarihte Boğaziçi Üniversitesi'ndeki öğrenimi sırasında üniversitedeki Mağara Araştırma Kulübü'nün gezilerine katılmaya başladı. Amacı, ulaşılması zor olan bu doğal güzellikleri belgelemek idi. Bugüne kadar birçok yerde Türkiye mağaraları konusunda dia gösterileri sundu. Yarışmalarda ödüller aldı. Mağara ve karst konulu fotoğrafları yurtiçi ve yurtdışında ansiklopedi, dergi, gazete, TV ve takvimlerde yayımlandı.

TÜRK TİYATROSUNUN KRALİÇESİ

Dilek Türker ile Aşka Doğru Yolculuk...

Türker'i yere göğe sığdıramadı. Aziz Nesin de "Ruhu bedenine, bedeni kendine sığmayan coşkular prensesi" demiş onun için...

İçinizdeki pencereden bakınca, kimdir Dilek Türker?

Dilek bir sanat aşığı. Onu en çok besleyen şey insan sevgisi ve ne mutlu ona ki, yaptığı iş bununla son derece örtüşüyor. Naif taraflarıma karşın mücadeleyi hep sevdim ve zor şartlarda da olsa bugüne dek ayakta kalmayı başardım. 52 yıldır sahnedeyim; karşınızda gördüğünüz bu kadın 72 yaşında. Âşık olduğum 'insan gibi insan olmak' kavramına hizmet etmek için varım; sahnede de bunu anlatmayı sürdürüyorum.

Yıllar sizi eksiltmemiş, aksine çok şey katmış...

Doğumla ölümün, sabahla akşam kadar birbirine yakın olduğu gerçektir hayat; insan bu gerçeğin farkına varır ve bunu unutmaya çalışarak yaşar. Sanat bence, ölüm korkusunu yenen büyük bir güç. Kişi sanata bulaştığında acıları da, beslenme aracı olarak görüyor. Hayat trajiktir; güzel yaşlanmak ise marifet. İçinizdeki sevgiyi hayatı güzellemek için kullanabiliyorsanız, o zaman güzel yaş almışsınızdır. Deneyimlerinizi üretimimize katabiliyor, o üretimden gençlerin yararlanmasını mümkün kılıyorsanız, uçan kuşun kanadını fark ediyorsanız, en olamadık yerde

Tiyatro sanatçısı DİLEK TÜRKER, nam'ı diğer Soyтарыçe, 12 sene Almanya'da yaşadı. Türk kadını en güzel şekilde temsil etti. Oyunlarında sanatçısı, yazarı ve şairiyle, coğrafyamızı ve ona ait tüm renkleri sergilemeyi hedefleyen Türker, 1990'da Aziz Nesin'in ona özel olarak yazdığı oyunu oynamak için yeniden Türkiye'ye döndü. Kendi tiyatrosu Tiyatro Ayna'yı kuran Dilek Türker, Türk insanına, kadınına ve sanatçısına, özgün projeleri ve olağanüstü oyunculuğuyla büyük ilham kaynağı oldu.

(Foto: Tania Sisa)

DİLEK TÜRKER ile Şalom Dergi için bir araya geldiğimiz gün, sıcak sohbetimize Nazım Hikmet ve büyük aşkı Vera Tulyakova da eşlik etti. Kendisiyle ağırlıklı olarak aşkı konuşacağız. 'Âşık olmayınca yaşamak, yaşamak değildir!' diyen Nazım'ın aşklarını da. 17 Ekim'de, Pera Palas Hotel, Jumeirah'da gerçekleşen gala gecesi izlediğimiz "Soyтарыçe - Dilek Türker" adlı belgeselde, çevresindeki herkes dahil sanat camiasının ileri gelen birçok ismi, övgüleriyle Dilek

çamurun kenarından yeşil bir yaprağın filizlendiğini gördüğünüzde kalbiniz çarpıyor, gözüünüz doluyorsa, siz yaşlı değilsiniz; yaşıyorsunuz.

Kendi yaşam hikâyenizde, size annelik rolünü 17 yaşında vermişler...

Evet; hiç kolay olmadı. Ancak ben şanslı bir anneyim çünkü dünyaya çok iyi bir çocuk getirmişim. Tunç, hem iyi yürekli, hem de zeki ve çalışkan bir çocuktur. Eşi ve 4 yaşındaki torunum Burak'la birlikte İstanbul'da yaşıyor. Bugün üniversitede hocalık yapıyor. Çeviri bilimi dalında makaleleri ve kitapları önemli bilim adamları tarafından takip ediliyor. Onunla çok iyi arkadaş olmayı başardık.

Kitabınızın adı 'Soytariçe'... kimdir o?

Soytariçe, hayata duruşumu belirleyen, varoluş mücadelemde bana büyük destek olan bir yaşam felsefesi. Kendimi bildim bileli, bana 'prenses' veya 'kraliçe' dediler. Kimsenin soytarısı olmamaya karar verdiğim gün, kendimin soytarısı olmaya karar verdim. 'Kral çıplak!' diyebilmek için deneyimli kraliçe ile bilge soytarıyı bir araya getirdim ve 'Soytariçe' olmayı seçtim.

Bugüne dek canlandırdığınız pek çok güçlü kadın portresi arasında, kendinizi en yakın hissettiğiniz karakter hangisiydi?

Kendime yakın değil de söylemek istediğim sözlere araç olabilecek kişilikleri seçtim. 'Latife'... 16 yıldır oynadığım ve ölünceye kadar da oynamaya devam edeceğim bir oyun; sanatsal disiplin içinde yeniden hayat bulan, Atatürk'e itirazları ve üslubuyla üzerinde tartışılan kimliklerden biri. Sahnede, Atatürk'ün özel yaşamındaki o insani yönünü Latife Hanım'ın ağzından aktarıyorum. Bence, sevgili *Nezih Araz*'ın yazdığı güzel bir metindir. Oynadıklarım arasında, kendime en yakın hissettiğim kadın **Sara Bernhardt**'di. Çocukluğumuz benziyor. Yalnızlık, 'kraliçelik', mücadele azmi ortak yanlarımız. 1915'te bacağı kesiliyor ve efsane *Sara Bernhardt* tahta bacağıyla sah-

'İstanbul'un Gözleri Mahmur' oyunu

nede Kleopatra'yı oynuyor. Oradaki o müthiş yalnızlık, müthiş coşku, aşk, sevgi ve âşık olduğu adamın hayatına taşıdığı acılar... Ve **Vera Tulyakova**! Dünya çapında edebiyat şaheseri olarak kabul edilmiş bir yapıtın (Saman Sarısı) yazılmasına vesile olmuş bir kadın o. Müthiş bir aşk hikâyesi. Sonra, çok onur duyarak yaptığım işlerden biri, **Rosa Luxemburg**, savaş karşıtı, devrimci, feminist, filozof... 20. yüzyılda mücadelesini hayatıyla ödemiş bir kahraman. *Rekin Teksoy*'un benim için yazdığı, dekoruyla, kostümüyle hayatımda yaptığım en güzel birkaç işten biridir.

900'lü yıllardan günümüze, değişen İstanbul'u anlatan, yönetmenliğini Hakan Altın'ın yaptığı 'İstanbul'un

Kendimi bildim bileli, bana 'prenses' veya 'kraliçe' dediler. Kimsenin soytarısı olmamaya karar verdiğim gün, kendimin soytarısı olmaya karar verdim. 'Kral çıplak!' diyebilmek için deneyimli kraliçe ile bilge soytarıyı bir araya getirdim ve 'Soytariçe' olmayı seçtim.

Dilek Türker, 'İstanbul'un Gözleri Mahmur' oyununda

Naif taraflarıma karşın mücadeleyi hep sevdim ve zor şartlarda da olsa bugüne dek ayakta kalmayı başardım. 52 yıldır sahnedeyim; karşınızda gördüğünüz bu kadın 72 yaşında. Âşık olduğum 'insan gibi insan olmak' kavramına hizmet etmek için varım; sahnede de bunu anlatmayı sürdürüyorum.

Gözleri Mahmur' adlı yeni oyununuz da izleyicileriyle buluştu. Bu oyunun ortaya çıkış hikâyesi nedir?

'İstanbul'un Gözleri Mahmur'u, değerli edebiyatçı dostum *Melisa Gürpınar* yazdı. Şiirsel bir metin, İstanbul için yazılmış bir ağıt. İstanbul'un o tarihi dokusuna, kaybettiğimiz güzel değerlerine, doğasının hoyratça kullanılmasına karşı hesap soran bir oyun. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçişi, sonraki insan davranışlarını, o kültürdeki zarafeti, naiflikleri, güzellikleri, tarihi bir dönemi, müzik, dans ve dramatik sahnelerle anlatmak istedik. İstanbul'un dünya coğrafyasında bir kültür ve insanlık değeri olduğunu hatırlatmak, "Rant için, kaba kapitalist bir anlayış içinde perişan olmasına şahitlik ederek devam etmeyelim!" mesajını da veren bir oyun.

Türk tiyatrosunda eşi benzeri olmayan çok özel bir tiyatro 'Dilek Türker - Tiyatro Ayna'. Sadece Türk yazarların yazdığı ve kendi seçtiğiniz oyunlarda oynuyorsunuz... Tüm zorluklara rağmen ayakta kalıyorsunuz...

Özellikle farklı bakış açılarına ses olmayı, onları da görünür kılmayı, bir sanatçı görevi saydım ben. Dilek Türker - Tiyatro Ayna için bugüne kadar 12 oyun yazıldı. Aziz Nesin, Nezihe Araz, Ataol Behramoğlu, Melisa Gürpınar ve Rekin Teksoy gibi farklı bakış açıları olan yazarlar, benim söylemek istediğim söze malzeme vermek için ayrı ayrı emeklerini koydular. Bu nedenle, Tiyatro Aynanın Türk tiyatrosunda ayrı bir yeri vardır.

'Mutlu Ol Nazım'da, 23 yıldır büyüleyici bir performans sergiliyorsunuz. Bu büyük aşkın kahramanı Vera ile tanışmanızı ve onu oynamanın sizde bıraktığı etkiyi anlatır mısınız?

Aziz Nesin'in oyunundan sonra, 'Vera Tulyakova - Nazım'la Söyleşi' adlı bir kitap geçti elimde. *Ataol Behramoğlu* çevirmiş. Merak ettim; sabaha kadar okudum ve gecenin bir yarısı gözlerim ağlamaktan şiş bir halde kitap elimde, Ataol'a telefon açtım. Buna oyun yapmak istediğimi söyledim; kararlıydım. O hafta, Vera'nın, Nazım Hikmet Vakfı'nın davetlisi olarak İstanbul'da olduğunu duy-

dum ve Vera'ya telefon açıp onunla görüşmek istediğimi söyledim. Aynı gün Vera Tulyakova, yanında Türkolog olan Vera Feonova ile bir araya geldik. Feonova konuştuklarımızı anında tercüme ederken, üç kadın hiç durmadan heyecan içinde sohbet ettik. Birden, aynı anda, Vera Tulyakova ile ben ayağa kalktık ve birbirimize sarıldık. Birimiz Türkçe, diğeri Rusça ağlaştık.

Vera T.: "Bu kitabın tüm haklarını size veriyorum."

Dilek T.: "Şükran hislerimi size nasıl ifade edeceğimi inanmıyorum."

Vera T.: "Maddi hiçbir yükümlülüğümüz olmayacak. Asla telif filan da istemiyorum."

Dilek T.: "Bu büyük bir lütf ama!"

Vera T.: "Siz Dilekciğim, siz Nazım'a ses vererek bu lütfu hak ediyorsunuz." (Soytarîçe kitabından alıntı)

Ataol Behramoğlu, Vera Tulyakova ve Dilek Türker

Böylece Karaca Tiyatrosunda, Amerika'dan gelen rejisör rahmetli *Murat Somay* ile hemen çalışmalara başladık. Vera'nın ağzından, ölümlünden geriye giderek, son yedi yılını, memleket hasretini, büyük aşkını ve ölüme yaklaştığını bile bile gencecik kadının her şeyden vazgeçip kendini bu aşka adanmasını; Nazım'ın Rusya'da yaşadığı düş kırıklıkları, siyasetin kirliliği ve bunlarla mücadelesini anlatan çok insani bir metindir. Türkçe yazan bir dünya şairi olduğu için ona çok şey borçluyuz.

Miryam Şulam ve Dilek Türker (Foto: Tania Sisa)

“İnsanın en büyük keşfi aşktır” sözünün sahibi. Hayat hikâyesiyle, hüznüleri, acılarıyla, büyük aşklarıyla, aşkın ta kendisi olmuştur Nazım.

Usta şairimiz Nazım Hikmet, aşklarını dolu dizgin yaşamış. Pek çok kadını kendine aşık etmiş... Sizce bunu nasıl başarmış?

“İnsanın en büyük keşfi aşktır” sözünün sahibi. Hayat hikâyesiyle, hüznüleri, acılarıyla, büyük aşklarıyla, aşkın ta kendisi olmuştur Nazım.

Nazım Hikmet yaşıyor olsaydı, Vera Tulyakova'nın size söylediği gibi size de âşık olur muydu? Ya siz ona?

Genliğimden beri birçok şairin ve ressamın aşkıyla karşılaştım ve bundan tabii ki çok beslendim. Nazım'a gelince, ben zaten ona aşığım. Karşılaşmış olsaydık, bu hayatta duyulan coşkuyu, karşılıklı aşka âşıklığı yaşar, âşık olurduk birbirimize sanırım. Aşk için sevinip aşk için gözyaşı dökebilirdik birlikte.

Aşkı nasıl tanımlarsınız?

Aşk deyince, karşı cinse duyulan büyük bir tutku değildir sadece; aşkın içini dolduran başka şeyler var. Dünya görüşü, yaşam felsefesi, kişinin özlemleri, duyguları gibi, tüm bunları kapsayacak şekilde, kişinin bir başka insanda yakaladığı yanısmadır aşk. Aşk adanmışlık ister, yüksek algı ister; çok şiddetli sevgi dolu bir arzu da gerektirir. Vazgeçmemektir de aşk, mücadeledir yeri geldiğinde. O müthiş duyguyu keşfettiği zaman insan, hayata daha güçlü bakabilir. Sanat da bu aşkı

vazgeçilmez kılan şeydir. Bazen bir fikir mücadelesidir aşk, bazen bir ideal, bazen ürettiğiniz bir işbirlikte. Aşk duyguların düşüncelerin ve coşkuların, sevinçlerin harmanlandığı ve coşkuyla üretime açılan bir yoldur. Bir çocuk, bir şiir, bazen dünyayı güzelleme adına yola çıkılan sebeptir aşk. Bir de acıya tahammüldür aşk, “Acıyı bal eylemek” tir. Bir de çok sevdiğim bir Kızılderili sözü vardır: “Acı çekmemiş, acı çekerken gözyaşı dökmemiş insan, ruhunda gökkuşağı açtıramaz.”

Aşkı doyasıya yaşadınız mı?

Ben aşkı doyasıya değil, doymazcasına yaşadım ve hâla yaşıyorum. Bu bana Allah'ın verdiği bir nimet sanki, güzelden heyecanlanıyorum, umudu kesmiyorum. Güzeli aramak ve aşk birbirinin içinde mündemiç olmuş. Anadolu, âşıklar toplumdur; kültürümüzü besleyen önemli bir değerdir.

Bugüne kadar kaç evlilik teklifi aldınız, özel bir anınız var mı?

Bu konuda, gülümseten çok anım var aslında; ancak hayatım boyunca, kabul etseydim neler olurdu diye düşündüğüm bir teklif oldu aldığım. 86'da ilk tanışmamız Berlin'deki bir film festivalinde gerçekleşmişti. Bir akşam birlikte yemek yemiştik. Gideon Bachman, film yapımcısı ve yönetmeniydi. Birkaç gün sonra, Köln'e gitmiştim. Gideon'dan telefon: “Dilek, şu anda Roma'dan bir uçağa biniyorum. Köln'e sizi görmeye geliyorum. Cafe Lichtenberg diye bir yer var, beşte orada buluşalım” dedi. Vaktim yok demek istedimse de benimle önemli bir şey konuşmak istediğini söyleyerek telefonu kapattı. Buluştuk. “Bak Dilek, İsrail'de bir annem var. New York'ta bir sevgilim. Ama ben hayatımı seninle sürdürmek istiyorum” dedi. Hiç beklemediğim, sürpriz bir teklifti bu. Hikâyenin devamı kitabımda.

Aldığınız en güzel armağan?

Tiyatro ve alkış.

Yeni projeniz?

Olmaz mı? Hem de çok güzel yeni bir oyun var yolda...

Püflü Şeyler

Nedir püflü şeyler?

- Az yapıyor olmalı
- Zekâ ve/veya keyif içermeli
- Fonksiyonel olmalı

KARTPOSTALLI HESAP

Yemeğin gayet lezzetli olduğu bu lokantada, tam hesap geldiğinde bir de yanında Püf gelmiş oldu. Hesap fişi bir kartpostalın arkasına yerleştirilmişti. Kartpostalı alıp eve götürebilirsiniz. Arkasında da işletme hakkında kısa not yazabileceğiniz bir bölüm var, onun altına da iletişim bilgilerinizi eklerseniz, sizinle bağlantıyı kaybetmemiş olacaklar. İşin pratik tarafı da, o bölümü kartpostaldan tırtıllı tarafından hemen ayırabiliyorsunuz. Kartpostalı bir yere asabileceğiniz gibi bir yandan arkasındaki adresi de not etmeye gerek kalmadan arşivleyebilirsiniz.

<http://www.pufluseyler.com/yiyecek-icecek/kartpostalli-hesap/>
PÜFİST: ALPER ALMELEK

EMZİRME KABİNİ

Burası Gemlik'te bebek emzirme noktası olarak yaptıkları kulübe. Özellikle son dönemde, annelerin emzirmek için tuvaletlere gitmesini boykot etmeye başladığı kampanyalar için güzel bir uygulama. Birçok belediye bunu hayata geçirerek, anneler için daha özgür bir hayat sağlayacaktır. Bu arada aynı zamanda bu kulübenin kitap paylaşım noktası olması da, burayı double Püf kulübesi haline getiriyor.

<http://www.pufluseyler.com/sehircilik/emzirme-kabini/>
PÜFİST: BEGÜM VATANSEVER

KARİKATÜR OKUMAK İSTER MİSİNİZ?

Tek şubesi Büyükdada'da olan Akasya Lokantası'nda küçük bir kitaplık var. Özelliği ise sadece çizgi romanların bulunması. Red Kid, Ten Ten, Zagorlar, Asteriks ve Oburiks ... Çok değişik. Galiba bu kitaplık çocuklar ya da kendini çocuk hisseden büyükler için.

<http://www.pufluseyler.com/yiyecek-icecek/karikatur-okumak-ister-misiniz/>
PÜFİST: CAN ALMELEK

SANTA JUSTA ASANSÖRÜ

Lizbon'u ilk kez 2015'te ziyaret ettim. İlk kez gittiğim tüm şehirlerde hep yaptığım gibi etrafta gezinirken karşıma tüm görkemiyle Santa Justa Asansörü çıktı. Sonradan otel lobisinden öğrendiğime göre tepeler üzerine kurulmuş olan Lizbon'da hayatı kolaylaştırmak için asansörler kullanılıyormuş. Santa Justa Asansörü deniz seviyesindeki Baixa semtini kentin tepesinde bulunan Carmo ve Chiado semtlerine bağlıyor. Asansörle tepeye çıktığınızda olağanüstü bir Lizbon manzarasıyla karşılaşıyorsunuz. Aslında bu asansörü sizi yukarı doğru çıkartan bir füniküler sistemi gibi de düşünebilirsiniz. Bu asansöre sadece tek yön bilet alabiliyorsunuz. Yukarı çıktığımızda kendinizi başka bir semtte buluyorsunuz ve gezinize devam edip gün devamında başka bir semtten dönüş yapabiliyorsunuz. Santa Justa Asansörü Fransız asıllı, Porto doğumlu Raul Mesnier de Ponsard adında bir mühendis tarafından 1900 yılında Neogotik tarzda tasarlanmış olup 10 Temmuz 1902 tarihinde kullanıma açılmış. İlk yıllarda buhar gücüyle çalışıyormuş, ancak daha sonra 1907'de elektrik motoru takılarak hızlanması sağlanmış.

<http://www.pufluseyler.com/sehircilik/santa-justa-asansoru/>
PÜFİST: OYA MARANGOZOĞLU

SNAKE ROM

İnanılmaz bir karışım gibi görünse de muhteşem bir SNAKE ROM. Eğer grip ya da nezleyneniz sadece bir çay bardağının yarısı kadar içmeniz kâfi! 15 dakika sonra inanılmaz etki ve sabah uyandığımızda gripten eser yok...

<http://www.pufluseyler.com/yiyecek-icecek/snake-rom/>

PÜFİST: TOLGA TUFAN

AVM'DE OTOPARK

Sicilya'ya gittik outlete gitmedik demeyiz. Catagnia'ya yakın Sicilia Outlet Village, Amerika'dan sonra gördüğüm en büyük alışveriş merkeziydi. En güzel Püf ise otoparklarına koymuşlar. Girişe en yakın yerler engelliler için ayrılmış klasik, ama öte yandan bebekliler için ayrı, çocuklular için ayrı parklar var. En sevdiğim pozitif ayrımcılık.

<http://www.pufluseyler.com/kurumlar/avm-de-otopark/>

PÜFİST: MÜGE TANURHAN

DAĞIN YÜKSEKLİĞİNİ GÖSTEREN ÇERÇEVE

Fransa Alp dağlarında Courchevel eteğinin yüksekliğini bu çerçeveden okuyabilirsiniz hatta çerçevenin içine girip artistik fotoğraflar çekebilirsiniz.

<http://www.pufluseyler.com/konaklama/dagin-yuksekligini-gosteren-cerceve/>

PÜFİST: ZEYNEP SABİNA

CADDEBOSTAN YER FISTIĞI

Caddebostan barlar sokağında aşağı inerken tesadüfen gördüğümüz "Yer Fıstığı" adlı mekâna, basket maçının son 15 dakikasını izlemek için oturduk. Mekânda çok sayıda dev ekran olması buranın bize bundan sonra maç seyretmek için ideal bir yer olabileceği izlemeyi hissettirdi. Mekânda en hoşuma giden Püf ise; siz oturur oturmaz önünüze yer fıstığının gelmesi ve çöplerinin yere atılması, siz atmazsanız bile gelen garsonun çöp kabını alıp çöpleri direkt yere attığını görüyorsunuz. Hatta duyduğuma göre bir de sarhoş olduktan sonra mutlaka yer fıstığı savaşı yapılmış. Kısacası sempatik samimi tatlı farklı bir mekân...

<http://www.pufluseyler.com/yiyecek-icecek/caddebostan-yer-fistigi/>

PÜFİST: NAZ ASLI KUZGUN

HİÇLİĞİN KİTAPLIĞI

Konya'da bir butik otel. Adı "Hiç". Aslında hiç. Yani tasavvuftaki "hiç". Yabancılar daha iyi anlasın diye sonuna h harfi ekleyerek "hich" demişler. Tasavvufta "hiç" demek "sen yok, ben yok" demek. İşte bu anlayışı sonuna kadar uygulayan bir otel. Muhteşem bir kafesi var. Barın altı kitaplarla dolu hem de her türden kitap. Ve otelin "hiçlik" felsefesi burada da geçerli. Dedik ya, "sen yok ben yok" ya da "senin yok benim yok"; işte bu kitaplardan istediğinizi alabiliyorsunuz. Yani ödünç değil, sizin oluyor. Bu otel gördüğüm en güzel otel. Bu otelde gerçek bir tasavvuf var. Günümüzdeki senin benim benim anlayışı burada benim benim anlayışına dönüşüyor, biraz daha kalınca anlıyorsunuz. Ve otelden ayrılırken kafanızdaki tek şey "SEN YOK BEN YOK"

<http://www.pufluseyler.com/konaklama/hicligin-kitapligi/>

PÜFİST: OĞUZ KASAP

SADECE UYUYARAK BAŞKALARINA BAĞIŞ YAPABİLİRSİNİZ

The Purpose Hotel fotoğraf sanatçısı Cowart farklı bir otel konseptine imza atıyor. Bu otelde konaklayanlar bir gece bile kalsalar, yoksulluk çeken kişilere yardımda bulunabiliyor. 300 farklı çocuğun hayatının değişmesine yardımcı olabilir ya da internet faturası ile insan kaçakçılığını engelleyen kurumlara yardım edebilirsiniz. Oteldeki iç mekân tasarımında tercih edilen tüm aksesuarların kendine özgü bir hikayesi var. Örneğin; tüm mobilyalar işe ihtiyacı olan kişilerin işe alınması ile yapılmış, tüm tablolar insanlığa yardım eden sanatçılar tarafından yapılmış ve içtiğiniz kahvenin çekirdekleri bile çalışma etiğine sahip kaynaklardan alınmış. Uyumken üzerinize örttüğünüz battaniyeleri insan kaçakçılığında kurtulmuş kişiler yaparken, otelin sabunları ise oldukça fakir bölgelerde yaşayan kişilerden satın alınmış. Bu otelde kalarak dünyayı değiştirebilirsiniz.

<http://www.pufluseyler.com/konaklama/sadece-uyuyarak-baskalarina-bagis-yapabilirsiniz/>

PÜFİST: BURCU KİRİŞ

Dünya üzerindeki en gizemli insan izleri

NAZCA ÇİZGİLERİ

İspanyol "Conquistador" Pizarro tarafından İnka İmparatorluğu'nun yıkılışıyla birlikte, yaklaşık 16. yüzyılın ortalarından itibaren,

Latin Amerika'da bir efsane başını almış yürümüşü. Hemen herkes, Güney Peru'nun And Dağları'yla Pasifik Okyanusu arasında sıkışıp kalmış çöl yaylalarındaki geometrik şekillerden söz ediyordu...¹

Kızıl çölin üstünden uçtuğumuz hayal edin. Güvenli bir şekilde yerleştiğimiz koltuklarımızdan manzara sıradan gözüktüyor. Bir müddet sonra beyaz çizgiler beliriyor. Uçağımız sağlı sollu keskin manevralar yaparak yere doğru yaklaşıp uzaklaşıyor. Dünyaya gözlerinizi ilk açtığımız pozisyondayız. Mideniz ağzınızda. Kan basıncınız değişirken "Bu bedeli ödemeye değer," diye fısıldıyorsunuz içinizden. Devasa trapez, kare, üçgen, sarmal gibi geometrik şekiller, maymun, örümcek, sinek kuşu, pelikan, kertenkele, jaguar gibi hayvan figürleri, çeşitli çiçek, ağaç ve bitki resimleri. Şaşkınlık ve huşu içindediniz. Gerçeklik ile kurgu karışmaya başlıyor **Nazca Çizgilerini** seyrederken...

Yüzlerce metre genişliğindeki dokuz parmaklı maymun, kırk metre karelik bir alana yayılmış örümcek, 300 metre uzunluğundaki kuş şekilleri, biraz daha kuzeyde tepeleri süsleyen birkaç kilometre uzunluğunda ok şekilleri... Nazca Çizgilerinin, yüksekten bakılmadan bu mükemmellikte çizilmelerinin mümkün olmadığı belirtildiği halde; Uçağı tanımayan bir uygarlık bu resim ve çizgileri nasıl ve hangi amaçla çizmiş olabilir?

Gerçek şu ki, Nazca Çizgileri konusunda pek çok araştırma yapılmış olsa da, henüz bilim dünyası bu sırrın üstündeki perdeyi kaldıramamış değil. Çizimleri yapanların, MÖ 300'den MS 800 tarihleri arasında bölgeye hâkim olan antik Nazca halkının olduğu sanılıyor. İspanyol tarihçi Pedro Cieza de Leon, 1553'te yazdığı kitabında, Nazca Çölü'ndeki tuhaf işaretlerden bahsediyor: Köpek, maymun gibi hayvanlar, doğüstü yaratıklar, kesik hayvan başları, üçgen, doğrular ve yamuk gibi geometrik şekiller...

Nazca çizgileri uzaylıların yaratımı mı?

Nazca'nın sırrını popülerleştiren ilk isim, Alman "new age" yazarlarından **Erich von Däniken** oldu. Yazar, 1968'de kaleme aldığı "**Tanruların Arabaları**" adlı araştırma kitabında, bu dev şekillerin, uzaylı zekâsının ürünü olduğunu öne sürüyor. Ona göre, yamuk biçimindeki ana şekiller, basit bir biçimde uzay gemilerinin iniş pistleriydi. Uzaydan gelen ve gelişmiş bir teknolojiye sahip bu yabancılar, yerel halk tarafından "**tanrılar**" olarak kabul görmüşlerdi. İşte bu nedenle, daha sonra bu, gökyüzünden gelen tanrılarla iletişim kurmak için kumun üzerine, büyük çoğunluğu hayvan figürlerinden oluşan dev şekiller çizdiler.

Resimlerde de fark edilebileceği gibi Nazca'da insan figürleri azınlıkta. Ancak çölün kenarlarında, dik tepelerin yamaçlarında kazınmış birkaç örnek var. Bunların en ünlüsü 1982'de **Eduardo Herran**'ın bulduğu "**Astronot**", "**Dev**" ya da "**Baykuş Adamı**" olarak adlandırılan ve 32 metre uzunluğunda bir 'geoglif'. (Eski Yunancada toprak anlamına gelen "ge" ve kazınmış anlamında kullanılan "gluphe" kelimelerinden türetilmiş.) Bu şekil, bazılarının göre uzaylıya benzetilirken, diğerlerince elinde bir balık tuttuğu için uzaylı (ya da astronot) değil, bir balıkçı olduğuna dikkat çekiliyor. Rus uzman **Konstantin Korotkov** da, Nazca Çölü'nde bulunan mumyaların dünya dışı varlıklara ait olabileceğine yönelik iddiaları kabul etmediğini, cesetlerin 'binlerce yıl

Tina Varon ve kızı Liana

önce dünyada varlıklarını sürdürmüş olan ve birtakım doğal süreçler sonucunda tamamen yok olan bir insan türüne' ait olduklarını savunuyor.²

Nazca çizgileri konusunda bilimsel açıklamalar

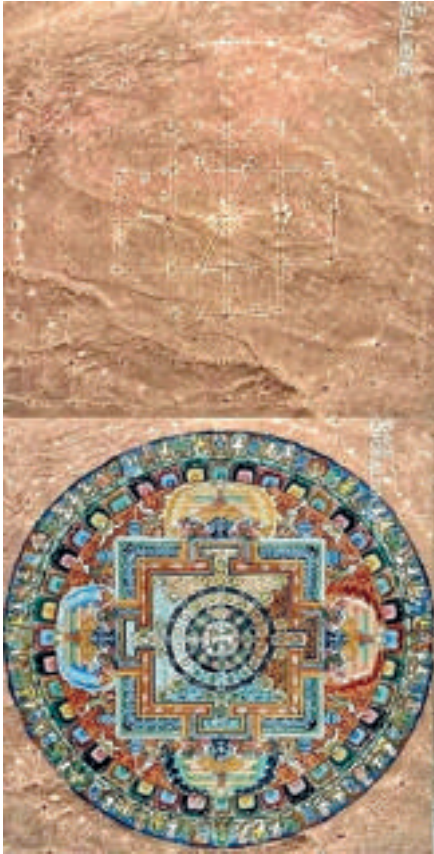
Nazca'nın devasa şekilleri ilk olarak, bu bölgede yaşayan insanlar tarafından, tepelerde yürürlerken görülmüş. Çizgiler asıl ilgiyi, 1920'li yıllarda uçak yolcuları tarafından gökyüzünden görüldükleri zaman toplamışlar. 1939 yılında Amerikalı arkeolog **Paul Kosok**, Nazca Çölü üzerinde bir keşif uçuşu yapıp şekillerin fotoğrafını çekerek geoglifleri dünyaya tanıtmış.³ Nazca çizgileri konusunda ilk bilimsel açıklama ise, Alman matematikçi **Maria Reiche**'den gelmiş. 1946 yılında Reiche, Nazca yakınlarındaki San Pablo kasabasına yerleşerek ölene dek orada yaşamış. Hemen tüm bilimsel kariyerini geogliflere adanmış. Yine onun sayesinde, Nazca'nın dev şekilleri, UNESCO tarafından "**Dünya Mirası**" kategorisinde koruma altına alınmış. Maria Reiche, öncelikle bu çizgilerin nasıl çizildiği sorusuna bir açıklık getirmiş. Ona göre, kumun daha koyu olan üst tabakası kazınmış ve böylece alttaki daha açık bir tabaka ortaya çıkarılmış. Şekiller Güneş'in, Ay'ın ve bazı yıldızların pozisyonunu yansıtıyor. İnsanlara ne zaman ekinlerini ekmeleri, ne zaman tarlalarını sulamaları ve ne zaman ekini toplamaları gerektiğini hatırlatıyor. Ne var ki, daha kuşkulu bilim adamlarına

Peru yetkilileri, bu bölgede özel izin dışında yürümeyi ve araba kullanmayı yasakladılar. Turistler çeşitli gözlem kulelerinden işaretlere bakabilirler. Bu şekilde, bilim adamları ve hükümet, tarihler boyunca gizemini korumuş olan bölgenin tarihinin en büyüleyici kısmını koruma altına aldılar.⁷

'Maymun'
geoglifi

göre bu kuram, bir bakıma dev okları ve düz çizgi biçimindeki şekilleri açıklıyor, ancak hayvan figürlerinden oluşan görüntüler konusunda yetersiz kalıyor. Düz çizgiler, hemen bütün yönlere kaydırılmış. Daha sonra bilgisayar aracılığıyla yapılan hesaplar, şekiller ve çizgilerin sadece yüzde yirmisinin astronomik pozisyonlara uygun düştüğünü gösterdi. Kısacası, Maria Reiche'nin kuramı belki olayın bir yönünü aydınlatıyordu ancak tümünü değil...

Eğer, geogliflerin yaklaşık 12 kilometre kuzeybatısında ortaya çıkarılan **Cahuachi kazıları** olmasaydı, belki de mesele unutulup gidecekti. Ancak, İtalyan mimar ve arkeolog **Guiseppe Orefici**, bu bölgede gerçekleştirdiği kazılarda çok sayıda eşyayı gün ışığına çıkardı. Söz konusu olan yirmi dört kilometre kare genişliğinde dev bir nekropol (Arkeolojik şehirlerde mezarlıkların ve toplu mezar yerlerinin bulunduğu bölge) idi ve buraya tahminen yirmi ile otuz bin kişi gömülmüştü. Ortaya çıkarılan çok sayıda mumya, süs eşyası, müzik aleti gibi eşyaların arasında bulunan iki şey İtalyan arkeologun dikkatini çekmişti. Üstlerinde geogliflerdeki çizgileri anımsatan şekillerin bulunduğu seramik vazolar ve asıl önemlisi bir mezarda ortaya çıkarılan ölü töreni mantosu. Bu 2000 yıllık mantonun kenarlarına 500 kadar küçük bebek işlenmişti. Bebeklerin bir kısmı müzik aletleri çalıyor, diğerleri de ellerini havaya açmış, dans ediyorlardı. Bebeklerin hareketleri bir ölü gömme ritüelini çağırıyordu. İşte bu noktadan hareket eden İtalyan arkeolog, Nazca geogliflerinin dinsel bir ritüeli simgelediğini tezini geliştirdi.

Orefici'ye göre Nazcalılar, barışçıl ve koyu dindar bir topluluktu. Mumyaların arasında, bir tane bile düşman mumyasına rastlanmamıştı. Yazıyı, büyük bir olasılıkla tanıyamıyorlardı. Ancak, sanatta ve asıl önemlisi, geometri konusunda çok ileriydiler. Hem de, kenarları 110 metre uzunluğunda ve 20 metre yüksekliğinde piramitler inşa edecek kadar.⁴

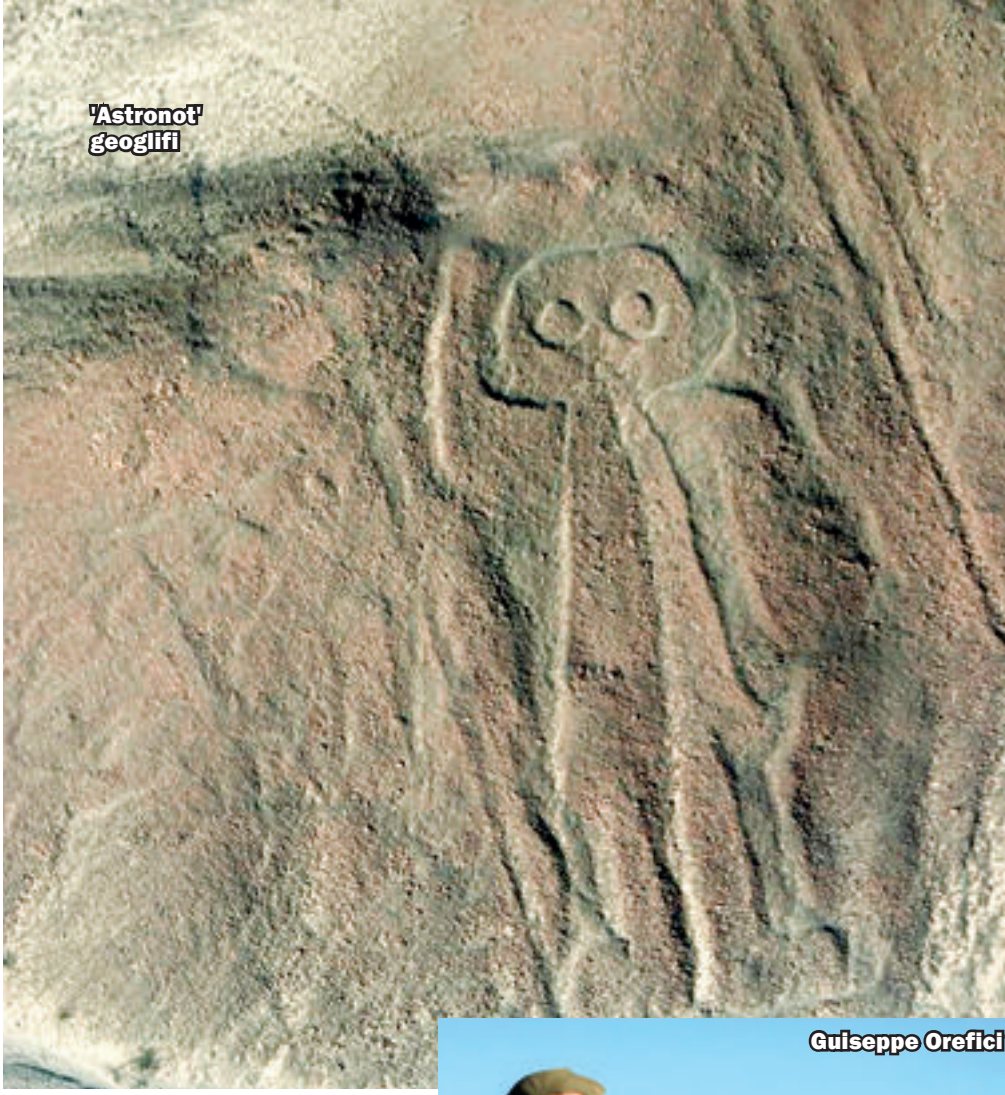
Kazılarda ortaya çıkan bir başka ilginç nokta ise, bulunan tüm eşya-

larda ortak paydanın su olmasıydı. Kurak, hatta çöl denecek bir iklimde varlıklarını sürdüren Nazcalılar için su çok önemliydi. O nedenle, sarmal biçimde kuyular oluşturarak gelişmiş bir su iletişim şebekesi oluşturmuşlardı. Şebekeden, bazı civar köyler ve kasabalar bugün bile yararlanıyorlar. Bu noktadan hareket eden Guiseppe Orefici, Nazcalıların bütün dinsel ritüellerinin su ve bereket kavramları çevresinde geliştiği sonucuna ulaştı.⁵ Üç farklı kategoriye ayrılacak geoglifler (sarmal şekiller, hayvan figürleri, dev düz çizgi ve oklar) farklı dönemlere tekabül ediyordu. İlk olarak, Nazcalıların, MÖ 500 yıllarında sarmal şekilli geoglifleri oluşturdukları düşünülüyor. Bunlar göreceli olarak daha küçük şekiller. Ardından daha büyük çizgilere, kuş, örümcek, fok, maymun gibi hayvan şekillerine geçiyorlar. İtalyan arkeologa göre, bu hayvanlar Nazcalıların tanrılarını simgeliyor; tümünün su ile yakından ilişkili olduğu ise çok açık... Bu dönem, aynı zamanda Nazca uygarlığının altın çağları... İlk kentlerini, nekropollerini inşa ediyorlar. MS 3. ve 4. yüzyılı kapsayan bu dönem, And Dağları'ndaki büyük fayın yol açtığı büyük bir deprem ile sona eriyor. Doğal felaket karşısında tanrılarını duydukları güveni yitiren Nazcalılar, kurdukları kentlerin üstünü kum ile örtüp göç etmeye hazırlanıyorlar. İşte bu sırada, gidecekleri yönü gösteren ok ya da düz çizgi şeklindeki son dönem geogliflerini çiziyorlar. Çünkü onlar, artık hayvan figürleri biçimindeki tanrılarını terk etmiş bulunuyorlar. Ancak, yeni göçtükleri topraklarda da onları mutlu bir son beklemiyor. Önce, 6. yüzyılda **Huariler** tarafından kabul görüyorlar. 1000 yıllarında, Huariler'i yikan **Chinchas**'ların egemenliğine giriyorlar. Son olarak da **İnkalar**'ın içinde eriyip tarihin tozlu sayfalarına karışıyorlar.

Büyük çoğunluğu sadece uçaktan görülebilen bu dev şekilleri Nazcalılar nasıl çizdiler?

Guiseppe Orefici bu konuyu, fotoğrafçılıkta kullanılan "agrandisman" yön-

'Astronot'
geoglifi

Giuseppe Orefici

temiyle açıklıyor. Ona göre, önce ana şeklin en küçük parçasının şeklini çizdiler ve daha sonra da, basit basamak hesaplarıyla daha büyüklere geçtiler. İtalyan arkeologun düşüncesi başka bir olayı daha açıklıyor: Bazı geogliflerdeki temel hesaplama hatalarını... Orefici, bu kuramını bir süre önce Perulu ilkokul öğrencileriyle gerçekleştirdiği bir deneyle kanıtladı. Öğrencilerle birlikte, direkler, ipler ve bazı temel geometri kurallarını kullanarak, bu dev şekillerden bir tanesinin benzerini yarım gün içinde gerçekleştirdi.

Ancak, İtalyan arkeolog Giuseppe Orefici'nin kuramında da karanlık noktalar var. Kazılarda ortaya çıkarılan eşyaların, özellikle de vazoların üstündeki şekillerle geoglifler arasında birebir ilişki görülüyor. Örneğin yamuk, düz ok ve çizgi gibi bazı ti-

pik geoglif şekillerine bu tür eşyaların üstünde hiç rastlanmıyor. Aynı topluluğun, toprakta farklı, günlük yaşam eşyaları üstünde farklı motifleri işlemiş olması bazı sorular yaratıyor. Öte yandan, bugün bilim adamlarının sık sık kullandığı tarihlendirme yöntemi olan "Karbon 14 Testi" kaya ve tahta için olumlu sonuçlar verirken, toprak konusunda kuşklar taşıyor.

Son araştırmalar

Son yıllarda Japonya'daki Yamagata Üniversitesinden araştırmacılar 100 geoglifi ve bazı çizgilerin kesişme noktalarındaki kırık seramik parçalarını ortaya çıkarttılar. Bu resimlerin tamamının nasıl uyumlu bir şekilde bir araya geldiklerini anlamak için Yamagata Üniversitesinden Masato Sakai ve arkadaşları, yeni bulunan geogliflerin bazılarının konumunu, stilini ve yapılış biçimini analiz ettiler. Sakai, yaklaşık dört farklı geoglif stilinin Peru'da Cahuachi olarak bilinen İnkalar öncesi inşa edilen bir büyük tapınağa giden birbirinden farklı yollar boyunca buluşma eğilimi gösterdiğini buldu.

Bununla beraber, doğüstü yaratıklar ve kesik başlar gibi bağımsız stille sahip resimler, Nazca Vadisinde ve Cahuachi yolu üzerinde yoğun bir şekilde bulunuyor; bunlar muhtemelen bu bölgede yaşayan farklı bir grup tarafından yapıldı. Her iki grup insan tarafından yapılmış olması muhtemel, üçüncü bir grup geoglif iki kültür arasında yer alan Nazca Platosunda bulundu.⁶

Nazca çizgileri ile ilgili yapılan tüm bilimsel araştırmalara rağmen bilim bu konudaki soruların pek çoğuna henüz bir cevap bulunamadı ancak Amerika kıtasının yerli halklarının günümüzden yaklaşık 2400 yıl öncesine ulaşan bilim, teknik, kültür, sanat ve inanç dünyalarına çok önemli bir kapı araladı.

Kaynaklar:

¹ www.focusdergisi.com.tr

² www.sputniknews.com

³ www.gizemligercekter.com

⁴ www.indigodergisi.com

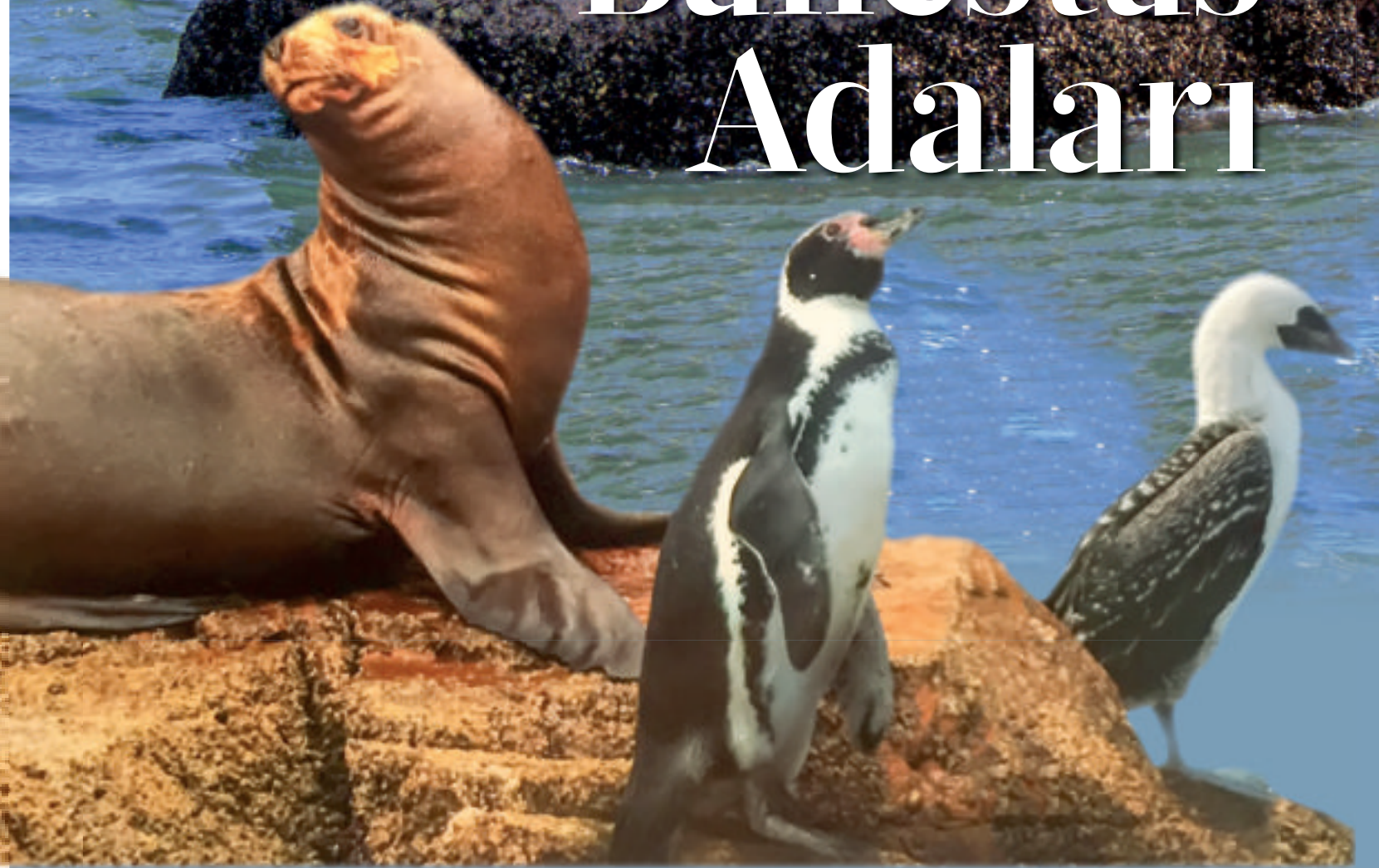
⁵ www.dunyalilar.org

⁶ www.arkeofili.com

⁷ www.serenti.org

*Tanrılar burada
mı yaşamış?*

Ballestas Adaları

Pasifik Okyanusu'nda bir adalar grubu **Ballestas Adaları**. Harika bir doğal rezerv, tabii ki ciddi bir koruma altında. Peru'nun küçük bir kenti, Pisco Körfezi'ndeki **Paracas** sahillerinden ulaşılan... Tam Paracas'ın karşısında, Paracas Doğal Yaşamı Koruma Alanı ve denilen o ki, 'Tanrılar burada yaşamış...'

Modern, şık bir zarafete sahip başkent Lima'dan ayrıldıktan sonra adeta başka bir diyarıydık artık. Kırsal alan, henüz inşasına başlanmamışsa da içinde yaşanan yerleşkeler... Düzensiz yapılaşmasıyla bir terk edilmişlik edası taşıyan... Sıva yok, çatı yok. **Paracas**, küçük bir sahil kasabası ve etrafta bolca turistik dükkân ile genişçe bir koya yayılmış turistik tesisler var. Bizim Ege kıyılarındaki turistik kasabaların 15-20 yıl önceki hali gibi. Tek fark, koyu çevreleyen tepelerin çöl olması... Paracas'ın en büyük gelir kaynağı turizm. Turizminin hedef noktalarından biri de Ballestas Adaları. Pisco Körfezi'ndeki bu adaların bir lakabı da var: "Poor Men's Galapagos Island" - "Fakir Adamların Galapagos'u". Ekvator'daki Galapagos Adalarına gitmek daha pahalı olacak demek ki...

Ballestas Adaları irili ufaklı on kadar adadan oluşmuş... Adalar, sarp sirtlardan oluşan bol mağaralı kayalıklar... Her taraf kuş ve kuş sesi... Kayaların üstü kuş çeşitlerinden neredeyse görünmeyecek şekilde kaplı. Kayalıkların suyla temas ettiği yerlerde ise konuksever fok balıkları karşılıyor sizi. Diplerine kadar yanaşan teknelere alışmış olmalı ki, dokunma mesafesine gelseniz dahi istiflerini bozmuyorlar, kameralarınıza poz bile veriyorlar. Düşünüyorum da her halde milattan önce de böyleydi burası; uzunca bir zaman boyunca insan eli, yüzü değmemiş, şimdi de sadece tekneden görülebiliyor, adalara çıkmak yasak. Hoş, yasak olmasa da çıkılacak gibi değil zaten, dağcı filan olmak gerek. Yine de insanoğlunun yok etme becerisi her türlü engeli aşacağından, bu yasak gayet yerinde. Paracas limanında, son derece örgütlü ve düzenli yöntemlerle ziyaretçileri, sabahın en erken saatlerinden itibaren 15-20 kişilik sürat tekneleriyle adalara götürüyorlar. Önce can yelekleri giydiriliyor, tabii ki! Çok süratli teknelerle 45 dakikalık bir seyir. Sonra da ansızın okyanusun orta yerinde bir adalar grubu... Her teknede yetkin rehberler, uzun uzun anlatıyorlar, çevreyi, endemik

yapısını, orada mukim kuşlarıyla birlikte bulunan doğa yaratılarını. Ballestas Adaları birbirine çok yakın 3 büyük ada ve çevresindeki onlarca kaya parçasından oluşuyor. Kaya parçalarının üzeri, yine denizaslanları ve kuşlar tarafından 'sezlong' olarak kullanılıyor.

Adalara yaklaştıkça doğanın ne denli mucizevi olduğunu bir kez daha algılıyorsunuz. Kendi doğasında gezmekte olan penguenler görmeyi hep istemişimdir...

Ah! Ne kadar haklıymışım: Ballestas Adaları, Humbolt penguenleri, pelikanlar, deniz kuşları ve ayı balıklarıyla adeta doğa müzesi gibi. Penguenlerin, "Çaça" yaparcasına ilerlemeleri öylesine şirin ki... Bazı duygular anlatılası değil, yaşanılabilir ya...

Adaların birinde bulunan "El Candelabro" şamdanını görüyoruz.

Rehberimiz bunların, "yol gösteren işaret" olduklarını söylüyor. Denizcilere mi, uzaylılara mı acaba? Hayal kurma iştahımızı sonralarına saklıyoruz.

Yoksa bu tanrıların bir işareti miydi?

Şamdan jeoglifi bir tepede, 245 metre uzunluğunda, aynen Nasca Çizgileri gibi bir yeryüzü şekli olup ancak uzaktan izlenebiliyor. İnkalar tarafından yapıldığı düşünülse de Masonik işaretler olduğunu ileri sürenlerin yanında, Komutan Simon Bolivar ya da uzaylılar tarafından yapıldığını iddia edenler de var. Nasca Çizgilerinin üstünde mink uçaklarla uçtuktan ve keşfimize kendi gözlerimizle tanık olduktan sonra artık Peru gizemlerine vakıf olmuştuk zaten...

Manzaranın coşkusunu takiben ilk şaşkınlığı atlattıktan sonra herkes

kameralarına asılıyor...

Penguenler ve kokuları biraz 'keskince' olan ayı balıkları adeta poz veriyorlar.

Hiçbir medeniyet izi olmadan sadece doğayla olmak çok güzel; kuş çeşitliliği, denizaslanları ve daha neler neler... Kuşların doğal atıkları inanılmaz görüntü ve kokular oluşturmuş. Motor sesinden hiç etkilenmeyen denizaslanları, güneşlenmeye ara vermeden devam ediyor. Özellikle bebek denizaslanları çok sevimli... Bu adalarda binlerce kuşu bir arada görmek mümkün.

Eskiden 20 milyon kuş yaşarken, bugün 1 milyon kuşun yaşadığı bir adacık...

Uzaktan baktığınızda gördüğünüze inanamıyorsunuz, adada her yer kuş kaplı. Penguenler, bebek denizaslanları ve ilginç kuş çeşitleriyle inanılmaz, çok hoş bir görüntü. Kaya parçalarının üzerleri denizaslanları ve kuşlar tarafından sezlong olarak kullanılıyor. Tabii ki, harika resimler ve videolar...

Göremediğimiz tek hayvan yunuslar. Yaklaşık 2 saat süren tur, limanda sona eriyor. Hem adalarda hem de limanda birçok kuşu ve pelikanları görmek mümkün. Tabii ki, bu turumuzun sonunda, hani neredeyse her birimiz birer kuşbilimci veya doğa gezginine dönüşüp cins tespiti bile yapar oluyoruz...

Suzan Nana Tarabulus ve İra Almazlinos

“şairin anası” nitelemesinin yaygın olarak kullanılması boşuna değildir. Bir yandan beş çocuğa annelik yaparken, bir yandan da şiirler, yazılar yazmış, özgün bir şair kişiliği oluşturabilmiştir. “Destan”, “ağrı”, “türkü” gibi geleneksel türlerde de şiirler yazan Gülten Akın, toplumsal ve bireysel acıları, umudu, aşkı, yaşam zorluklarına karşı dirençli durmayı öneren şiirleriyle gündemde olmuştur.

**“...Yıllarca beraber uyumak uyanmak
Suya ve ekmeğe uzanmak birlikte...”**

Gülten Akın’ın ilk üç kitabı - “Rüzgâr Saati”, “Kestim Kara Saçlarımı” ve “Sığda” adlı kitaplarında bireysel iç hesaplaşmalar, aşk, yalnızlık, genç kız olmanın çikışlıkları, kendini oluşturmaya yönelik duyarlılık ve izlekler yansır. Bu duyarlılık ve izlekler, giderek toplumsal niteliğe dönüşür.

Karin Karakaşlı bir yazısında, Gülten Akın için şunları söyler: “Toprağın sesidir o. Anadolu’nun deyişlerini yerel sınırlarından çıkarır da şiirin alışılmadık imgesi kılar (...) Ayakları yere basmaz, kök olur toprağın altına, dal olur gökyüzüne uzanır (...) Yaşsız bir bilgeliğin ve delicoş kadınlığın sesidir Gülten Akın. Doğaya, içgüdüye, aşkın özüne aykırı ne kadar dayatma, kural, kalıp varsa, yıkar geçer...”

“...Ah, kimselerin vakti yok

Durup ince şeyleri anlamaya...”

Destanlar da yazan Gülten Akın, “Maraş’ın ve Ökkeş’in Destanı”nda, 1919-1920 yıllarındaki halk direnişinini anlatır. Bu destanı yazmadan önce, Maraş’ta uzun süre

gözlem-
lerde
bulunur.
Köyden
kente göç
olgusunu
şirleştirdi-
ği, ressam
Abidin Dino
tarafından
resimlenen
“Seyran
Destanı”nda,
yine Maraş
destanıyla iliş-
ki kurar. Celali
İşyanları ve 12
Eylül 1980 dar-
besi sonrası du-
yarlılık olarak bu
şiirlerde yansır.

1 933’de Yozgat’ta dünyaya gelen Gülten Akın, Hukuk Fakültesini bitirdi, kaymakam olan eşinin görevi nedeniyle Anadolu’nun çeşitli bölgelerinde yaşama, farklı yaşamları ve insanları tanıma olanağı buldu. Onların trajedilerine tanıklık etti. Şiirlerinde bu yaşantıları, bu insanları duyarlılık olarak yansıttı. İnsan hakları alanında mücadele verdi.

**“...Benim acım acıların beyidir
Canıma bir doru kısrakla gelir
Öfkeyi sabırda eritir...”**

Yirmiye yakın kitap ve çeşitli kısa oyunlar da yazan Gülten Akın’ın bazı şiirleri Sezen Aksu, Grup Yorum gibi müzisyenlerce bestelendi.

Bir yazısında Ahmet Say şunları söyler: “Bir Anadolu insanı olarak sözcüklerle oynamaktan kaçınır, sözcüklerinden yarattığı ince anlatıma yönelmiş olmakla yetinirdi. Esas olan ‘sözün düşünsel özü’ydü onun için.”

**“...Gün uzun türküsünü bitirdi
Karlı dallara yürüdü karanlık
Yalnızlık çekilmez bu vakit ...”**

Gülten Akın için Türkiye edebiyat ortamında,

GÜLTEN AKIN

GÜLERKEN YÜZÜN

*Gülerken yüzün
Dem çeken bir güvercinin sesini
İçin için büyüyen çimenleri
Baharda lunaparkı, bayramyerini
Ve alışkanlıklar dışında her şeyi
Gülerken yüzün
Aşıyor geçmişin acılarını
Kendini yarına değiştiriyor
Gülerken yüzün
Sanki çarmıhını kırmışsın
Senin ve ardından geleceklerin
Aylası alnuna düşmüş gecenin
Oturmuş ağlıyor kendisi
Bunu öyle candan öyle yürekten
Öyle bir tutkuyla istiyorum ki
Aklımda hep öyle kalmalsın.*

GÜLTEN AKIN

Geçmişten Günümüze Türkiye'de Caz

Birinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa'da değişen dinamikler, gençliği yeni arayışlara iterken, Amerika kıtasından gelen caz müziği hararetle karşılanır ve kısa sürede kulaklara ve gönüllere yerleşir. Bu yeni tür müziğin yurdumuzdaki öncüleri ise, çok sesli müziğe yabancı olmayan Yahudi ve Ermeni müzisyenler olur...

Yurdumuzda caz konusunda temel eser vermiş olanların sayısı iki elin parmaklarına gerek duyulmayacak kadar azdır.¹ Bu yazımın amacı caz müziğinin ülkemizde gelişmesine katkıda bulunan Türk Yahudileri hakkında toparlayabildiklerimi kayda almaktır. Cazın, bazı Batılı ülkelerin sömürgeci düzeni sonucu, 16. yüzyılın ortalarından 19. yüzyılın ikinci yarısına² kadar uzanan dönemde, Afrika'nın özellikle batı kolonilerinden Amerika kıtasına götürülen yarım milyona yakın kölenin müziği olduğu iddia edilir. Tarlalarda veya ağır görevlerde boğaz toklu-

ğuna çalıştırılan bu siyahilerin acı ve hüznü dolu iş şarkıları (Work Songs) ile kendilerine özgü kilise ilahileri ilham kaynağı olmuşsa da caz müziği ancak köleliğin 1865'de sona ermesini izleyen dönemde belirmiştir. Azat edilmiş kölelere tanınan çalışma alanlarının kısıtlı olması sonucu ancak, köle dolu gemilerin bir zamanlar varış limanı olan New Orleans'da kurulan zevk ve eğlence mahallesi Storyville'de iş bulabilmeleri ve savaş sonrası lağvedilen askeri bandoların musiki aletlerinin bol ve ucuz olması, yeni tür müziğin doğup gelişmesini sağlamıştır. Çok kez seyyar toplulukların sokakta veya meydanlarda çaldığı, bir bakıma özgürlük

simgesi olarak görülen bu müzik, anılan mahallenin 1917 yılında kapatılmasından sonra, kuzeye doğru yayılmıştır.³

İlk yıllara ait herhangi bir kayıt veya yayın bulunamadığından, kornet müzisyeni Buddy Bolden'in 1895 yılında kurduğu orkestra, cazın simgesel başlangıcı olarak kabul edilir.⁴ İlk caz kaydı ise 1917 tarihli, beş "beyaz"dan kurulu *The Original Dixieland Band*'ın *Livery Stable Blues* ve *Dixieland Jazz Band One Step* parçalarını içeren taş plaktır.

Cazın Avrupa'ya gelişi, yaklaşık olarak 20. yüzyılın ilk yıllarına rastlar. Birinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa'da değişen dinamikler, gençliği yeni arayışlara iterken, yeni kıtadan gelen bu 'ilkel zenci müziği'⁵ veya 'zenci velvelesi'⁶ hararetle karşılaşılır ve kısa sürede kulaklara ve gönüllere yerleşir.

Halkımızın, alışkanlıklarından epey farklı bu tınılarla tanışması ise, gerek İstanbul'u işgal eden yabancı güçlerin ve basınının, gerek Rusya'daki 1917 Bolşevik İhtilalinden kaçıp ülkemize sığınan Rusların⁷ etkisiyle, kıta ortalamasına göre nispeten erken sayılır. Bu yeni tür müziğin yurdumuzdaki öncüleri, çok sesli müziğe yabancı olmayan Yahudi ve Ermeni müzisyenler olmuşsa da geniş kitlelere yayılması için 1950'li yıllara kadar beklemek gerekmiştir.

Caz Türkiye'de... Leon Avigdor ve ilk caz grubu

Yıl 1920. **Leon Avigdor** adında bir genç, klasik müzik eğitimi almış, keman çalmayı öğrenmiş ve üç arkadaşıyla birlikte bir yaylı sazlar kuarteti kurmuştur. Paris'ten dönen bir arkadaşının anlatısı üzerine oraya giden Leon, bir gece kulübünde ilk kez dinlediği caz müziğiyle büyülenir. O kadar ki, kemanda kariyer yapmayı düşünen Leon, yaylı sazı unutup derhal bir alto saksafon satın alır ve onu çalmayı öğrenir. İstanbul'a döndüğünde, Rus

Leon Avigdor

Devrimi'nden kaçıp İstanbul'a sığınmış Kolya (Nikolay) Yakovlef adlı bir piyanist, ayrıca bir davulcu ve bir bançocu ile anlaşarak *Ronald's* isimli bir kuartet kurar. İstanbul'da ilk caz grubu olarak tarihe geçen bu kuartet ve yaptıkları müzik o yıllarda çok tutulur. *Ronald's* ayrıca Union Française derneğinde, Amerikan Sefareti partilerinde ve birçok özel davette de çalar. Cumhuriyetin ilk yıllarında İstanbul'un bazı çevrelerinde moda olan bu müziğin akılda kalmış klasik şarkıları arasında *Dancing in the Dark*, *Alexander's Ragtime*, *Dardanella* sayılabilir. Her şeye rağmen *Ronald's* bir caz orkestrası değil, bir dans orkestrasıydı ve tango çalmaya başladığında Leon kemanına dönerdi. İleriki yıllarda

İstanbul'da yaşayan İngilizler *Rowdies* adlı bir topluluk kurup Leon'u da aralarına aldılar. Ancak 1933 yılında bir gece, gündüzleri çalıştığı elektrik şirketinin müdürünün uğradığı lokalde Leon'u orkestrada çalarken görüp bu durumun mesleğiyle bağdaşmadığını ikaz etmesi üzerine Leon müziği bırakmak zorunda kalır.⁸ Anılarından,⁹ 15 Temmuz 1958 tarihinde İETT'den emekli olduğu, avcılıkla da uğraşıp zamanını Polonezköy'de geçirdiği anlaşılan Leon'un ailesini belirlememiz mümkün olmamıştır. Doğruluğunu henüz teyit edemediğimiz bir veriye göre, 1973 yılında vefat etmiş olması muhtemeldir.

Bir Türk Yahudi'si olan Leon Avigdor veya kimliğindeki adıyla Yuda Avigdor¹⁰ gerek Caz Sanatı kitabında,¹¹ gerek daha sonra yayınlanmış makale ve kitaplarda nedense Ermeni asıllı olarak belirtilmiştir. Hâlbuki Avigdor sözcüğünün kökeni Musa Peygambere atfedilen sıfatlardan biri olup, Yahudi ailelerde en az 14. yüzyıldan beri ad veya soyadı olarak rastlanmaktadır. Sanatçımızın adının değişik kayıtlarda Leon veya Yuda olarak geçmesi de tesadüf değildir. Yehuda veya kısa okunuşuyla Yuda, Yakup Peygamberin oğullarından birinin adıdır. Bilge Kral Süleyman'ın ölümünü (MÖ. 931) takiben İsrail Krallığı ikiye

Kornfilt Ailesi: Sara, Jak, Vili ve Gido

Röne Koen

Gido Kornfilt (Burgazada)

bölündüğünde, 12 oymaktan Yuda ve Binyamin birleşerek, armasını “aslan” (Leon) olan Yehuda Krallığını kurmuşlardır. “Yehuda Aslanı” anlamında Yuda Leon yüzyıllardır öz isim olarak birlikte kullanılmaktadır.

İkinci Dünya Savaşı arifesi ve yılları... Kornfilt Kardeşler

Dünyada caz müziğinin altın dönemi olan 30’lu yılların sonuna yaklaşırken, Türk cazında bir başka Yahudi’ye rastlıyoruz: **Gido Kornfilt**. Asıl adıyla Gideon, Sara (Sarıta) Schönman ve Jak Kornfeld’in ilk oğlu olarak 9 Eylül 1909’da İstanbul’da doğdu. Goldschmidt

Musevi Okulu’nda okurken diğer taraftan, kardeşi Vili (Willy) ile beraber, o yılların tanınmış pedagogu Bayan Vosko’dan klasik piyano dersi aldı. 1920’li yılların sonuna doğru ailece yerleştikleri Berlin’de ticaret okulunda öğrenimine devam etti. Müzik eğitimini, Berlin radyosunda soprano olarak programlara çıkan annesi Sarita’nın gözetiminde sürdürdü. Berlin’de arkadaşlarıyla caz çalışıyor, Duke Ellington

ve Benny Goodman gibi ünlülerin eserlerinden aranjmanlar düzenliyordu. Gitar, kornet, klarnet, saksofon, trompet ve trombon da çalan Gido’nun ana enstrümanı yine de piyano idi. 1933 yılında Almanya’da iktidara gelen Nasyonal-Sosyalist yönetimin gittikçe artan Yahudi karşıtlığı yüzünden aile bir süre sonra Berlin’den ayrılıp İstanbul’a dönerken, Gido Paris’e geçerek aranjman yapmaya ve film müziği

bestelemeye başladı. Genç yaştan beri sporla uğraşan, Almanya'da dekatlon branşında şampiyon olan Gido, 1936 yazında Olimpiyat oyunlarını izlemek için, tüm risklere rağmen, Berlin'e gitti ve müsabakaların bitiminde İstanbul'a döndü.

Ailenin Kornfeld olan soyadını babası, henüz Berlin'e gitmeden önce, İngiltere'de yaşayan bazı akrabalarının adapte ettiği Cornfield imlâsına özenerek o şekliyle kullanmaya başlamış, Türkiye'ye döndüklerinde ise Soyadı Kanunu (1934) kapsamında, sözcüğün Türkçe okunuşu Kornfilt olarak tescil etmişti.

Gido Kornfilt İstanbul'dan önce Odeon Müzik mağazasında, daha sonra da dönemin belli başlı bankalarından Hollantse Bank-Uni'de müdür olarak çalışmaya başladı.

Ancak bu arada, hiçbir zaman müzik ve cazla ilgisini kesmedi. O kadar ki, bankada çalıştığı zamanlar dahi işini erken bitirir, ofisinde kornetini çalardı. Gido, 1938 yılında on kişilik bir caz orkestrası kurarak dönemin ünlü otellerinden Park Otel'de¹² geceleri profesyonel olarak çalmaya başladı. Akşamları saat 6'da klasik

Röne Koen'in plak kaydı

oda müziğiyle başlayan program, geceye kadar cazla sürerdi. Duke Ellington ve Jimmy Lunceford stilleri karışımı düzenlemeler yazan Gido'nun bu eğilimi orkestrasının tarzına da aksetmişti.¹³ Orkestra elemanları arasında Şadan Çaylıgil (bateri), Orhan Avşar (kontrbas), Arto Haçaduryan (trombon), Yorgo Efstratyadis (alto saksafon) adları geçmektedir. Gido ayrıca caz müziği aranjmanları ve film müziği bestelemeye devam ediyordu. Arto Haçaduryan iki yıl sonra ayrılarak kendi orkestrasını kurdu ise de bu topluluğun ömrü uzun olmadı.

Elektrik Mühendisliği okuyarak iş hayatına atılan kardeşi Vili de caz müziği tutkusuyla, bir amatör caz orkestrası kurmuş, otellerde, kulüplerde ve davetlerde çalmaya başlamıştı. Çok kez hafta sonları beraberce sahne aldıklarında, Vili klarnet ve akordeon, Gido trombon ve kornet, ayrıca her ikisi de piyano çalardı. Her iki kardeşin orkestra yorumları o sıralarda plağa kaydedilmişti. Gido'nun Odeon'da kaydedilmiş, birinin adı *Alexander's Ragtime Band* olan iki plağı vardı.

Gido, Emili (Milka) Sigala ile evlendikten [11 Temmuz 1949] sonra, sağlıklı bir aile yaşamına engel olacağını düşünerek müzisyenliği (ve de kırmızı Harley Davidson motosikletini) terk etti ve ticaret mümesilliği alanında iş hayatına girdi. Jak

ve Mario adında iki oğul babası Gideon-Gido Kornfilt, 11 Ekim 1993'te İstanbul'da vefat etti.

Vili yurdumuzda ve Avrupa'da iyi tanınan bir satranç oyuncusu olup uluslararası şampiyonalarda yurdumuzu temsil etmişti. 15 Aralık 1913'de doğan, 7 Ocak 1940 tarihinde Lisa Lipkin ile evlenerek Jaklin adında bir kızı olan Vili, 1 Aralık 1967 tarihinde İstanbul'da yaşamını yitirdi.¹⁴

İkinci Dünya Savaşı sonu... Demokrasi rüzgârları ve Röne Koen

Türkiye'de caz ancak 1950'li yıllarda, baterist Erdem Buri'nin İstanbul Radyosunda yapmaya başladığı programlarla gençler arasında yayılmaya ve yerleşmeye başladı. Caza gönül vermiş sanatçılarımızın Ankara ve İstanbul, daha sonra da İzmir radyolarının eğlence programlarındaki yayınları, bu gelişmenin temel taşlarıdır.

Bu yıllarda ülkemiz caz çevrelerinde rastladığımız bir diğer Türk Yahudi'si de **Röne Koen**'dir.

17 Nisan 1931 tarihinde İstanbul'da doğan Röne, ilk öğretimini Şişli Terakki Lisesinde, lise tahsilini de İngiliz Erkek Okulunda tamamladı. Çok genç yaşından beri caza ve bilhassa davul çalmaya meraklı

Röne, yazlığa gittikleri Tarabya'da ve evlendikten sonra yaz aylarında Bütükadaki evlerinde, ABD ve Avrupa'nın efsane cazcılarının plaklarını dinleyerek kendini yetiştirdi. Henüz 14 yaşında iken Tarabya'da, çoğu Ermeni arkadaşlarıyla beraber amatör bir caz grubu kurdu. Yıllar ilerledikçe bu hobi bir tutkuya dönüştü. Vatani görevini Yedek Subay olarak İzmir Gaziemir'de tamamladıktan sonra Bursa Şirketinin Kodak türünleri bölümünde çalışmaya başladı ve zamanla bölüm müdürlüğüne kadar yükseldi. Bu arada müziği,

davulu, cazı bir an için ihmal etmedi. Aralarında saksafoncu Hrانت Lüsikyan'ın da bulunduğu yakın arkadaşlarıyla kurdukları amatör grupla akşamları buluşup Pangaltı Mihiteryan Lisesinde caz yaparlardı. Bu grup dağıldıktan birçok yıl sonra da Avusturya Lisesi öğretmenleriyle bir araya gelerek kurdukları amatör orkestrayla Asmalimescit'te bazı lokallerde (örneğin Refik) yapılan toplantılarda amatör olarak çalarlardı. 1951 yılında Cüneyt Sermet ve Arto Haçaduryan'ın girişimiyle kurulan 'büyük orkestra'da¹⁵ davul çalan Röne, bunun

dışında bazı derneklerde caz müziği ve müzisyenleri ile ilgili konferanslar vererek zamanın gençlerine caz müziğini tanıtip sevdirmeye çalıştı. Mehmet Akter (klarnet) ile de beraber çalışan Röne, 23 Ocak 1950'de Erdem Buri ve Arif Mardin (piyano) ile birlikte, Ray Brown'un *That's Earl Brother* parçasını çalarak 45'lik plak kaydını yaptı.

Röne'nin bir diğer tutkusu da 'model uçak' hobisi idi. Türk Hava Kurumu'nun henüz uluslararası yarışmalara katılmadığı 60'lı yıllarda, Röne Koen, kişisel imkânlarıyla Wiener Neustadt (Avusturya) şehrinde FAI'nin (Uluslararası Havaçılık Federasyonu) düzenlediği bir müsabakaya katıldı. FIB dalında lastik motorlu uçağıyla yarışan Röne Kohen, "cesaret ve gayreti simgeleyen Wieland Schmidt ödülü"ne layık görüldü.¹⁶ 1963 yılında, İstanbul'da başka amatör modelcilerle birlikte İstanbul Model Uçak Kulübü'nü kurdu.

11 Ocak 1957 tarihinde Medi Romano ile evlenen ve ikisi de hekim, bir kız diğeri erkek evlat babası Röne, çok erken, henüz 67 yaşında, 28 Temmuz 1998 tarihinde aramızdan ayrıldı.¹⁷

Haklarında henüz yeterli veriye ulaşamadığımız diğeri caz sanatçıları, ilerde bir başka yazının konusu olacaktır.

Dipnotlar

¹ İlhan K. Mimaroglu, *Caz Sanatı* (1958), Cüneyt Sermet, *Cazın İçinden* (Pan Yayıncılık, 1990 ve 1999), Güven Erkin Erkal, *Türkiye Rock Tarihi -I- Saykodelik Yıllar*, Esen Kitap, 2013) kitapları ve Batu Akyol'un yönettiği *Türkiye'de Caz - Jazz in Turkey* belgeseli. (Loyka Visual Arts, 2012 ve youtube.com)

² Amerika'da kölelik Abraham Lincoln tarafından 19 Haziran 1862'de yasaklanmış, ancak Güney Eyaletleri buna itiraz edince Kuzey-Güney iç savaşı başlamıştır. Kuzey Eyaletlerinin galip gelmesi sonucu kölelik 1865 yılında tamamen kaldırılmıştır.

³ İlhan K. Mimaroglu ve Güven Erkin Erkal'ın adı geçen eserlerinden yararlanarak özetlenmiştir.

⁴ Scott Yanow, *Jazz - A Regional Exploration*, Greenwood Press, Westport Conn.: London, 2005, s.XIII.

⁵ beykoz.bel.tr/beykoz/detay/beykoz-cayirinda-cazbant-yil-1931 (Erişim tarihi: 2 Ocak 2018)

⁶ Güven Erkin Erkal, adı geçen eser, s.16.

⁷ Vladimir Alexandrov, *Syah Rus*, Çeviren: Bahar Tırnakçı, İş Bankası Kültür Yayınları, 2015.

⁸ Güven Erkin Erkal, adı geçen eser, s.16.

⁹ Güven Erkin Erkal'ın bir sahafta bulduğu, Leon Avigdor'a ait hatıra defteri, bazı belgeleri ve fotoğrafı. Bilgilerini benimle paylaştığı için kendisine teşekkür ederim.

¹⁰ Güven Erkin Erkal, adı geçen eser, s.16.

¹¹ İlhan K. Mimaroglu, adı geçen eser, s.111.

¹² Ayaspaşa, İnönü Caddesinde, Alman Konsolosluğundan önceki köşede. Günümüzde CVK Park Bosphorus Oteli.

¹³ İlhan K. Mimaroglu, adı geçen eser, s.113.

¹⁴ Paylaştıkları anıları için Gido'nun oğlu Jak Kornfilt ve Vili'nin kızı Jaklin Kornfilt'e teşekkür ederim.

¹⁵ Arto Haçaduryan (trombon), Dikran Haçaduryan (trompet), Gurdikyan (trombon), İsmet Sıral (tenor saksafon), Faruk Akel (alto saksafon), Cüneyt Sermet (kontrbas), Arif Mardin (piyano) ve Röne Koen (davul). Adı geçen *Türkiye'de Caz - Jazz in Turkey* belgeseli (bakınız Youtube) (Erişim tarihi: 15 Ocak 2018)

¹⁶ imuk.org/imuk-tarihi (Erişim tarihi: 2 Ocak 2018)

¹⁷ Paylaştıkları anıları için eşi Medi Koen ve kızı Ety Koen'e teşekkür ederim.

ULUS ÖZEL MUSEVİ OKULLARI

İNGİLİZCE PROGRAMI

BİLİMSEL
ARAŞTIRMALARA
DAYANIYOR!

ESL

(English as a
Second Language)
Anaokulu Programı

**INTERNATIONAL
CONFERENCES**

Model Birleşmiş Milletler
Konferansları
(MUN)

MOOCHATON

Online Yurtdışı
Üniversite Programı

AP CALCULUS

Üniversite derslerini
lisede tamamlama fırsatı

**INTERNATIONAL
PROJECTS**

Uluslararası okullarla
projeler

ILC

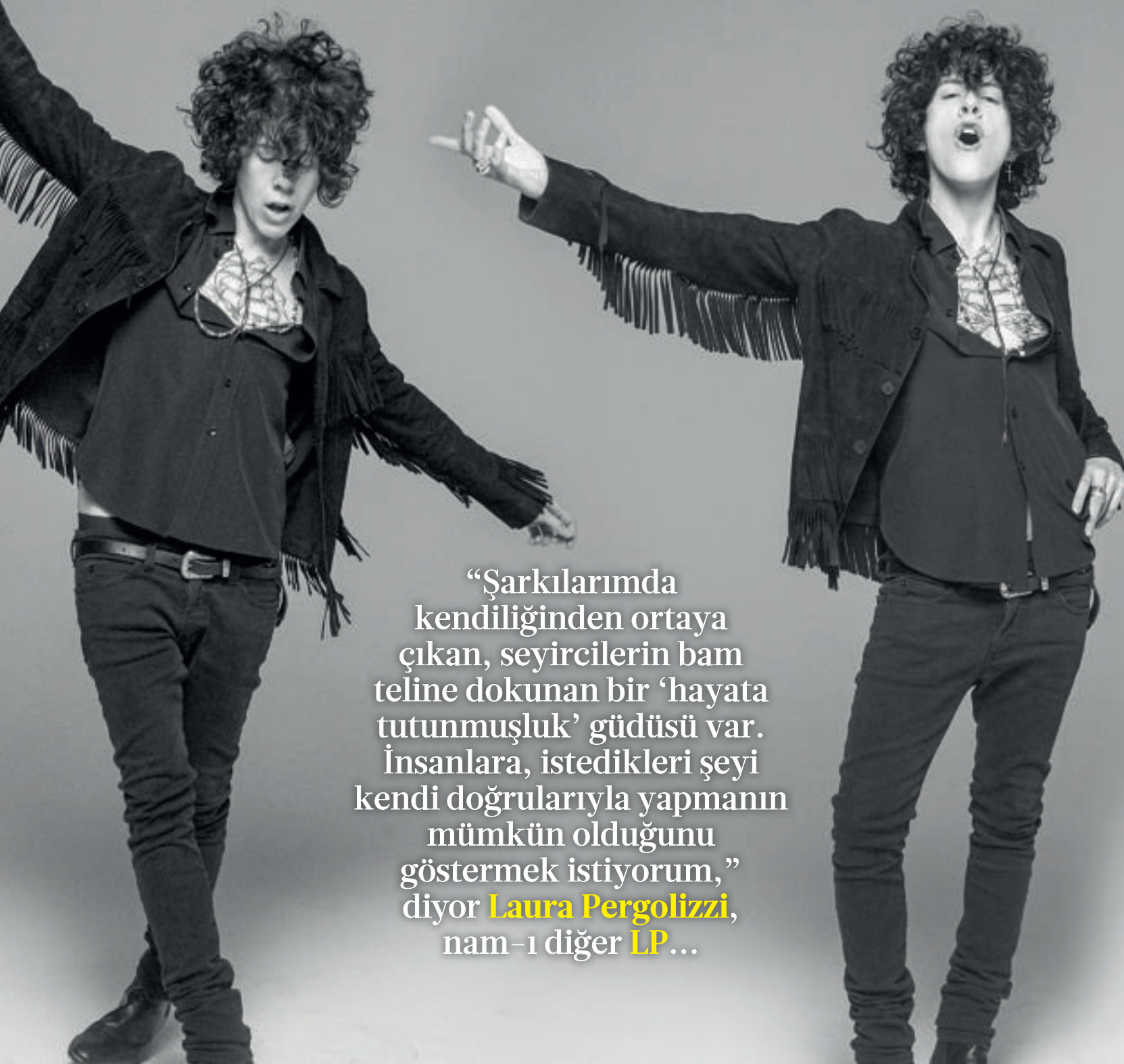
(Intensive Language Class)
yılda 624 saat
İngilizce eğitimi

CREATIVE ART

Modern Sanat Programı

Anaokulundan liseye etkin İngilizce eğitimi alan öğrenciler, sanat, spor, bilim çalışmaları, uluslararası konferanslar, projeler ve yarışmalarla globalleşen dünyaya hazırlanıyor.

Cinsiyetsizliğin asi sesi: LP

“Şarkılarımda kendiliğinden ortaya çıkan, seyircilerin bam teline dokunan bir ‘hayata tutunmuşluk’ güdüsü var. İnsanlara, istedikleri şeyi kendi doğrularıyla yapmanın mümkün olduğunu göstermek istiyorum,” diyor **Laura Pergolizzi**, nam-ı diğer **LP**...

LP'nin fotoğraflarını görünce 1990'da yayımlandığında feminist kuramı ve toplumsal cinsiyet araştırmalarını kökten değiştiren Judith Butler'ın "Cinsiyet Belası" kitabında yaptığı temel saptamalardan biri aklıma geliyor. Diyor ki Butler kitabında, "Toplumsal cinsiyet insanın olduğu bir şey değil, yaptığı, eylediği bir şey." Yani "olmak"tan çok, "yapmak"... İnternette en çok hakkında arama yapılan konunun cinsel kimliği olması sebebiyle, ille de müziğinden önce cinsiyetini tanımlamamız gerekiyor diyenlere, LP'yi kendi kelimeleriyle şöyle tanımlayabiliriz: "İçinde, teninde hissettiğini yaşayan biri". Bu tanımın üzerine dahası ya da fazlası nedir diye sormadan sadece müziği ile onu değerlendirmek gerek.

"Şarkılarımda kendiliğinden ortaya çıkan, seyircilerin bam teline dokunan bir 'hayata tutunmuşluk' güdüsü var. İnsanlara, istedikleri şeyi kendi doğrularıyla yapmanın mümkün olduğunu göstermek istiyorum," diyor Laura Pergolizzi, namı diğer LP, 37 yaşında ve İtalyan köklere sahip bir Amerikalı.

Konserden önce dinlenilmesi gereken LP şarkıları:

Lost On You
Other People
Forever For Now
Tightrope

İlk albümü *Heart Shaped Scar*'ı 2001 yılında çıkarıyor. Umduğunu bulamadığı bu ilk albümden sonra ikinci albüme dek New York barlarında şarkı söylüyor. 2004 yılında *Suburban Sprawl & Alcohol* adındaki ikinci albümünü hazırlamak için, daha şanslı geleceğini umarak Los Angeles'a taşınıyor. Şarkı sözü yazarı olarak başkalarının anlatması için hikâyeler yazmaya devam eden LP, Island Def Jam Music Group'dan Billy Mann ile "Love Will Keep You Up All Night"

adlı bir şarkıyı yapıyor ve 2007'de Backstreet

Boys'un "Unbreakable" albümünde şarkı yer alıyor. Böylece şarkı sözü yazarı olarak rağbet görmeye başlayan LP; Rihanna,

Christina Aguilera, Cher gibi önemli isimler için yazdığı şarkılarla adını müzik sektöründe duyuruyor. Warner Bros Records ile "Into the Wild Live at East West Studios" albümünü çıkarmasıyla art arda albüm tur-

nesi için teklif almaya başlıyor. SXSW, Bonnaroo, Lollapalooza, Bumbershoot, Tropfest gibi dünyanın en önemli festivallerinde yoğun ilgi ile takip edilen konserler veriyor. Bu konserlerde gördüğü ilginin büyü-

ne kapılan LP, yine yeniden yeni albüm için Haziran 2014'te stüdyoya girerek "Forever for Now" albümünü yapıyor. Pes etmeden, yılmadan üretime devam eden LP, Eylül 2015'te 4. albüm habercisi "Muddy Waters" teklisini yayınlıyor. Şarkı, Netflix popüler serisi "Orange is the New Black"ın dördüncü sezon finalinde kapanış sahnesinde çalıyor. Kasım ayında 2. single olarak "Lost On You" şarkısını servis eden LP, nihayet zincirlerini koparmayı başarıyor. *Lost On You* şarkısı özellikle ve öncelikle Avrupalı müzikseverler tarafından keşfedilip, seviliyor. 2016'da ülkemizde de kulaktan kulağa yayılan *Lost On You* radyolarda dönmeye başlamasıyla "Bu şarkıyı seslendiren kim acaba?" sorusuna yanıt aranıyor. Ve nihayetinde 2017 hem ülkemizde hem dünyada LP'nin yılı oluyor. 2016 ve 2017'nin en popüler şarkılarından birine dönüşen *Lost On You* şarkısının yakaladığı bu büyük başarı, LP'nin inatçı, tutkulu ve inançlı olmasının hem sonucu hem de kanıtı diyebiliriz. Sesinin kuvveti konusunda çekingen olsa da dünya devi müzisyenlere şarkılar yazan LP'nin kalemine güvendiği ve inandığı da aşikâr. Küçükken çim biçme makinelerinin veya elektrikli süpürgelerin üzerinde şarkı söyleyen LP, bugün artık müziğin özgür ruhu ve asi sesi olarak tanımlanıyor. "Bu basit enstrümanla, müzisyen olduğumu daha çok hissediyorum" dediği, eline çok yakışan ukulele'si (4 telli bir enstrüman), kıvrıkcık saçları, göğsündeki yelkenli dövmesi ile tutkulu LP'yi, İstanbul Kültür Sanat Vakfı ve Pasion Turca iş birliğiyle İstanbul Caz Festivali 25. yılı etkinlikleri vesilesiyle 31 Mart'ta Ankara'da, 1-2 Nisan'da ise İstanbul'daki konserlerinde izleyeceğiz.

Füreyya Koral

Retrospektif Sergisi

Ülkeye döndüğünde seramik alanında yapmış olduğu çalışmalarla Türkiye'nin öncü ve yenilikçi seramik sanatçısı olarak uluslararası düzeyde isim yaptı. **Füreyya Koral**, dağılan bir imparatorluğun ve yeni açılan bir çağın bireyi olarak hem Osmanlı hem de Cumhuriyet ideallerini hem de Avrupalı bir hayat tarzını benimsedi.

Kale Grubu, 60. kuruluş yıldönümü kutlamaları kapsamında, seramik sanatına destek vermek üzere, ilk çağdaş seramik sanatçılarımızdan Füreyya Koral'ın vefatının 20. yılı anısına, retrospektif bir sergi düzenledi. Karoly Aliotti, Nilüfer Şaşmazer ve Farah Aksoy küratörlüğünde gerçekleşen bu sergi, Türkiye'nin ilk kadın sanatçılarından Füreyya Koral'ın döneminin ruhu çerçevesinde sanatçı kimliği ve seramiğe olan tutkusu ile birlikte ele almakta. Aynı zamanda, Füreyya'nın seramik ile mimarının birlikteliğini vurgulayan özgün bakış açısını da sergileyerek, bu topraklardan çıkacak sanatçılara da ilham vermeyi amaçlamakta. Sergide Füreyya'nın birbirinden farklı teknik ve formlarda ürettiği seramik nesnelere, tabaklara, panolara, heykellere, porselenlere, mürekkeple yaptığı desenlere, litograflara, fotoğraflara ve aile bireylerine ait bilgiler de sunulmuş.

Füreyya'nın, 40 yaşından sonra seramikle bir anlamda yeniden doğarak; sanatın iyileştirici gücüyle de hayata tutunarak yaptığı 200'e yakın eser bir araya getirilerek, çok kapsamlı bir retrospektif sergi şeklinde düzenlenmiş.

FÜREYA KORAL

Türkiye’de çağdaş seramiğin öncü sanatçılarından olan Füreya Koral, 1910 yılında Büyükdada İstanbul’da doğdu. Mustafa Kemal Atatürk’ün silah arkadaşı Emin Koral Paşa’nın kızıydı. Annesi, Şakir Paşa’nın kızı Hakiye Koral’dı. Ünlü yazarımız Halikarnas Balıkcısı **Cevat Şakir** Füreya’nın dayısı, ilk kadın ressamlardan **Fahrelnisa Zeid** ile ünlü gravür ve resim sanatçısı **Aliye Berger** ise teyzeleriydi. Kuzenlerinden **Şirin Devrim** tiyatro sanatçısı, **Nejat Devrim** ve **Cem Şakir** ise ressamdılar. Sanat, edebiyat, müzik sevgisi aile genlerinin mirası olup, bu pırıltılı ailenin sanata yatkınlık, yetenek ve kültürel birikiminin izleri sürülmektedir.

Füreya, ilkokulu Şakir Paşa’nın Büyükdada’da yaptırdığı okulda okudu, sonra da Fransız Dame de Sion Lisesine devam etti.

1930 senesinde ilk evliliğini Bursalı Selahattin Karacabey ile yaptı, 1932 yılında boşandı; 1935 yılında ise Atatürk’e yakınlığı ile bilinen Kılıç Ali ile evlendi.

Füreya’nın korunaklı ve kapalı bir çevrede geçen hayatı, İstanbul’da kurduğu seramik atölyesine uğrayan entelektüel dostlarıyla bohem bir havaya bürünmüştü. Bu durumu kabul edemeyen Kılıç Ali’den 1954 senesinde boşandı. Çocuğu olmadığı için yeğeni Sara Koral’ı nüfusuna geçirdi.

Füreya, gerçekten roman gibi bir hayat yaşamış olup içine doğduğu sosyo-politik durum, yakınında bulunan insanlar ve hayatında aldığı kararlarla son derece ilgi çekici bir kişilik. Sanatsal anlamda ise seramik alanında birçok konuda öncü olmuş, ilkleri gerçekleştirmiş, birçok sanatçının, özellikle de kadın sanatçının yolunu açmış bir figürdür.

SANAT HAYATI

Sanat hayatına, yaşamının geç sayılabilecek bir evresinde 1947 senesinde, hastalığı nedeniyle gittiği İsviçre’de yattığı bir sanatoryumda,

teyzeleri Fahrelnisa Zeid ve Aliye Berger’in teşvikleriyle başladı. Tedavisinin ardından gittiği Paris’te, ünlü seramik sanatçısı **George Serre** ile tanışarak seramik atölyelerinde pişirme teknikleri üzerinde çalıştı. 1951’de Paris’teki Galerie M.A.I.’de kişisel sergisini, aynı sene ilerleyen aylarda ise **Adalet Cimcoz**’un kurduğu ilk özel galeri olan MAYA galerisinde, Türkiye’deki ilk kişisel sergisini açtı.

Ülkemize döndüğünde seramik alanında yapmış olduğu çalışmalarla Türkiye’nin öncü ve yenilikçi seramik sanatçısı olarak uluslararası düzeyde isim yaptı. Füreya Koral, dağılan bir imparatorluğun ve yeni açılan bir çağın bireyi olarak hem Osmanlı hem de Cumhuriyet ideallerini hem de Avrupai bir hayat tarzını benimsedi.

1960’larda, Anadolu’da yerleşmiş gelenek olan çini kültürünü çağdaş görüğe göre yorumlayarak, duvar seramiğini mimariye dâhil etti ve kamusal alanlarda birçok duvar panoları üreterek çok ilgi gördü. Anadolu motifleriyle başlamış ve zamanla yarı soyut bir nitelik kazanan panoları, mimarının de içine entegre olmasıyla büyük ebatlı duvar panolarına evrildi. Gerek Avrupa gerekse de Meksika’ya yaptığı seyahatlerde, Aztek Maya kültürüne ait araştırmalar yaptı ve Meksika’da yaygın olan duvar resmi geleneğini, sanatın sadece müzelerle hapsolmemesi inancı ile pekiştirerek, halka açık mekânlarda, yeni çağın ana malzemesi olan betonu renklendirerek büyük panolar yaptı. İstanbul ve Ankara’da kamusal mekânlara, han ve çarşı gibi mimari yapılara panolar üretti: Ankara’da Atatürk Orman Çiftliği, Anıtkabir, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ziraat Bankası, İstanbul’da Divan Oteli, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul Porselen Fabrikası, Notre Dame de Sion Fransız Lisesi, Hilton Oteli...

Ara Güler ile beraber çıktığı bir Anadolu seyahatinde, Ara Güler’in çekmiş olduğu fotoğrafların

Füreyâ'nın o dönem eserlerinde etki ve izlenimleri de görülebilmektedir. Tuzla'daki İstanbul Porselen Fabrikası için de özel bir porselen yemek serisi hazırladı.

Yaşadığı dairesinin penceresinden gördüğü sıra evlerden aldığı ilhamla yeni bir seri olan "EVLER" serisini üretti. Seramiğin doğası gereği üretmiş olduğu evlerin formunda olan iç-dış ayrımı ve de yaşamının son evresinde artık bir parçası olmadığını fark ettiği yeni toplumun hız ve yapısına dair gözlemleriyle "içi boş" insan figürlerinden oluşan heykel serisini yaptı.

Dönemin Akademi hocaları ve önde gelen seramik sanatçılarınin da desteğiyle, Türk Seramik Sanatçıları Derneğini kurdu ve birçok faaliyetler gerçekleştirdi.

Farklı teknikle sayısız obje üretmiş olsa da, sanat tarihi literatürüne, duvar seramiğini mimariye dâhil ettiği eserleriyle girdi.

Füreyâ, seramiğe bir meslek olarak yaklaşmamış; hayata dair mücade-

leci tavrıyla, en başından beri varoluşunun yanıtını seramikte bularak içindeki boşluğu sarmalamasına ve özünü tanımlamasına imkân vermiştir.

Sanatçı, yurt dışında Salon d'Octobre (Paris), Modern Sanat Müzesi (Mexico City), Napstko-vo Muzeum (Prag), Smithsonian Institute (Washington) gibi birçok yerde sergiler açtı. Fransa'daki Valauris Bienali'nden onur diploması (1968), Cannes Uluslararası Seramik Sergisi'nden gümüş madalya (1955), Prag Uluslararası Sergisi'nden altın madalya (1962) kazandı.

Füreyâ'nın İstanbul'da kurduğu ilk özel seramik atölyesi, genç seramik sanatçıları ile Melih Cevdet Anday, Adalet Cimcoz, Sabahattin Eyüboğlu, Yaşar Kemal, Ahmet Hamdi Tanpınar gibi dönemin önemli kültür ve sanat isimlerinin uğrak yeri, bir sonraki nesil seramik sanatçılarınin yetişmesi için de bulunmaz bir yuva oldu. Füreyâ Kural 1997 senesinde İstanbul'da vefat etti.

Birgül Güler

Füreyya'nın, 40 yaşından sonra seramikle bir anlamda yeniden doğarak; sanatın iyileştirici gücüyle de hayata tutunarak yaptığı 200'e yakın eser bir araya getirilerek, çok kapsamlı bir retrospektif sergi şeklinde düzenlendi.

SERGİDEN İZLENİMLER

Soğuk bir İstanbul sabahı galeriye girerken Cumhuriyetin ilk yıllarında iyi eğitim almış, yaşamının bir kısmını Atatürk'e yakın çevrede Ankara'da geçirmiş olan bir Türk kadınının eserleri ile tanışacağım için heyecanlıydım. Galeriye gezerken yaşadığı dönemde Dünya savaşlarına ve yeni Cumhuriyetin kuruluşuna tanıklık edişini, Avrupa'da yeni yapılanan sanat akımının etkisini, hastalığının yarattığı iç hezeyanları ve deneyimlerinin ifadesini bulduğum eserleriyle karşılaştım. Ürettiği eserlerin sayısı ve çeşitliliğine ise hayran kaldım.

Beni en çok etkileyen eserleri ise mitolojik desenlerle bezediği litografleri, özellikle belirgin kuş ve mitolojik formları oldu.

Paranoyak patrona nasıl davranmalı?

*“Kendimden nefret ettim, kendime hayran
oldum: sonra hepimiz birlikte yaşlandık.”*

Paul Valery

Iletişim Yayınlarından çıkan *“Zor Kişiliklerle Yaşamak”*, psikiyatr ve psikoterapi uzmanı François Lelord ve Christophe André tarafından yazılmış. Uzmanlar, karşılıklı oturup kendi acılarından söze giren hastaların, konuşma ilerledikçe hayatlarındaki sorunlu birinden bahsetmeye başladıklarını görmüşler. Bazen bir eş, bazen ebeveyn, bazen iş arkadaşı olan bu kişilerin, hastalardan daha çok yardıma ihtiyaç duyduğu açıkmiş... “Zor kişi” tanımının ölçüsü, katılaşmış karakter özelliklerinin, kişinin uyum sağlamasını engelleyerek

hayatını ve/veya çevresindekilerin hayatlarını ıstırap haline getirmesi... Kitapta zor kişiliklerle yaşayan insanlara yardımcı olacak bilgiler verilirken, onlara nasıl yaklaşılması, nelerden kaçınılması gerektiği örneklerle anlatılıyor. On bir kişi, ayrıntılı bir şekilde ele alınıyor, bu kişiliklerle kesişme noktalarını bölüm sonundaki soruları cevaplayarak bulabiliyorsunuz.

Yaşamak, bir yandan kendimiz olarak kalırken, uyum sağlayarak değişmektir. Aşama aşama gelişen bu uyum, çoğunlukla bilinç dışı gerçekleşir. Uzmanlar kişiliğin oluşumunda

“doğuştan gelenle”, “sonradan kazanılanın” payını belirlemenin zor olduğunu söylüyor. Gen geçmişimiz de hesaba katılırsa, kişiliğimiz ce- nin halimizden bile önce yola koyu- luyor. Başımıza gelenlerden bizim de sorumlu olabileceğimiz, 20-30 yaşımızda aklımıza düşebiliyor ve kimilerimiz alışkanlıklarımızı de- ğiştirme çabasına giriyor. Depresif arkadaşımız sevmediği işini bıra- kamamaktan şikâyet ediyor, fobisi olan amcamız çocuklarının önünde uçak korkusunu sergilemek istemi- yor; yaşamın içinde böyle pek çok örnek var...

PARANOYAĞI ÇEKİŞTİRMEYİN, HABERİ OLACAKTIR

Bize aynı hataları tekrarlatan eği- lime psikiyatrlar “yineleme zor- lanımı” diyor. “Kilit durumlar”da ortaya çıkan bu özelliğimiz, direnç geliştirmemize yol açıyor. Örneğin grupta sivrilemeyen narsist, hemen sazi eline alıp kendini övmeye baş- larken, histriyonik etkileyeceği bi- rinden yarar sağlama planlarına giriyor, aynı gruptaki şizoid ise bir köşeye kaçıyor. Bazı karakter özelliklerinin avantaj sağlaya- cağı durumlar da tabii ki var. Bağımlı kişilikler ne yapıp edip yardım buluyor, paranoyaklar üçkâğıda getirilemiyor ve sap- lantılılar çantalarını defalarca kontrol ettikleri için çilingire ihtiyaç duymuyor.

Bazı evrimci psikologlar, belli kişilik tiplerinin üremeye ve hayatta kalmaya uygun olduklarını düşünü- yorlar. Belki saplantılı tipler olma- saydı bizonu öldürecek en mükem- mel mızrak ucunu yapmak birkaç nesil daha alacaktı. Taş devrindeki paranoyakların günümüze kadar gelebilmeleri belki de aşırı dikkat- leriyle gafil avlanmaktan kurtulma- ları sayesindeydi. Yalnız kalmaktan hoşlanan şizoidler çobanlığı üstlen- meseydi hayvanlara kim bakacaktı?

KİM MÜKEMMEL Kİ...

Kişinin kendini ve alışkanlıkları- nı sorgulaması, gözden geçirmesi

koşulların zorlamasıyla gerçekleşir; yakın çev- renin baskısı, süregiden bir başarısızlık, sıkıntı, depresyon hali gibi... Bu yüzden kaygılılar, depre- sifler, bağımlılar çok acı çektiklerinden narsist, paranoyak kişilere oranla hastalıklarının daha çok bilincinde...

Zor kişilikler daha çok karşılarındakilere veya içinde buldukları du- rumlara göre değil, önce- den belirledikleri kendi kurallarına göre davranırlar; davra- nışlarının uyumsuzluğa yol açtığını görmez, çevreden gelen mesajları algılamaz ya da kabul etmezler. Öte yandan karşıdan gelen iyi niyet- li tavsiyeler, direnci güçlendirme riski taşır. Zor kişilikli birey endişe ve korkuyla hareket ettiğinden, ra- hatsız edici tutumunun arkasındaki kırılma göz ardı edilirse, yanlış anlaşılma ve çatışma kaçınılmazdır.

Ötekinin varlığının kabulü temel- deki yaklaşım aşırı hoşgörü değil, kendimiz üzerine de düşünme fırsatıdır. Herkes gibi iyi yönlere de sahip olan bu kişilerden öğrenecek şeyler mutlaka vardır. Zor kişiliklerle ilgili rahatsızlıklarımız, bize kendi zaaf- larımızı da gösterebilir.

Problem çözmeye çalışırken hedef gösteren “sen” dili yerine “ben” dili kullanılmasının faydaları malum; karşımızdakine yapması gereken- leri sıralamayıp beklentilerimizden söz açmak, temel ilkeler değil somut durumlardan bahsetmek, kişi ye- rine davranışı konuşmak hep daha

iyi sonuç verir. “Yıkma ve yeniden kurma” süreci sayısız geri dönüşler- le dolu ve zahmetlidir. Bunu sindir- meye çalışan kişinin değişimi tam anlamıyla gerçekleşmese bile, ola- bildiği şekliyle benimsenir; çünkü tam bir düzelme yüksek bir beklen- tidir.

Mars’a insan göndermeyi planlayan aklımız, kendine zarar veren ba- zı özelliklerini görmemekte neden ısrar eder? Var olma şeklini de ği- ş- tirmek aslında çok zor bir iştir. Einstein da atom çekirdeğini kırmanın ön yargıları kırmak- tan daha zor olduğunu söy- lerken, kendi gözlemlerinden yararlanmıştı doğal olarak. As- lında bilim ve sanatta dâhi sifa- tını hak eden pek çok kişi, zor kişilik kategorisindedir ve bu zorlukları, onların yaratıcılık- larına katkı sağlar. Picasso’yu sadece hayatındaki kadınlardan

dinlesek, ona hayranlık duymaya- bilirdik. Sevgililerinden Françoise Gilot, ressamın şatosuna yaptığı bir ziyareti şöyle tasvir eder: “Bir dolabı açıp baksam eski karılarını boynun- dan asılı bulacağımı sanırdım.” Bilim dünyasından son bir iyi haber: Nöropsikolog Prof. Dr. Erik Scher- der, günlük hayattaki rahatlık ve konforun insanlar için pek yararlı bir durum olmadığını düşünüyor. “Beyin sorunlardan faydalanır. On- ları çalıştırarak sağlıklı kalır,” diyen Hollandalı uzman, bunun için de si- nir bozucu bir iş arkadaşının büyük katkı sağladığı görüşünde.

Nava
Semel

“Gözlerin Ardında Müzikal” ile *Nava Semel* İstanbul’da

Yetenekli ve çok yönlü bir kültür insanı olan yazar Nava Semel’in dünyaca ünlü “*The Child Behind The Eyes – Gözlerin Ardında Müzikal*” adlı eseri ilk kez müzikal formda sahneye konuyor.

Nava Semel kim?

Nava Semel ‘ikinci nesil bir hayatta kalan’ idi, abisi Shlomo ile birlikte... Yani kendi ve abisi gibi, Holokost yaşayanlarının çocuklarının katıldığı terapi gruplarında son derece etkin bir kişilik... İsrail’de yayınlanan ilk eseri, “*Hat of Glass*” (Cam Şapka) Nava’nın Holokost yaşayanları soyundan gelenlerinin kısa öyküler antolojisi. 1954 yılında Yaffa’da dünyaya geldi, Romanya doğumlu Holokost yaşayanları Yitshak ve Margalit Artzi’nin ikinci çocuğu olarak. Nava, ünlü şarkıcı **Shlomo Artzi**’nin kız kardeşi. Shlomo ile Nava’nın babaları Yitzhak, II. Dünya Savaşı

günlerinde Bükreş’in Yahudi Yeraltı Örgütü liderlerinden ve devlet kurulmadan önce İsrail’e 1946 yılında göç etti. Aktif bir politik yaşamın ardından 1974-1983 yılları arasında Tel Aviv Belediye Meclisi’nde, Belediye Başkan Yardımcılığı görevinde bulundu. 1984’te Knesset’te - İsrail Meclisi’nde milletvekili seçildi. Anne Margalit bir Auschwitz kurtulanıydı.

Çocuklarının Holokost tarihine iyice vakıf olmalarını sağladılarsa da sayısız Holokost kurtulanının aksine anne-baba **Artzi**’ler çilelerinden söz etmeyi seçtiler. Hatta ailece, doğdukları topraklara, Romanya’ya kadar gidip bireysel savaş dönemi tarihçelerinin izlerini bile sürdürdüler. Nava Semel “ikinci nesil hayatta kalanlar” gruplarının arasında etkin görevler üstlendi. İlk kez İsrail’de yayınlanan “*Camdan Şapka*” adlı kısa öyküler antolojisi, Holokost kurtulanlarının ikinci nesillerinin çocuklarını ele aldı. Diğer bazı eserleri Holokost’u konu ederken, aynı zamanda Yad Vashem’in de yönetim kurulu mensubuydu.

Eserleri

Kitapları sayısız lisana tercüme edildi, oyunları da hem tiyatro hem de radyoda seslendirilmek üzere yazıldı.

Oyunlarından biri, Down Sendromlu bir çocuk hakkında yazılmış bir “mono-drama” olup çocuğun bekâr annesinin korkularını yansıtmakta. Ertesi günün sabahında okula ilk kez başlayacak olan çocuğu konu eden oyun aslen sahnelenmek üzere yazılmış ve 11 yıl boyunca çeşitli tiyatrolarda gösterimde olduysa da, Londra merkezli BBC ve Fransa, Belçika, İspanya, İrlanda, Almanya, Avusturya, İtalya, ABD, Romanya, Çek Cumhuriyeti, Türkiye ve Polonya’da da radyolarda seslendirildi. Nava Semel, 25 yıl süresince **Kameri Tiyatrosu** yönetmen ve direktörü olan ve emekliliğine yakın dönemlerinde kültürel bir imparatorluk kuran, bir dahi olarak anılan **Noam Semel** ile evliydi.

Noam ve Nava Semel kültürle harmanlanmış entelektüel bir çift idi. Son zamanlarda Noam Semel, Vered Yiftachi Green ile birlikte, İsrail Radyo kanallarının birinde, Cuma sabahları yayına giren neşeli - kültürel bir programı sürdürürken izin alarak haftalarca hastanede yatan karısının başucundan ayrılamamıştı.

Ödüllü yazar, oyun yazarı, metin yazarı, şair, opera metni yazarı, gazeteci ve tercüman Nava Semel, annesinin Kadiş duasını okuduktan iki hafta sonra, savaş verdiği hastalığa yenik düşerek 2017’nin son ayında, bir Cumartesi sabahı şafak sökerken veda etti, yaşama. Nava Semel’in kardeşi Shlomo Artzi için ise hayli zor bir dönem oldu, annesi ile kız kardeşini bir ay içinde peş peşe yitirmek...

Kocası ve erkek kardeşiyle birlikte Nava Semel ardında üç çocuk da bırakmış oldu.

2017’nin son günlerinde Nava, Kiryat Shaul Mezarlığı’ndaki istirahatına teslim edildiği gün sadece 63 yaşındaydı.

Nava Semel’in abisi ünlü şarkıcı Shlomo Artzi

Abisinin Nava’ya vedası...

3 Aralık günü gerçekleşen veda töreninde, erkek kardeşi **Shlomo Artzi**, ablasına şu sözlerle veda etti...

“Sen her zaman koruyucu meleğim oldun
Sonra da, sana göz kulak olmam gerektiğinde, yapamadım.

Bunun bizim başımıza geldiğine inanamıyorum.

Zor, çok zor bir çocukluğumuz oldu, bizim...

Holokost yaşayamı sorunlu bir anneye...

Evimizdeki her öğün bir acıydı bize...

Çok zayıf olacağımız endişeleriyle yemeğe zorlanırken...

Nasıl da bir acıydı bizim için her öğün

Kaçardı evden, sen Nava yemek yemeği her reddettiğinde

Ve bizi endişeler içinde bırakarak

Bütün diğer Holokost yaşayanları gibi kendini mahvederdi

Aynı dehşetengiz sebeplerle

Her zaman beni sakinleştirir teselli ederdin

“Annemize hiçbir şey olmayacak,” diyerek.

Annemiz senden iki hafta önce veda etti yaşama,

Senden hiçbir şey gizleyemedik.

Apaçık gözlerle kaderine doğru ilerledin

Cesur ve meraklı, son anına değin...

“Aşkı, yeni Şabat yasalarını anlat bana,” diye sorgularken yenilikleri.

Çok yönlü yeteneklere sahiptin

Lakin benim için güç idin, koruyucum olan

Beni yanında tuttun, yalnız çocukluğumuzda değil,

Karanlık günlerimde hayatım darmadağın olduğunda

Sen herkesin rüyalarındaki kız kardeş... ”

'Gözlerin Ardında Müzikal'in başrol oyuncularını Eda Kandulu ve Özgün Uğurlu

Özgün Uğurlu
oğlu Ediz ile

“Hepimizin ablak yüzü,
çekik gözleri var;
Ama biz bunları
saklayabiliyoruz” ...

Nava Yaşasaydı...

Kaleme aldığı oyunu - “Gözlerin Ardında Müzikal”ın Galası’nda rastlayacaktık, Nava Semel’e...

Geçtiğimiz aylarda **Tiyatro Keyfi**’nin Sanat Yönetmeni **Kemal Başar**, resmi makamlardan aldığı davet üzerine, devlet yetkilileri ve tiyatro çevreleri ile iş birliği için İsrail’deydi.

Başar, Nava Semel’in yazdığı tiyatro eseri “Gözlerin Ardında Müzikal” ile ilgili yepyeni bir projeye döndü, yurda. Böylece, bir kez daha “Gözlerin Ardında” uluslararası bir barış projesine dönüştü.

Bir ilk: konser-tiyatro bir arada

17 Şubat’ta İstanbul’da Prömiyerini yapacak olan “Gözlerin Ardında Müzikal” dünyada ilk kez olmak üzere konser-tiyatro formatında sahneye konuyor. Kendi de gerçekte Down Sendromlu bir evlat sahibi olan **Özgün Uğurlu**, orkestrası eşliğinde canlı performans ile yer alıyor. Diğer başrol oyuncusu, Down Sendromlu oğlunun doğumundan sonra herkes tarafından yalnız bırakılan anneyi oynayan **Eda Kandulu**.

Oyunun müzikleri Özgün Uğurlu’ya ait; kostüm tasarımı ise **Mine Erbek Gök-buget** imzasını taşıyor. Aynı zamanda

bir “Down Sendromu Farkındalık Projesi” de olan müzikal, İsrail-Türkiye toplumları arasında yer alan tarihî bağları da anımsatacak. Sanat yoluyla kurulan köprülerle halkların dostluklarını pekiştirecek bir barış projesi olması için etkin çalışmalar sürdüren **Tiyatro Keyfi**, “Gözlerin Ardında Müzikal”ın Prömiyerini bir Basın Galası’yla Borusan Oto Dolmabahçe Sahne’de gerçekleştirecek.

“Hepimizin ablak yüzü, çekik gözleri var;
Ama biz bunları saklayabiliyoruz”...

Tiyatro Keyfi’nden çok farklı bir oyun... Ünlü pop sanatçısı Özgün ve orkestrası, sanatçının çok bilinen şarkıları ve bu eser için yeni yaptıkları ile canlı ve akustik olarak sahnede... Kemal Başar’ın yönettiği bu oyun seyirciyle iç içe sergileniyor. Avrupa’da da yönettiği büyük ölçekli prodüksiyonlarla tanınan, Devlet Tiyatroları’nda yöneticilikler yapmış, Türkiye ve Avrupa’da 70’e yakın oyunu yönetmiş olan sanat yönetmeni **Kemal Başar**’ın önderliğinde ülkemizden ve yurtdışından, alanlarında en iyi isimlerle projelerini yaratan Tiyatro Keyfi, bu bağlamda,

Kaleme aldığı oyunu – “Gözlerin Ardında Müzikal”ın Galası’nda rastlayacaktık, Nava Semel’e...

bir Avrupa Tiyatrosu olma hedefinde ilerliyor.

“Gözlerin Ardında Müzikal”, Nava Semel’in dünya- ca ünlü “The Child Behind The Eyes” adlı eseri, ilk kez müzikal formda sahneye konuyor. Kemal Başar metni daha önce iki kez yönetti. Romanya’da G.A. Petculescu Tiyatrosu’nda yönettiği oyun, eserin dünyadaki ilk sergilenişi oldu. 20 sezondur da sürüyor. Pek çok turne yaptı, ödüller aldı. Daha sonra Ankara Devlet Tiyatrosunda yönettiği versiyon, 6 sezon kapalı gişe oynandı. Pek çok ödül ve övgünün yanı sıra yönetmene, **Recep Tayyip Erdoğan**’ın başkanlığında “**Başbakanlık Kültür ve Farkındalık Ödülünü**” de getirdi. Yönetmen eseri bu sefer, sanat yönetmenliğini üstlendiği Tiyatro Keyfi yapımında yönetiyor. Tiyatro Keyfi’nin 17 Şubat tarihinde **İstanbul’da Prömiyer** yapacak olan yeni eseri “Gözlerin Ardında Müzikal”, Nisan ayında **Londra Tiyatro Festivali**’nde tek gösterimle, Mayıs ayında ise Uluslararası **Jaffa Tiyatro Festivali**’nde 3 gösterimle yer alacak.

yonlarla tanınan, Devlet Tiyatroları’nda yöneticilikler yapmış, Türkiye ve Avrupa’da 70’e yakın oyunu yönetmiş olan sanat yönetmeni **Kemal Başar**’ın önderliğinde ülkemizden ve yurtdışından, alanlarında en iyi isimlerle projelerini yaratan Tiyatro Keyfi, bu bağlamda,

Kemal Başar

Eserin yönetmeni ve **Tiyatro Keyfi**’nin sanat yönetmeni Kemal Başar, 1963 yılında Ankara’da doğdu. TED Ankara Koleji’ni ve MSÜ Devlet Konservatuarı Tiyatro Bölümü’nü bitirip Devlet Tiyatrosu ailesine katıldı. Yönetmen, oyuncu, eğitmen ve çevirmen... Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü Yurtdışı İlişkiler Birimi’nin kuruculuğu, yöneticiliği, ayrıca Ankara Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü ve Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulundu. Kadrolu sanatçısı olduğu Bursa ve Ankara Devlet Tiyatroları’nda birçok eserde önemli roller oynadı. Yurtdışında yönettiği Shakespeare eserleri ve müzikallerle tanındı. Avrupa’da halen pek çok eseri sergilenmekte...

Bazı dizilerde oyunculuk yapıyor. “*Signora Enrica*”, “72. Koğuş”, “*Göl Zamanı*” adlı sinema filmlerinde oynadı. Romanya, Polonya, Ukrayna, Finlandiya, Yunanistan, Rusya, Bulgaristan, İsviçre, İngiltere ve Moldova’daki kimi uluslararası festivallere, toplantılara eserleriyle ya da seçici, danışman, ‘Workshop’ yöneticisi, panelist ve konuk olarak defalarca katıldı. Eserleri yurtiçi ve yurtdışında birçok ödüle layık görüldü. 2013’te, Emma Gösteri Hizmetleri şirketi kurucularından biri olarak iş hayatına atıldı, şirketin ve onun bir markası olan Tiyatro Keyfi’nin sanat yönetmenliğini üstlendi.

Kemal Başar, Devlet Tiyatroları’nın Uluslararası İlişkiler Bölümü kurucu başkanırken ilk kez katıldığı “**International Theatre Exposure of Israel**”e, geçtiğimiz aylarda Tiyatro Keyfi’nin sanat yönetmeni olarak ikinci kez katıldı. Geçtiğimiz yıllar içinde **Hanoch Levin**’in “*Requiem*” ve **Zadock Zeman**’ın “*Eğri Büğrü*” adlı oyunlarını Türkçeye çevirdi. Eserler şu anda Devlet Tiyatroları ve İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları’nın oyun havuzunda.

Spielberg Belgeseli

“Çocukken film çekerdim. Kısa filmlerdi tabii ki bunlar; kamera benim arkadaşım... Fakat yönetmen olma isteğimden vazgeçtiğim anı hatırlarım...

16 yaşlarındaydım, şehre bir film gelmişti. Filmin adı “Arabistanlı Lawrence”tı ve herkes ondan bahsediyordu. Çok yüksek bir teknolojiyle çevrilmişti. Film bittiğinde artık yönetmen olmaktan vazgeçmiştim... Çıta çok yüksekti. Aslında film yapımıyla çok derinden ilgileniyordum. Filmi bir daha izlemeye gittim. Bir hafta sonra, geri dönüşüm yoktu. Benim yapacağım iş bu olmalıydı... Hayatımın geri kalan kısmındaki işimin bu olması gerekiyordu...”

İşte böyle başlıyor **Susan Lacy** adlı yönetmen ve senaristin çevirmiş olduğu “**Spielberg**” belgeseli...

“Benim için şaşırtıcı, hatta ürkütücü bir deneyim oldu. Susan’ın araştırması o kadar kapsamlı ve derindi ki,

sanki kendi filmlerimi benden daha iyi biliyordu, onunla konuşurken de çok rahattım. Kendimi, kendime anlatıyordum. Benden, bazı çalışmalarım hakkında ve de beni moti-

ve eden şeyleri kaleme almamı istedi, bunu yapmaktan çok memnun oldum” diye ilave ediyor **Steven Spielberg**.

Belgesel 7 Ekim’de HBO platformunda gösterime girdi.

Susan Lacy’nin yönettiği “**Spielberg**”, ünlü yönetmenin kariyerindeki tüm ayrıntıları ve sinemasının gelişimini anlatıyor bizlere. Steven Spielberg’i bolca dinleme imkânı olan bu belgeselde ayrıca Spielberg imzalı filmlerin daha önce görülmemiş kamera arkası görünümlerini de izlemek mümkün. Filmde, 80’den fazla isim Spielberg’i anlatıyor. Belgeselde karşımıza çıkan oyuncu, yönetmen ve yapımcılardan bazıları şöyle: *Daniel Day-Lewis, Tom Hanks, J.J. Abrams, Cate Blanchett, Francis Ford Coppola, Oprah Winfrey, George Lucas, Leonardo DiCaprio, Laura Dern, Robert Zemeckis ve Dustin Hoffman...*

Susan Lacy’nin yönettiği “Spielberg” belgeseli, yönetmenin kariyerindeki tüm ayrıntıları ve sinemasının gelişimini anlatıyor bizlere.

Spielberg'e dair bilinmeyenleri açığa çıkaran belgesel, ünlü yönetmenin başarılı kariyerini hayranlarıyla paylaşıyor. Tecrübelerini, çalışma alışkanlıklarını ve zaman içinde geçirdiği değişimleri sevenlerine gösteriyor. "Bir konuda ne kadar kendimden emin olsam ve güvende hissedersen o kadar az canım sıkılır tabii ki. Fakat zorluklarla yüzleşirken, işi halletmek için fazla mesai harcarken ve panik yaşadığım anlarda harika fikirler buluyorum. Ne kadar köşeye sıkıştırılmış hissedersen; oradan kurtulmak için bulduğum yol, o kadar tatmin edici oluyor" diye açıklıyor Spielberg.

Daha önce hiç perdeye aktarılmamış görüntüleri de barındıran belgeselde Spielberg'in arkadaşları ve aile fertleri de söz alıyor. Yönetmenin çocukluk yıllarına odaklanan bazı sahnelerde; anne ve babasının boşanmaları, okuldaki arkadaşlarının onu hor görmeleri, Yahudi kimliğiyle ilgili alay etmeler, arkadaş edinebilme ve kızlarla konuşmak için çabalamalar onu hep yalnızlığa, özgüveninin yok olmasına neden olmuştu. Genç yaşta kamera ile haşır neşir olmak, onu arkadaş olarak görmek, hayattan tam bir kaçış olarak çıkıyordu ortaya. Film çekmek ona çok iyi geliyordu.

"Duel" - "Bela" isimli 1971 yapımı filmde, sürekli, yenilmez güçlerin kovaladığı mazlum bir kişiydi o... Her zaman zorbalığa uğrayan çocuktuk. Kamyon zorba, araba da kendisiydi... Kamyonun parçalanması ve ağır ağır yağ sızdırması, hayatından yok olacak o ağır yükü simgeliyordu.

Spielberg kısa bir süre sonra **JAWS** gibi bir filmin yapımına girer. Filmin başarısı bütün hayatını değiştirir. Bu filmden sonra, yöneteceği yapıtları kendisi seçmeye başlar. Yani Jaws onu geleceğe götürecek bilet olur...

Spielberg'in ünlü olmaya başlamasıyla, yeni bir Hollywood nesli eskilerin tahtına oturmaya başlar. Martin Scorsese, Brian de Palma, George ve Marsha Lucas, Peter Yates, Arthur Penn Sam Pechinpah, Coppola, Polansky gibi isimler yeni bir özgürlük anlayışı, çılgın buluşlar, yeni teknikler ile ortaya çıkınca, kapılar açılır o gençlere. Bir arada olmaktan da mutludurlar ve birbirlerine yardımcı olurlar. Kùltürler birleşir ve yaratıcılık fişkirir her birinden.

Spielberg belgeselde, Tanrı'ya inandığını, dindar bir aileden geldiğini, ancak etrafta hiç Yahudi olmayan yerlerde

büyüdüğünü söylüyor. Komşuları ve çevresiyle kültürel farklılıklar bulunduğunu, dışlandığını, onunla çok uğraşıldığını ve ayırimcılığa uğradığını çok iyi hatırlıyor. Spielberg, onlarla uyum içinde olmak istiyordu; ne var ki, Yahudi olunca, Amerikan kasabalarında etrafta uyum içinde olmak imkânsızdı, Yahudiliğini inkâr etmeye başlamıştı. Çocukken kabullendiği her şeyi ret ediyordu artık... Yahudiliğini, ikinci eşi - Yahudi olmayan Kate Capshaw ile yeniden keşfetmeye başlamıştı. Kate'in, sanatçı olarak büyümesine çok katkısı olmuştu.

Filmlerinde birbirinden farklı temalar kullanan Spielberg; macera ve bilim kurgunun en başarılı örneklerine imza attı. Son yıllarda dramatik öğeler üzerine yoğunlaşan yönetmen; aile, savaş, ilişkiler ve terör konularında filmler çekti. Bu arada, dört yeni Steven Spielberg filmi de hatırlatalım: Uzun zamandır gündemde olan kitap uyarlaması **Ready Player One**, henüz ismi bilinmeyen yeni **Indiana Jones** filmi, oyuncu kadrosunda Meryl Streep ve Tom Hanks'in yer aldığı **The Post** ve bir başka roman uyarlaması olan **The Kidnapping of Edgardo Mortara...**

VE SCHINDLER'İN LİSTESİ

Kendi ailesinin kökenlerini anlatıyordu sanki. "Schindler'in Listesi" filmi belgesel değildi ama o konuyu öyle bir şekilde işleyecekti ki, belgeselmiş gibi olacaktı... Bu film, onun sinemaya olan tüm yaklaşımını değiştirdi. Önceden yaptığı tüm filmlerden farklıydı. Geçmişe açılan bir pencereydi. Bu filmi çekme deneyimi, tüm gerçeklerle, boş, görkemli sebeplerle barışmasını sağladı. Yahudiliğini saklamıştı. Şimdi ise Yahudiliğinden gurur duyuyordu. Oscar törenlerinde hem film, hem de kendisi, ilk kez ödülüne götürmüştü.

Susan Lacy ve Steven Spielberg

Hipnoz ile Terapi

Hipnoz nedir?

Hipnoz, uyku ile uyanıklık arası ara bir trans halidir. Hipnoz aslında günlük hayatta bütün insanların farkında olmadan tecrübe ettiği bir durumdur. Ders dinlerken, film izlerken, oyun oynarken, maç seyrederken, yolculuk yaparken dalıp gitmemiz günlük hayatta yaşadığımız hipnotik deneyimlerdir. Çünkü bu süreçte kendimizi dış uyaranlara karşı kapatıp, yaptığımız işe odaklanıyoruz, tıpkı hipnozda telkinlerle hipnoza odaklandığımız gibi. Hipnoz bir bilinç kaybı, bir koma hali değildir. Hipnoz sırasında söylediğimiz şeyleri, hipnoz sonrasında hatırlarız. Hipnoz, yaşamınıza farklı bir pencereden bakmayı sağlayan bir araçtır. Bilinç kısmımızı buz dağı, bilinçdışımızı da buz dağının altında kalan kısım diye tanımlarsak, hipnoz bizi buzdağının altına götüren kestirme bir yoldur.

Hipnozun zararı var mıdır?

Kişiler hipnozun ne olduğunu tam bilmeyip,

konuyla ilgili kulaktan dolma bilgilere sahip oldukları için hipnozun tehlikeli olabileceği kanısına varmaktadırlar. Hatta ‘Ya uyanamazsam’ kaygısı olan

kişiler bile mevcut. Gerçekte, böyle bir tehlike söz konusu değildir. Peki, ‘Hipnozdaki insana istemediği bir şeyi yaptırmak mümkün mü?’ Hipnotik trans halinde olan bir insana istemediği bir şeyi yaptırmak mümkün değildir, bu ancak filmlerde rastlanılan bir durumdur. Hipnoz, hipnoterapide kullanılan sadece bir araçtır. Deneyimli ve ne yaptığını bilen uzman terapistler tarafından kullanıldığı sürece hiçbir zararı bulunmamaktadır.

Herkes hipnozdan yararlanabilir mi?

İnsanların %95'i ilk seansta hipnoza girmektedir. Diğer kısım ise kademeli olarak hipnoza ulaşabilmektedir. Hipnoza yatkın olmamak, öğrenilemeyeceği anlamına gelmemektedir. Ortalama zekâ, sosyal ve duygusal gelişime sahip her insan hipnozdan yararlanabilir. Hipnoz gerçekleşmemişse, danışanın düşünce yapısı ve duygusal durumu değerlendirilmelidir.

Hipnoterapi nedir?

Hipnoterapi, hipnozun araç olarak kullanıldığı terapi yöntemidir. Hipnozdaki trans hali telkin almayı kolaylaştıran bir ruh durumudur. Olumlu telkinin iyileştirici, tedavi edici bir terapi yöntemi olduğundan bahsetmek mümkündür. Bilinçaltımız bizi olumsuz etkileyebileceği gibi olumlu da etkileyebilmektedir. Hipnozla bilinçaltı kapasitemizin farkına varmak, terapinin amaçlarına ulaşmayı sağlar.

Hipnoterapi ile sizi terapiye alan terapist, bilinçaltınızın labirentlerinde dolaşırken, siz kendinizi yeniden keşfedersiniz. Hipnoterapide imgelerin önemli bir yeri vardır, çünkü bu imge dili bilinçaltımızın, ruhumuzun anadilidir ve bu dil evrenseldir. Bu sebepten, hipnoterapiyi uygulayan terapistin imge diline ve psikoterapi tekniklerine hâkim olması önem taşır. Karşınızdaki kişi Çince konuşuyor ve siz bu dili bilmiyorsanız, sadece ona tatlı tatlı gülümsersiniz. Ancak Çinceyi biliyorsanız, ona duygularında eşlik edersiniz, tıpkı hipnozdaki imgeleri duygulara dökülebildiğiniz gibi. İşte bu sebepten “Gelin ben sizi hipnozla tedavi edeceğim” yanlış bir kalıptır. Hipnoterapi, psikoterapi tekniklerini bilen terapistler tarafından kullanıldığında güzel sonuçlar verir.

Hipnoterapi kaç seans sürer?

Hipnoterapinin seans sayısını etkileyen çeşitli koşullar vardır. Bunlar; kişilik özellikleriniz, hipnoterapistle kurduğunuz olumlu ilişki, hipnoterapistin kullandığı terapi teknikleri ve çözmek istediğiniz sorunlardır.

HIPNOZU KİMLER KULLANABİLİR?

Hipnoz konusunda eğitim almış, kendini yetiştirmiş tıp doktorları, diş hekimleri ve psikologlar bir tedavi aracı olarak hipnozu kullanabilirler. Bunların dışındaki kişilerin hipnozu kullanmaya yetkileri yoktur ve eksik bilgileri nedeniyle hastalara, danışanlara, yarardan çok zarar verebilirler.

Hipnoterapi hangi durumlarda kullanılır ya da kullanılmaz?

Hipnozun kullanım alanları çok çeşitlidir. Stres yönetimi, sosyal fobi, panik atak, özgüven eksikliği, ego güçlendirme, depresyon, motivasyon, uyku bozuklukları, davranış bozuklukları, kaygı bozuklukları, dürtü bozuklukları gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Bugün artık doğumlarda ya da diş çekerken, acıyı dindirmek veya kişiyi sakinleştirmek için bile hipnoz kullanılabilir. Hipnoterapi, psikotik ve şizofreni tanısı almış kişilere uygulanmamalıdır.

Hipnoterapinin avantajları nelerdir?

Hipnoterapi yetkin terapistler tarafından kullanıldığında iyi sonuçlar vermektedir. Bazı terapistler tarafından en zararsız terapi yöntemi olarak tanımlanmıştır. Bilinçaltına ulaşmak için daha kestirme bir yöntemdir. Olumlu telkinlerle, olumsuz duyguyu olumluya dönüştürmekte etkili bir yoldur. Ve yapılan araştırmalar gösteriyor ki, hipnoterapi ile çözülen sorunlar tekrar gündeme gelmemektedir.

* Uzm. Klinik Psikolog

Özgürce
gülümseyene
bravo...

Ekip Çalışmasının Çekiciliği

*Herşeyin en iyisini tek kişinin bilmesi
ve en iyisini yapması mümkün müdür?*

Elbette değil. Bu nedenle biz Cosmodent'te iş bölümü yapıyoruz. Kollektif dişhekimliği sayesinde konsültasyonlar yaparak en doğru tedavi planını hedefliyoruz. Dişeti uzmanı dişetleriyle, çocuk dişleri uzmanı çocuklarla, ortodonti uzmanı dişlerin konum bozukluklarıyla, kanal tedavisi uzmanı kanal tedavisiyle uğraşiyor. Kimimiz estetik diş hekimliği seviyoruz, kimimiz implant cerrahisini... Ama çalışırken keyifle, özenerek içimize sinerek çalışıyoruz.

COSMODENT ŞİŞLİ

Büyükdere Cad. Beytem Plaza
Kat:4 34360 Şişli/İstanbul

0212 2911515

info@cosmodent.com.tr
www.cosmodent.com.tr

COSMODENT GÖKTÜRK

Göktürk Merkez Mah. Kartal Sok.
Başaran Plaza No:1 Kat:3 34077 Eyüp/İstanbul

0212 322 40 04

infokemer@cosmodent.com.tr
www.cosmodent.com.tr

Doktorlar, ilaçlar hep
şifa bulma adına bir
yolculuk başlatırdı
ya... Bunca ortak dilek
“SAĞLIK”ta keşişirdi
ya... Bizler nerede, ne
yapardık da bu döngü
başlardı?

**Şifa olsun
Kemal Bey...**

Vücutumuz eczane-
sinden doğal yoldan
salgilanan ilaçların
şifası...

Batı tıbbının yanı sıra

beş bin yıllık Çin tıbbi akupunktur ile şifa dağıtan Prof. Dr. Kemal Özerkan'ın açıklamaları, sağlığa bakış ayarlarımızla oynamanızı gerektirebilir.

Sıra dışı bir doktor bekleme salonu, “kasetçalar”dan (yeni neslin belki hiç tanımadığı bir müzik aygıtı) yükselen 60'lı, 70'li yılların unutulmaz melodileri ve size tam bir ev sahibi edasıyla elini uzatan Kemal Bey! Niçin mi Kemal Bey? Çünkü herkes ona o şekilde hitap ediyor! Çin tıbbi “akupunktur”la ilgili hemen hepinizin bir fikri vardır. Kilo vermede sıklıkla kulağımıza çalınmıştır. İnsan sağlığı ile akupunktur arasında nasıl bir bağ var sorusunu, Kemal Bey bakın nasıl yanıtıyor...

Akupunktur ve insan sağlığı arasında direkt bir bağ var; çünkü akupunktur insan bedenindeki bir tür enerji şebekesini kullanarak insan sağlığını düzenlemeyi amaçlayan ve hedefleyen bir tedavi yöntemi. Akupunktur Latince bir kelime, “akus” (iğne) ve punktura (batırmak) sözcüklerinden oluşmuş. Aslında Çinlilere ait bir olgu ve Çincesi “**çen-ciyu**”. Ancak, biz batılılar, Batıda öğretilen terimi kullanıyoruz.

Çok kapsamlı bir sistemi basitçe anlatmaya çalışayım. İnsan bedenini kuşatan, vücudun sağ yanıyla sol yanını simetrik olarak saran 12 hattın (meridyen ya da kanalın) suladığı bir sistem gibi düşünelim vücudumuzu. Burada su yerine “Çi” adı verilen elektrik enerjisi var. Niye doğrudan elektrik enerjisi demiyorum? Çünkü enerjinin evrensel adı “Çi” ve buna elektrik diyemeyiz! Elektrik, bu enerjiyi tanımlayan bir tür enerji. Elektrikten daha ötesi var, tabii tanımlayabildiğimiz kadarıyla... Bu akupunktur “Çi” adlı meridyenler (bir tür, elektriğin aktığı bu hatlar) iç organlarla bağlantılı. Ve biz bu bağlantı noktaları-

ni bilirsek eğer, iç organlara giden yolları ve bu yollar aracılığıyla iç organlara giden elektrik sistemini ayarlayabiliriz.

İnsan bedeninin en küçük biriminin hücre olduğunu biliyoruz. Her bir hücreyi trafo ya da pil gibi düşünelim; her bir hücrenin içerisinde eksi 70 ila eksi 90 mili voltluk bir potansiyel var. Yani bu trafonun gücü böyle. Hücreler bir araya geldiğinde dokuları, onlar da organları oluşturur. Başka bir deyişle, organ

çimlerine varıncaya dek) koşulları ya da (kozmetik ürünleri ve aksesuarlar dâhil) ağızda kullanılan “amalgam” a varıncaya dek (civa dolgular) bizi etkiliyor. Buna, her türlü elektromanyetik (radyasyon) kirlenmenin önemini de katabiliriz... Ve, DÜŞÜNCELERİMİZ'le! ... Son dönemlerde, beden-zihin ilişkisi tıpta çok önem kazanmaya başladı. Yani “İYİ DÜŞÜN İYİ OLSUN!” sözü, bilimsel karşılığını bulmaya başladı.

Çela Yuna ve Kemal Nuri Özerkan

sistemini temelinde elektrik var. O halde bedenimizi saran derimizi, çok düşük bir elektrik yüküyle çalışan bir trafo gibi düşünebiliriz. EEG, EKG, EMG araştırmaları, beyin, kalp ve kaslardaki elektrik ölçümlerini gösterir.

Aslında hücreler düzenli çalıştığında, elektriklerinde düşüklük olmuyor. Doku, organ ya da hücrede sorun olduğunda, elektrik düşüyor. O yüzden “elektrik”le sağlığımız arasında çok önemli bir ilişki var!

Bu elektrik hangi durumlarda bozuluyor? Başka bir deyişle nasıl hastalanıyoruz?

Yediğimiz-içtiğimiz besinlerle (ph oranı ve asidik yiyecekler) ilgili, aldığımız nefesle (hava temizliği) ilgili, karşı karşıya kaldığımız çevreye (kullandığımız kumaş/renk se-

Bu konuda Kemal Bey'in de yaptığı çalışmaları var...

Ağlayan ve gülen yüz çizimleri basketbolculara gösterildiğinde, ellerindeki kavrama gücünde şaşırtacak boyutta değişim gözlemlendi! Dinamometreyle yapılan ölçümler yurt dışında da yayımlandı. Kurşun, civa ve benzeri ağır metallerin sinir sistemine zarar vermesi, beyin nöronları arasında blokajlar yaratması gündeme gelmeye başladı.

Olumsuz o kadar fazla etki alanında nasıl davranmalıyız?

Konuyu abartmadan, ama gözeterek yaklaşmakta yarar var. Bedenimiz ve zihnimiz hangi duygu yüklerini taşıyor / taşıtıyor? Öncelikle, tahlil ya da raporlara değil, hastaya bakmak prensibi'nden yola çıkıyoruz.

karşılama, tedavi seansı sona erdiğinde “Şifa olsun!” dileğiyle sizi uğurluyor...

PROF. DR. KEMAL NURİ ÖZERKAN

Beden-zihin ilişkisini temel alan Bütünsel bir yaklaşım anlayışı ile Akupunktur, Hipnoz, Biorezonans tedavilerini, bilimsel çalışmalarını sürdürmekte olan Prof. Dr. Kemal Nuri Özerkan 1984 yılında Cerrahpaşa Tıp Fakültesi’nden mezun oldu. 1989’da ülkemizde ilk kez Alternatif Tıp Dergisi’ni yayınladı. 1992 yılında Çin Tıp Akademisi’nde Akupunktur eğitimi aldı. Halen İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi’nde Spor Psikolojisi, Sporda Mentorluk ve Zihinsel Antrenman derslerini vermeyi sürdürüyor. Uluslararası alanda Akupunkturla, aynı zamanda Hipnozla ilgili bilimsel çalışmalar yapıyor; insan bedeniyle zihni arasındaki ilişkiyi temel alan tamamlayıcı (başka bir deyişle integratif tıp anlayışını benimseyen) bir hekim olarak bu konudaki gelişmeleri hem izliyor hem de kendi çapında katkıda bulunmak istiyor... Spor Psikolojisine Giriş (2004), Bedenin Efendisi Zihin (2012) adlı kitapları bulunuyor.

Akıl “ego”dan beslenir. Zihin “ruh”tan kaynak alır. Aslında Türkçede kullanım hatası, ikisi arasında fark olmadığı sonucunu çıkarıyorsa da birbirinden farklılar...

İngilizcede intellect **akıl**, mind **zihin**. Arapçadan dilimize katılan **akıl nakıl** (devenin ayağına konan köstek-engel), yani akılı zihinle eşleştirmek, akıl tartısıyla sezgilerin ön-görülerini birleştirmek gerek.

Kemal Bey, eğitimi aldığı Batı tıbbını asla yadsımıyor, tedavi sırasında kendini sorgulayacak kadar kuşku ve bilimsel davranmaktan da geri kalmıyor.

Tedavilerinizde kullandığımız OMURA ya da O-Ring testini biraz açtıklar mısınız?

Omura Yoshiaki, 1934 yılında

Japonya’da dünyaya geldi. Elektrik mühendisliğinden sonra Tıp fakültesini bitiriyor. 1972’de akupunktur ile anesteziyi ilk kez uyguluyor. Kalp hastalıkları üzerine 50 yılı aşan deneyimiyle, Uluslararası Akupunktur Koleji kurucusu ve başkanıdır. B-Digital O-Ring test tekniği kullanarak insan bedeninin her tür maddedeki elektromanyetik özelliğe karşı reaksiyonuyla tespitler yapıyor. Yani her şeyin bir dalga etkisi var ve kişiye çarptığında bir şekilde etkiliyor. Bu da parmaktaki güç olarak kendini gösteriyor.

O-Ring testlerinde ve çeşitli tedavi uygulamaları sırasında Kemal Bey’e yirmi yıldır, asistanı Nezahat Hanım, en büyük desteği veriyor. “Çay içer misiniz?” sorusuyla başlayan

Rinoplasti ile görünüşünüzü yeniden şekillendirin

Rinoplasti ameliyatları çok yönlüdür. Hasta estetik nedenlerle olduğu gibi, medikal nedenler için de bize başvurabilir. Ameliyat planlaması, kişinin ihtiyaçlarına ve fiziksel özelliklerine göre yapılır. **Dr. Gökhan Beyhan** ile son dönemlerin popüler uygulaması olan Rinoplasti üzerine konuştuk.

Ameliyatın çok yönlü olduğunu söylerken, bunu biraz açabilir misiniz?

Rinoplasti ameliyatında burun çapı ve boyu kısaltılıp uzatılabilir, burun ucu yeniden şekillendirilebilir, inceltilir, kalınlaştırılabilir. Burun kemeri düzleştirilebildiği gibi, deviasyon olarak adlandırdığımız burun eğriliği de düzleştirilebilir. Nefes yolunu tıkayan polip benzeri yapılar çıkartılabilir ve burnun destek yapısını korumak için kırık greftleri de kullanılabilir.

Başarılı bir Rinoplasti ameliyatının püf noktaları var mıdır? Varsa nelerdir?

Var tabii ki. Başarılı bir ameliyat için elzem gördüğüm birkaç nokta bulunuyor. Öncelikle hastayla iyi bir diyalog ve doğru bir ameliyat

planlaması şart. Diğer taraftan burnun destek yapısını korumak çok önemli. Aksi takdirde "burun düşmesi" gibi komplikasyonlar yaşanabilir. Son olarak da ameliyat planlanırken

burnun fonksiyonel özelliklerini de hesaba katmak gerekir. Yoksa solunumla ilgili komplikasyonlar baş gösterir.

Yaptığımız araştırmalarda, açık ve kapalı Rinoplasti ameliyatından bahsedildiğini okuduk. Bize bu iki tekniğin farkını anlatır mısınız?

Açık burun ameliyatında burun cildini açıp müdahalede bulunuyoruz. Bu da burun tabanında zamanla kaybolan bir iz bırakır.

Kapalı burun ameliyatında ise kesiler burun

içerisindedir ve iz bırakmaz. Bu yöntemle mevcut tüm müdahale yelpazesini uygulamak mümkün iken, burun içi ödem oluşumu asgariye düşüyor. Dolayısıyla iyileşme süreci de oldukça kısalıyor. Ameliyat sonrası ağrı ise neredeyse hiç hissedilmiyor. Ben şahsen daha avantajlı olduğu için, aksi gerekmediği takdirde kapalı Rinoplasti yöntemini tercih ediyorum.

Dr. Gökhan Beyhan
Estetik Plastik Cerrahi Uzmanı

"Burnun destek yapısı korunmadığı takdirde burun düşmesi gibi komplikasyonlar yaşanabilir"

Ameliyat sonrası süreç nasıl işliyor?

Ameliyatın ardından hastayı tedbir için bir gece hastanede tutuyoruz. Ertesi gün evine dönebilir. Eskiden olduğu gibi burun içi bandaj yerine silikon nazal splintler kullanıyoruz. Bunlar hem buruna destek sağlıyor hem çıkartılması rahat ve acısız oluyor. Splintler, 2 veya 3. günde çıkartılıyor. 5. günde de burun üstü koruyucu stenti kaldırıyoruz. Ödemlerin tamamen geçmesi ve burnun son haline kavuşması 3 ile 6 aylık bir süreç gerektirir.

İlk 3 ay hassas olduğu için hastanın burnunu darbelere ve güneş ışınlarına karşı koruması önemli. Bu dönemde kontakt sporlarından kaçınılması gerekir...

Ekran ne kadar çocuğunuzun hayatında?

- Anne! Sende Kırmızı Balık var mı?
- Arabada var oğlum, arabaya binelim çalarız.

Geçenlerde bir arkadaşımın çocuğunun 2 yaş doğum gününe gittik. Arkadaşım hassasiyetimi bildiğinden, öncesinde bana doğum gününde çocuklara ekran açıp açmamakla ilgili fikrimi sordu. Tabii soruya cevap vermeyi bırakın, bu soruyu neden sorduğunu sorgulama boyutundaydım. O da bana, bir doğum gününde ekran açıldığını ve çizgi film izletildiğini söyledi. Uygun bulmadığımı söyledim, sağ olsun bana saygı gös-

terdi, sırf bana değil tabii çocuklarınıza da. Doğum gününe gittiğimizde ise bilgisayardan çalan şarkılara fazladan youtube'u açtım; oğlum 'kırmızı balık' şarkısını duysun! diye, ekranı da aşağı düşürdüm, sadece müzik dinliyoruz. Birden bir babanın, bilgisayar önünde kızıyla birlikte animasyonu izlediklerini gördüm. Onları izledim. Gördüğüm, bir paylaşım değildi, yan yana ama ayrı bir birliktelikti. Müdahale etmeden duramam; babayla kızı çekilince indirdim ekranı aşağı. Gittiğimde ne oldu dersiniz, çocuklar dizilmiş ve

şarkıları yan yana izliyorlardı. Kafamı çevirdim ve Vital (oğlum) da başköşedeydi! Sonra düşünmeye başladım, bu mesele normalleştirilebilir mi, ne kadar esnetilebilir diye. Başka bir arkadaşımınla konuşuyorum. Soruyorum, 'seninki de telefonu görünce almak için ağlama krizi geçiriyor mu' diye. 'Yoo! Telefonun başka işe yaradığını bilmiyor ki' diyor. Anaokulunda görevli bir annenin 3 yaşında oğlu aynı okulda öğrenci. Çocuk konuşuyor ancak konuşması anlaşılmıyor. 'Televizyon, telefon? Ne izliyor?' diyorum. 'Ben iş yaparken eline veriyorum telefonu' diyor. 'Konuşmasının düzelmesini, dikkatinin artmasını istiyorsanız ekranı kapatmalısınız!' diyorum. Yalnız başına çocuğuna bakan anne bunu uyguluyor. İki ay içinde konuşma düzelmeye başlıyor. Birgün, seansa bir aile gelmişti. Çok karışık bir dildi çocuğun konuştuğu; bakıcısı yabancı, aile Türk'tü. İki yaşında bir kız çocuğu. Sorum aynı:

'Ne izliyor çocuğunuz?' 'Çok izliyor, televizyon açıktır ama ilgisi çok az, bakmaz bile.' Çocuk ona açıklanmayan, arkada anlamsız kelimelerin döndüğü muhabbetlere maruz kalıyor. Bu bilgiler çocuğun anlama, işleme sokma hızında olmadığı ve sosyal iletişim araçlarıyla da anlaması desteklenmediği için, çocuk, sesleri almaya çalışıyor ama kodlama ve anlama yok. Bu yüzden de doğru şekilde bilgiyi dışarı çıkarma da yok. Televizyon açıkken istediğiniz kadar iletişime geçmeye çalışın, ekran çok renkli, ışıklı ve sesi daha cazip olduğundan, sizin sesiniz o sesin içinde kaybolur.

Eşiniz eve geldi ekran başına geçti. Onunla önemli veya önemsiz bir konuda konuşmaya başlayın. Yüzü ekranda size cevapları şunlardır: 'Anlat

lefon vermeyin çünkü dikkat süreleri kısa kalıyor. Ekranda sürekli akan, renkleri canlı canlı, değişen görsellerin karşısında insanın hareketi ve

Kim kimi kullanıyor? Teknoloji mi bizi? Biz mi onu?

ses tonu yarışamaz. Özellikle reklamlar, video klipleri anında başka konuya geçiyor, başka dekora. Aynı kalan evinizde nasıl başaracaksınız çocuğunuzun ilgisini çekmeyi, sizi dinlemesini nasıl sağlayacaksınız? Psikiyatrist Dr. Daniel Siegel aynı zamanda 'Bütün Beyinli Çocuk' kitabının da yazarı, 3 yaşından önce her türlü ekrana maruz kalmanın çocuklar üzerindeki negatif etkilerinden bahsediyor. Ekranı 'uyaran' olarak belirtiyor ve bu uyarılara maruz kaldığında, çocuğun bizle ve

bile kapandığımız. Kim kimi kullanıyor? Teknoloji mi bizi? Biz mi onu? Özgür mü oluyoruz gerçekten bir ekranda saatler geçirdiğimiz-

de. Sanki beynimizdeki sinyal bizi, 'izle izle, daha çok, like like, paylaş, msj msj msj at' diye uyarı bombardımanına tutuyor. Telefon her şeyimiz! Aklimıza gelen şeyi merak edip hop aratıyoruz. Aklimıza gelen şeyin alışverişini yapıyoruz. Aklimıza düşen önceki bir haberi aratıyoruz. O anda gezinirken serbest çağrışım yapan meseleyi araştırıyoruz. Bunları arka arkaya yapıyoruz. Sonra bir şey dikkatimizi dağıtıyor ve kafamızı 'kumdan' çıkarıyoruz. 'iPadsiz yemek yediremiyorum', 'Dışarı çıkmak istemiyor ben de telefonla başarıyorum.' Bunları söyleyen o kadar çok kişi var ki, ben

de çaresiz kaldığımda bunlar aklıma düşüyor. Ama biliyorum ki, bir kere bu imkânı eline veririm, çocuğum beni kontrol eden ve ekran tarafından kontrol edilen; bizimle ilişkisi kısıtlanan, her istemediği şeyi şartla yapan birine dönüşecek. Bunu istemiyorum. Kararlı ve tutarlı olmak en önemlisi. Hele ödül veya ceza niyetine kullanılması hiç istemiyorum. 'Şunu yaparsan i-pad'le oynayabilirsin'; 'Şunu yapmazsan i-pad'le oynayamazsın.' Kendi elimizle bu nesnenin cazibesini arttırmaktan başka işe yaramaz. Evden çıkışı hızlandırmak için arabaya bi-

nince, 'a ram sam sam' şarkısını mı, 'siyah atı mı dinleyelim' diye sorup bir sonraki aşama için oğlumu teşvik etmeye, harekete geçirmeye çalışıyorum. O sırada da takıldığı meseleden çıkmayı başarabiliyor.

Bir de en çok söylenen 'Çocuğumun dili gelişti, çok şeyler öğreniyor o videolardan!' veya 'Oyun indirdim, yap-boz yapıyor...' Çocuğunuzun dili okula geldiği için gelişiyor ancak

dinliyorum', '.... hı?', 'Evet sendeyim.' Sizi dinliyor mudur? Muhtemelen hayır. Anlama gerçekleşmiyor. Çocuğunuz ekran açık ama size bakıyor dahi olsa, aklının sizde olup olmadığını bilemeyiz çünkü uyarılara, özellikle küçük yaşlarda çok açıklar. O yüzden yaşla birlikte kısa cümleler kurun, kısa yönergeler verin, göz hizasına gelin / onun seviyesinde olun diyoruz. Televizyon / te-

çevresiyle sosyal ve duygusal yaşamının sekteye uğradığını söylüyor. Kaç aile bunu başarabiliyor? Üç yaşına kadar telefonu, tableti, televizyonu çocuğundan uzak tutabiliyor? Ellerimizden düşürmediğimiz telefonlarımız, sosyal iletişimimizi çoğunlukla sanal ortamda devam ettirmemiz, hepimizin düştüğü ya da kolayca kaçtığı yollar. Kimi zaman çevremize, kimi zaman kendimize

bu videoları izlediği için değil, üstelik hala sosyal iletişimlerde kaygılı ve tutuk. Oynadığı oyunlar ise 2 boyutlu bir dünyadan, en erken dönemde duyularının gelişimi ve beyne giden sinyalleri arttırmak için olması gereken 3 boyutlu, elle tutulan oyun ve oyuncaklara ihtiyacı var. Ekran başında oynadığı oyunda şu sinyaller gidiyor beyne: 'Tut, ilerlet, çek.' Dokunsal olarak oynadığı yap-bozlarda ise: 'Köşeli, sivri, yuvarlak, olmadı, döndür, kaldır, tak, bozuldu, tekrar yap.' Hangisinin çocuğunuzun beynini daha çok geliştirdiğini düşünüyorsunuz? Bir araştırmasında Dr. Dimitri Christakis, 8-14 aylık çocukların DVD seyredirken ve bloklarla oynarken beyin faaliyetlerini karşılaştırmış. Beyin gelişimini destekleyen hormonlar, DVD seyredenlerde 1,5 kez daha az bulunmuş.

Çocukların ihtiyacı sınırlı özgürlük. 3-5 yaş arası günde toplam 1 saat; 5 yaş sonrası 2 saati aşmayacak şekilde tv/tablet vs... izletebilirsiniz diyor Yankı Yazgan.

3 yaşından önce çocuğunuzun öğrendiğince ekrana maruz kalmamasına çalışın. Özellikle yerken, uyurken; çocuğun kendi temel ihtiyaçlarının farkına varıp ona göre hareket, konum alması gerekirken beynini uyuşturup önüne tableti/telefonu

Televizyon açıkken istediğiniz kadar iletişime geçmeye çalışın, ekran çok renkli, ışıklı ve sesi daha cazip olduğundan, sizin sesiniz o sesin içinde kaybolur.

koymayın. Acıktığını, doyduğunu anlasın çocuk. Sadece ağzını açıp kapamasın. Uykusu geldiğini, uyanmanın zor olduğunu ama bunu başardığını görsün. Yemek yerken belli bir saat ve herkesin bir yeri olsun masada. Hikâyeler anlatın, gününü paylaşın. Önce siz örnek olun. Baba söylesin: 'Oğlum/kızım bak hepimiz masadayız, seni de burada görmek istiyoruz. Yemek saati masada oturmanı istiyorum' diye. Uykuya geçişi zor ve bir çizgi film izlemeden uyumaz diyorsanız, 1 saat önceden ekranı kapatma bilgisini paylaşıyorum. Beyin dalgalarımızı yavaşlatarak daha yakın bir uykuya geçişi, gece terör yaşamaması, sabah ke-yifli uyanması, kendi bedenini tanımasını sağlamak için.

Birlikte bu-
run-

dan alıp ağızdan verdiğimiz birkaç nefes egzersizi deneyip, uykuya dalma oyunu oynayın. Önce siz deneyin. Birgün bazı kaygılarından dolayı 12 yaşında bir kız çocuğu geldi seansa, ancak televizyon karşısında uyuyabildiğini söyledi. 'Kaç gün başarabilirsin televizyon kapalı ve nefesle uyumayı?' dedim. 'Hiç' dedi. Ertesi hafta geldiğinde her gün (!) televizyonsuz uyumuştur. Nefesini gözlemleyerek uyuyabildiğini fark etmişti. Farklı bir yol her zaman var. Herkes izletiyor tv, tablet diye dü-

şünüyorum kanısına varmayın. İzletmeyin demiyorum üstelik. Bu ekranlar erken yaşta sosyal iletişimi kısıtlıyor olsa da daha büyük yaşlarda, +3,

sosyal etkileşim kanalları açıyor. İzlenen çizgi filmler, karakterlerle ilgili oyunlar oyun alanlarına taşınıyor. Soyut somutlaştırılıyor, sohbetlere konu oluyor. 3,5 yaşında kızına ekranı yasaklayan anne babanın kızı, ailenin yaşağını yalan söyleyerek gizli gizli izleyerek delmeyi seçti. Bu aileye de esnemelerini, sınırlı zamanda birlikte izlemelerini önerdim. Böylece çocukları denetlenmiş bilgiye ulaşacak, merak ettiği, onu kaygılandıran durumları ailesiyle paylaşacak, 'onlardan gizli bir şey yapmasına gerek yok, aile arasında orta yol her zaman bulunur' bilinci oluşacak.

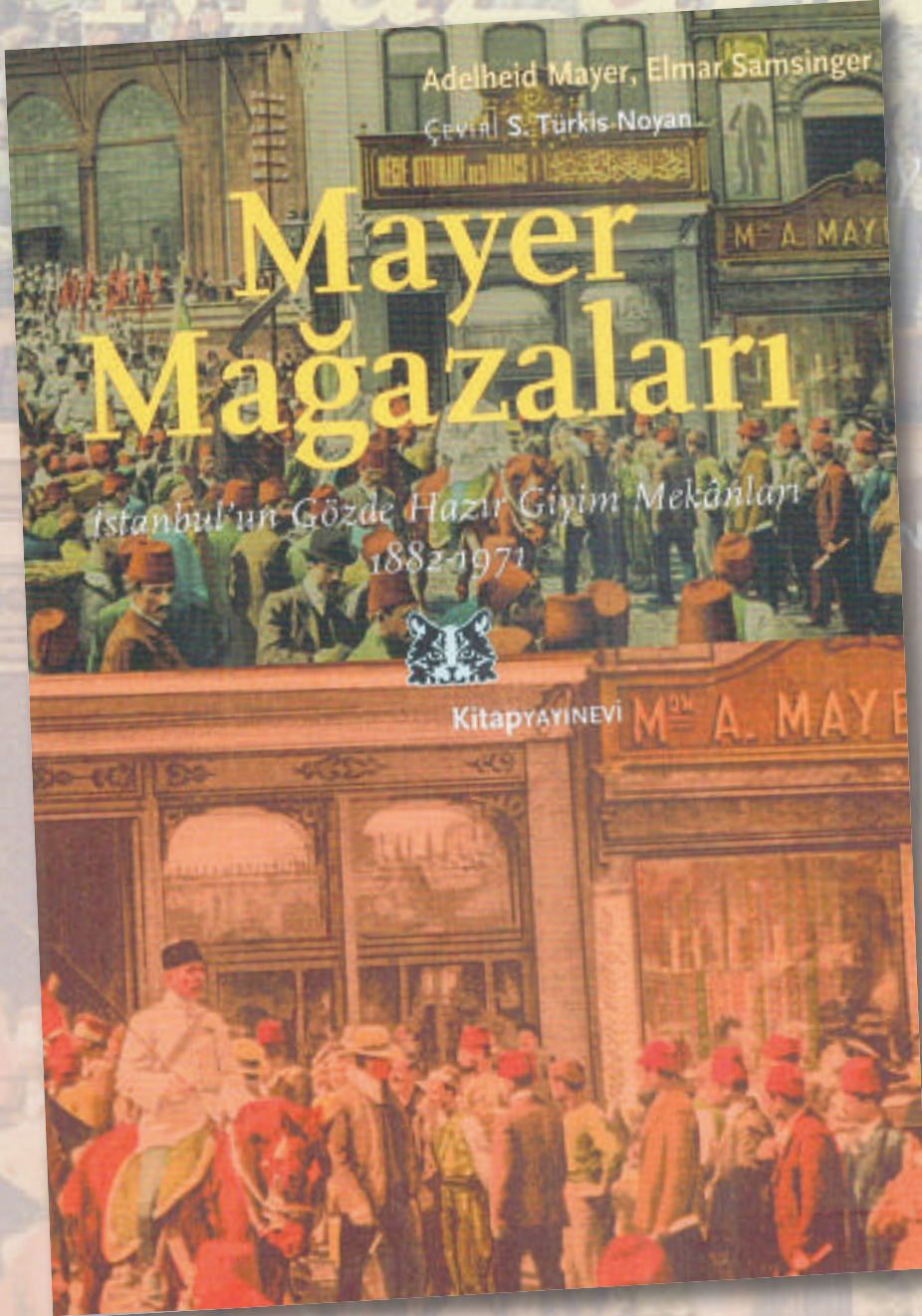
Artık yaşamlarımızın bir parçası, onu inkâr edemeyiz. Sadece teknolojinin bizi yönetmesine, iletişimi-mizi sekteye uğratmasına izin vermeyelim. Aksine ilişkimizi geliştirecek bir araç olarak hayatımızda kullanalım.

Bol oyunlu, çok kahkahalı bir ay ve sene diliyorum hepimize.

*Uzm. Psikolog
Aile ve Çift Terapisti

Mayer Mağazaları

İstanbul'un Gözde
Hazır Giyim Mekânları
1882-1971

Mayer Firması 1830'lara, o zamanlar Pressburg adını taşıyan günümüzün Bratislava'sındaki bir Yahudi gettosuna dayanıyor.

Seyyar satıcı Salomon Mayer'in o yıllarda kurduğu küçük kumaş firması asıl gelişimini Mısır'daki faaliyeti sırasında sağlıyor, çok erken bir tarihte 1882'de İstanbul'da Mısır Çarşısının yanındaki dükkânlarını açıyorlar. Bunu Karaköy ve Beyoğlu'ndaki mağazalar izliyor. Bu mağazaların en uzun ömürlüsü ise ailenin üçüncü kuşağından Georg Mayer'in yönetimi altında 1971'e kadar sürüyor.

Kitaba Georg Mayer'in İstanbul hatıralarına dayanan 28 kısa öyküsü de ayrı bir lezzet katıyor...

ADELHEID MAYER & ELMAR SAMSINGER KİTAP YAYINEVİ / 272 SF.

www.gozlemkitap.com - kitabevi@salom.com.tr

(212) 231 92 82

İlona Levi

Sağlıklı Beslenme

"İdeal
beslenme
kişiden
kişiye
değişir"

İlona Levi, sağlıklı yaşam ve spor konusunda uzmanlaşmış, çok genç bir girişimci. Biyoloji, moda ve pazarlama sektörlerindeki başarılı hayatından sonra kendisini sağlıklı yaşam üzerine projeler üretmeye, bu projeleri hayata geçirmeye ve insanları bu konuda bilinçlendirmeye adanmış. Gelin hikâyesine daha yakından bakalım.

Öncelikle sizi daha yakından tanımak istiyoruz. İlon Levi kimdir?

Ben her şeyden önce bir girişimciyim. İş hayatına çok erken başladım. Aslında İstanbul Üniversitesi Biyoloji bölümü mezunuyum. Kariyerim ise çok başka bir yönde ilerledi. On dokuz yaşında gönüllü olarak *Moda Tasarımcıları Derneği*'nde çalışmaya başladım. Daha sonra e-ticaret sektöründe iş hayatına devam ettim. İşimde kendimi geliştirmek, moda tasarım ve marka yönetimi için *Parsons*, New York'a gittim. New York dönüşünde ise sağlıklı yaşam ve sporun yükselen bir değer olduğunu erken kavrayan biri olarak bu sektöre adım attım. Bu konuda kendimi geliştirdim, uzmanlaştım. Şu an çok yoğun çalışıyorum. Bu tempodan vakit bulduğum zamanlarda ise kişisel gelişimle ilgileniyorum.

Ülkemizde sağlıklı beslenme ve spora çok büyük bir ilgi olmasına rağmen bu talebi karşılayacak profesyonel ve nitelikli hizmetlerin azlığı biliniyor. Bu konuda ilk başvurulan yerlerden biri EatProDiet. Bu fikir nasıl gelişti?

Profesyonel bir sporcu olan yakın arkadaşım Emre Kurubaş ile bir sohbetimiz sırasında bu fikir gelişti. O, yarışmalara hazırlanırken uygun beslenme konusunda yaşadığı sorunlardan bahsetmişti. Bir *'Nutrition Kitchen'* açmanın büyük bir eksikliği kapatacağımı düşünüyordu. Bu fikir beni de heyecanlandırdı ve destek oldum. Her gün sağlıklı beslenme ve spor üzerine fikirler üretiyor, bu konudaki yenilikleri takip ediyor ve bunları girişimlerimize entegre ediyoruz. İlk günden itibaren bu işe inandım. Çünkü sonuç olarak insan hayatına değer katmaya çalışıyoruz. Bu da çok kıymetli ve büyük sorumlulukları beraberinde getiren bir iş. Sağlıklı beslenmek herkesin hakkı. Bu hizmetin ulaşılabilir olması ve profesyonel bir ekiple yapılması çok önemli. Biz bunu yapmaya çalışıyoruz.

Sağlıklı beslenme konusunda çok farklı hizmetler veriyorsunuz. Sizden ayrıntılı bir şekilde dinleyebilir miyiz?

Üç farklı hizmeti daha veriyoruz. Bunlardan ilki, her sabah pek çok kişinin alışkanlığı haline gelen, beslenme paketlerimiz. Paketleri, besin değerini hesaplayarak yapıyoruz. İkinci olarak, etkinliklerde ve kurumsal toplantılarında *'catering'* hizmeti veriyoruz. Ayrıca, spor kulüpleri ile beslenme iş birliklerimiz de devam ediyor. İşimizi çok boyutlu sürdürmek, en yeniyi yakalamak istiyoruz.

"İnsan hayatına değer katmaya çalışıyoruz"

'Spor ve sağlıklı beslenme, hayatımın odak noktası' diyebilir misiniz? Sizce ideal beslenme nasıl olmalı?

Ben çok ciddi bir sakatlık geçirdikten sonra spor yaparak eski bedenime kavuştum. Bu süreçte şunu öğrendim ki, spor yapmak insanı hayata döndürüyor. Evet, spor ve sağlıklı beslenme hayatımın odağında

Berken Döner ve İlon Levi

yer alıyor. Bunun dışında bir hayat düşünmüyorum. İdeal beslenme ise kişiden kişiye değişir. Herkes için ortak olan kurallar da var. Rafine şeker kullanmamak ilk sırada yer alıyor. Yağların yakılmaması gerekiyor. Alkol, içindeki şekerden dolayı tüketilmemesi gereken sıvılar arasında. Yapılması gereken zorunlu şeylerin başında ise sabahları, aç karnına yapılan yürüyüş geliyor. Türk mutfağı çok lezzetli olmasına rağmen çok yağlı. Bu nedenle "protein-karbonhidrat-yağ" dengesi de iyi ayarlanmalı.

Son zamanlardaki sağlıklı yaşama olan ilgiyi nasıl yorumlarsınız?

Bu artık "yükselen bir trend". Bu konuda bilinçli olduğunu düşünmüyorum. Biraz da Amerika gibi büyük ülkelerden ülkemize yayılıyor. Yirmi yıl önce Amerika'dan *fast-food* nasıl ülkemize geldiyse, bugün de tam tersi yaşanıyor. Sağlıklı yaşam, diyet, spor, yoga vs. reklamı yapılıyor. Bu konuda medyaya büyük sorumluluk düşüyor. İnsanları bilinçli yönlendirmeleri lazım. Çünkü insan hayatından daha değerli bir şey yok.

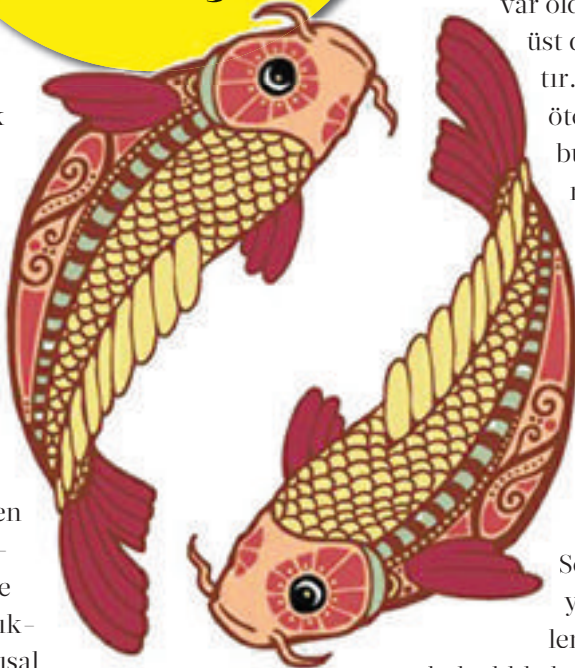
Şubat ayına genel bir bakış

Subat ayına girdiğimizde Güneş Kova Burcunda hareketine devam ediyor. Güneş Kova Burcunda düşük durumdadır; çünkü egoyu temsil eden Güneş, burada bireysel ve toplumsal bir kimlik alır. Artık 'ben' kalmaz ve 'biz' olmaya giden bir yolculuğa adım atılır. Bu dönemde, farklı ve alternatif olan her zamankinden daha fazla ilgimizi çekmeye başlar. Kova bize bireyselliği, aynı zamanda da sosyal duyarlılığı ve toplumsal bilincin önemini hatırlatıyor.

11 Şubat saat 2.20'de Venüs Balık Burcuna giriyor.

Aşk, güzellik ve yaratıcılık gezegeni Venüs, Balık Burcundayken yücelir. Burası Venüs'ün en rahat ettiği yerlerden biridir. Venüs burada duyarlı, ılımlı, şefkatli ve sıcaktır. Kalbi sadece birkaç kişiye değil, evrendeki tüm canlılara açıktır. Sevgisi aşk sevgisinden, evrensel olan tanrısal bir sevgiye ulaşır. Aynı zamanda cansız objelere hayat

vererek onları adeta canlandırır. Yani sanat ve yaratıcılığın var olduğu her yerde en üst düzeyde çalışacaktır. Balık, sınırların ötesini görebilen bir burç olduğu için, Venüs Balık Burcunda yaratıcılık ve aşkta sınır tanımaz. Venüs'ün Balık Burcunda kalacağı 7 Mart'a kadar evrensel bakış açısını benimseyip kalbimizi açabileceğiz. Sevdiklerimizle yaşadığımız problemler varsa bunları kolaylıkla halledebilir ve darlıklarını barıştırabiliriz.

Çünkü bu dönemde affetmek her zamankinden daha kolay olacaktır. Aynı zamanda zayıf ve mağdur durumda olanlara her zamankinden daha fazla zaman ayırmamız mümkün olacaktır. Sanat ve yaratıcılıkla ilgili enerjiler yüksek olacağı için bu alanlarda güzel çalışmalar yapmak mümkün olacaktır.

7 Mart'a kadar olan dönemde Balık Burçları ve yükselen burcu Balık olanlar, yaratıcılıklarıyla birlikte cazibelerinin de arttığını fark edebilirler. Çevrelerinde pek çok kişi belirebilir ve ilişkileri her zamankinden daha uyumlu bir şekilde ilerleyebilir. Bunun yanı sıra Yengeç ve Akrep burçları bu dönemden olumlu olarak etkilenecek kişiler.

16 Şubat saat 00.05'te 27° Kova Burcunda Yeniay Fazı gerçekleşiyor.

Her Yeniay'da yarı bilinçli yarı bilinçsiz pek çok başlangıç yaparız. Bu Yeniay'da yapacağımız başlangıçlar, geleceğe yönelik hayalleri, toplumsal konuları, yeni düşünceleri ve şimdiye kadar düşünülmemiş projelere başlayabilmeyi mümkün kılıyor. Şimdi, idealist ve özgün yaklaşımların tohumlarını atabiliriz. Şimdi yapacağımız başlangıçlar, önümüzdeki 2 hafta boyunca şekillenecek ve 2 hafta sonra şimdinin meyvelerini görebilecek bir duruma geleceğiz. Bu dönemde kendi-

mize şu soruları sorabiliriz: "Yaptığım bu işte yeterince orijinal olabildim mi? Çevremle ve toplumsal konularla yeterince ilgili miyim? Geleceğe dair neler yapabilirim? Gelecek nesiller için yeterince duyarlı mıyım? İdealist, özgür, marjinal tarafımı ne kadar ifade edebiliyorum?"

18 Şubat saat 7.28'de Merkür Balık Burcuna giriyor.

İletişim gezegeni Merkür, Su Elementi olan Balık Bur-

cuna girdiği zaman günlük konuşmalarımız daha çok duygular, sezgiler, yaratıcılık ve evrensel konular üzerine odaklanacaktır. Böylece iletişim, zihinsel süreçten çıkıp sezgisel sürece giriyor. Hisler ve telepati ve empati güçleniyor. 6 Mart'a kadar devam edecek olan bu dönem, bilinçaltına bakmak ve rüyalara odaklanmak için de oldukça uygun bir dönem.

18 Şubat saat 20.18'de Güneş Balık Burcuna giriyor.

Egoyu temsil eden Güneş, Balık Burcuna girdiğinde adeta sudan çıkmış balık gibi olur. Güneş parlamak, kendini göstermek ve ilgi toplamak ister. Balık Burcu ise, egoyu ve bizi ruhsal bağlantıdan uzak tutan tüm sınır ve kimlikleri bırakmak ister. Sırf kendi çıkarı için olanı değil, başkalarının da hayrı için olandan zevk alır. Dolayısıyla Güneş'in Balık Burcunda ilerleyeceği 21 Mart'a kadar bizler de fedakârlık

ve bütünlük konularıyla daha fazla ilgilenebiliriz. Yardım ve dayanışma, ay boyunca ön planda olacaktır. Güzel olan her şey ilgimizi çekerken, her şeyin içindeki güzelliği daha net bir şekilde fark edebiliriz. Bu, yaratıcılığın artmasına yardımcı olacaktır.

Bunun yanı sıra, sanat, ruhsallık, maneviyat günlük hayatımızın içine her zamankinden daha fazla girebilir. Bu dönemde sosyal hayatın içinde oluşturduğumuz ve kendimizle bütünleştirdiğimiz etiketlerimizi sorgulayabiliriz. Bu etiketler bizi gerçekte ne kadar yansıtıyor? Kadın, erkek, anne, baba, eş, müdür, patron, sanatçı, yazar, aşçı, yönetici, gezgin veya kurtarıcı... Sahip olduğumuz daha nice etiket bizi ne kadar tanımlıyor, ne kadar bizim içimizde? Tüm bunları sorgulamak için güzel bir dönemdeyiz. Bu dönem boyunca Balık Burçları enerjilerinin ve yaratıcılıklarının arttığını fark edebilir, duygularını her zamankinden daha yoğun bir şekilde ifade edebilirler.

Bu yazının tüm hakları saklıdır. İzin almadan hiç bir şekilde kullanılamaz. FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU UYARINCA KISMEN VEYA TAMAMEN BU SİTE, E-BÜLTEN VE E-POSTA İÇERİĞİNİN ESER SAHİBİNİN İZİNİ OLMASIZIN KOPYALANMASI, YAYIMLANMASI VE DAĞITIMI HUKUKİ VE CEZAI YAPTIRIMA TABİ OLUP, AYKIRI DAVRANANLAR ALEYHİNDE GEREKLİ TAKİBATIN YAPILMASI GEREKLİ HALE GELİR.

Bu MOLA, çok MODA

Ara verme anlamına gelen “mola” ile belirli bir süre etkin olan toplumsal beğeni anlamına gelen “moda”nın aslında tek ortak noktaları kelimelerinin ses benzerliği değil... Bu sayfalarda; soluksuz koştığımız hayatımıza kısa bir “mola” verirken; en beğendiklerimizi, nam-ı diğer en “modayı” yan başımıza alıyoruz.

Mola

Türkiye genelinde, 29 Şubat doğumlu 35 bin civarında nüfusa kayıtlı kişi bulunduğunu biliyor muydunuz? Hatta Nejat İşler, futbolcu Çağdaş Atan ve sinema sanatçısı Nilüfer Aydan da 29 Şubat doğumlu ünlüler arasında yer alıyor. **Artık Yıldı doğan yabancı ünlüler** arasında; ressam Balthus, oyuncu Joss Ackland, oyuncu Jessie Usher ve ünlü şarkıcı Cheb Khaled bulunuyor. Ayrıca Fener Rum Patriği Bartholomeos da 29 Şubat'ta doğan bir diğer isim. Sizin de 29 Şubat doğumlu ya da özel günleri 29 Şubat'a denk gelen yakınlarınız var ise kutlamayı atlamayın. Takvimlerimize şimdiden 28 Şubat'a notunuzu ekleyin!

Şubat ayı geldiğinde aklımıza gelen ilk soru bu yılın bir artık yıl olmadığıdır.

Peki, neydi bu “artık yıl”? Dünyanın güneşin etrafında tam tur yaptığı döngünün sonucunda 365 gün 6 saatlik meydana gelen süre, Miladi Takvim’de 1 yıl olarak adlandırılırken, 6 saatlik sürelerin birikmesiyle oluşan 1 günlük zaman fazlası takvime eklenir ve 366. günün dahil edildiği yıl “Artık yıl” olarak ifade edilir. 29 Şubat, 6 saatlik sürelerin birikerek 1 günü tamamlamasıyla birlikte 2020 yılında yeniden “artık yıl” takvimde olacak. En son 2016 yılını artık yıl olarak yaşadıkten sonra bu yıl Şubat ayını 28 gün de olsa dolu dolu yaşamaya hazırız. Kısaca Şubat ayının en moda molalarına kısaca bir göz atalım.

MODA

Şubat ayı, takvim yapılarında, Kış mevsiminin son ayı gibi bilinse de kazma kürek yaktıracak Mart ayı kapıda-yken kışın bitmediği aşikârdır. Siz de karanlık Şubat ayını aydınlatacak, içinizi ısıtacak renk ahenk bereler, atkılar ve şalları da **örerek** moda-ya uyum sağlayabilirsiniz. Hatta bu yıl ev dekorasyonunuza sıcak bir farklılık katabilirsiniz. **Örgü** kılıflar, battaniyeler, minderler ve aklınıza gelebilecek her türlü yaratıcı aksesuar ile evinize, modern ve gelenekselin iç içe geçtiği bir dokunuş yapabilirsiniz.

Mola

“Şubat” kelimesi Süryani-
cedir. “February” kelimesi
ise Roma’nın arınma ‘tanrısı’ Februus’tan
gelmektedir. Aynı zamanda Februarius,
Roma’da yılın son ayı olduğu için yeniden
doğuş, zamanın başlangıcı gibi anlamlara
gelmektedir. Öyleyse Şubat ayında arınmaya
başlama zamanıdır. Bahar aylarını arınmak
için beklemektense önce bedenimizi, sonra
ruhumuzu aydınlatmak için, öncelikle ünlü
müzişyen Nil **Karaibrahimgil**’in başlattığı,
“**evde cebi bırak**” kampanyasına katılma-
ya ne dersiniz? Hatta kahve yerine bitki
çayınızı da demleyip, sevdiklerinize, en
önemlisi de kendinize
ayıracağınız za-
manının ne ka-
dar kıymetli
olduğunu
anlayacaksınız.

MODA

Çeşitli renklerde ve bo-
yutlarda kareleri olan ku-
maş deseninin yer aldığı
her giysiyi ve aksesuarı bir anda çarpıcı, enerjik ve rahat
kılan **Ekose** İngiliz asaletini arkasına almış, sarsılmaz bir
desen. Ancak ekose giyerken de dikkat edilmesi gereken
birkaç kuralı beraberinde getiriyor. Kısacası, moda uğru-
na; ekose tüm vitrinleri süslediği için baş-
tan aşağı ekoselere
bürünmenize
gerek yok. Tek bir
aksesuarla da ekoseyi
kullanmanız aslında ye-
terli. Özellikle ekose bir
fular, şal veya atkı ile herhan-
gi bir kombininize doku ve
renk katabilirsiniz.

Mola

14 Şubat her ne kadar Türkçe’de “**Sevgi-
liler Günü**” olarak adlandırılmayı tercih
edilse de 14 Şubat tarihinin tam karşılığı “Aziz Valentin
Günü”dür (St Valentine’s Day). İsminden anlaşılacağı
üzere 14 Şubat, sadece romantizmle değil, aynı zamanda
bir Hıristiyan Azizin anısıyla da ilgilidir. Tartışmalar de-
vam etse de biz Sevgililer Günü gibi güzel bir gününün
değerini, her geçen gün nefretle kirlenen dünyada beyaz
bir inci olarak bilelim. Aslında dilimize dolanan o basit 2
kelimeyi bir araya getirmek için her şeye kısa bir mola
vermek, pembe ya da kırmızı hediye paketli sürprizler
almak, gül kok-
lamak, çikolata
yemek, şarap
içmek, güzel bir
müzik dinlemek,
mum ışığında bir
yemek yemek ve
gerçek sevgiyi
hissedebilmek
için içinizden
geleni yapmak
vaktidir.

Mola

Şalom Yazarı Mois Gabay’ın “Biz sadece
gezmiyoruz, İstanbul’u sahiplenip,
koruma ve yaşatmaya duyarlı herkesi
burada buluşmaya davet ediyoruz,” mottosuyla yola çı-
karak oluşturduğu “**İstanbul Tükenmeden**” günlük tur-
larından birine katılmak için bu ay tam zamanı. Özellikle
17 Şubat Cumartesi “**Aşkımız İstanbul**” turu ile
Üsküdar’dan başlayıp Kız Kulesi, Eyüp Pierre Loti Tepe-
si, Karaköy, Beyoğlu, Sinan’ın Mihrimah Sultan’a aşkın-
dan tüm aşklara yolculuk fırsatına sahip olabilirsiniz.
Mois Gabay’ın deyimiyle: “İstanbul aşığı olan bizler siz-
lere sadece keyifli bir gün geçirebileceğiniz bir gezi
programı değil, bundan da öte, ayak bastığımız her yer-
de o semtle özleşmiş karakterleri birebir tanıyıp, sohbet
edebileceğimiz çok özel bir deneyimi” kaçırmamanızı
tavsiye ederiz.

Mola

Bahar mevsimini sabırsızlıkla bekleyenler, bir deyim

gibi “Cemre ne zaman düşecek?” sorusunu sorar. Türk tarihinde mitolojik bir yere sahip olan cemrenin düşüşü baharın, güneşli günlerin habercisi olarak algılanır. İslam dinine göre; Cemre'nin birer hafta arayla havaya, suya ve toprağa düştüğüne inanılır. Üç tane olan cemrenin birincisi havaya (19-20 Şubat), ikincisi suya (26-27 Şubat) ve üçüncüsü

de (5-6 Mart) toprağa düşer. Her cemrenin düşüşüyle bahar kendini adeta müjdelir. Öyleyse ilk cemrenin düşmesi ile sıkı giyinip kendimizi açık havada yürüyüşe çıkarma vaktidir. Evinize en yakın sahil kenarı, bir park veya Belgrad Ormanı hiç fark etmez, oksijeni içimize çekmek ve taze bir mola almanın zamanıdır.

Mola

Şubat ayı balıklar arasında her ne kadar kalkan mevsiminin başlangıcı kabul edilse de, hamsinin de lezzetini korumaya devam ettiği bir aydır. **Hamsi**, deniz canlıları arasında en çok tüketilen balık türüdür. Fırında, mangalda, tavada, pilavda ve tatlıda pek çok çeşidi yapılan hamsinin ayda iki kez mutlaka tüketilmesi önerilmektedir. Hamsiyi kızartma olarak tercih edersek vitaminlerinden ve minerallerinden çok az faydalanacağımızı unutmamalıyız. Migren gibi şiddetli baş ağrılarını dindiren, protein bakımından zengin hamsiyi sofralarımıza davet etmenin tam vaktidir.

MODA

Hayatımızı kolaylaştıran her

türlü teknolojik ürün de artık moda uyum sağlayarak bukalemun gibi **Giyilebilir Teknoloji** ile hayatlarımıza giriyor. Ünlü telefon markasının çıkardığı son model saatleri kolunda en şık kıyafetlerle, takım elbiselerle kombinleyenleri görünce artık şaşırıyoruz. Egzersiz aletlerine bağlantı kurabilen, nabız ölçebilen, aktif hareketsizken nabzınızı 120'nin üzerine çıktığında sizi uyaran, mobil internet bağlantısı bulunan, kayak ve snow board uygulamaları da eklenen bu saatler ile hayaller gerçek oluyor.

Mola

Kökene çok eskilere dayanan **yoga**, sağlık ve rahatlama için farklı vücut postürlerini hayata geçiriyor. Bu eski disiplinin modernize edilmiş türleri de 2018 spor trendlerinde yerini aldı. Power Yoga, Bikram, Vinyasa, Kundalini, bunlardan birkaçı. Siz de Şubat ayının arınma felsefesine uyum sağlayarak evde kendiniz bile Yoga ile tanışmak için internet üzerinden bir seans deneyebilir, kendinizde olumlu etkilerini hissettikten sonra profesyonel bir yoga programına katılabilirsiniz. Sadece yılda bir gün değil; ama aslında her gün sevmeyi hatırlayabilmek adına; Şubat ayının incisi **14 Şubat**'a selam verirken; bir süre değil ama değişmeyecek yegâne modada liste başımız aslında hep aynıdır:

- Kalbinle sevmek,
 - Kalbini açarak sevmek,
 - Kalpten sevinmek.
- Kalpten sevgiyle...

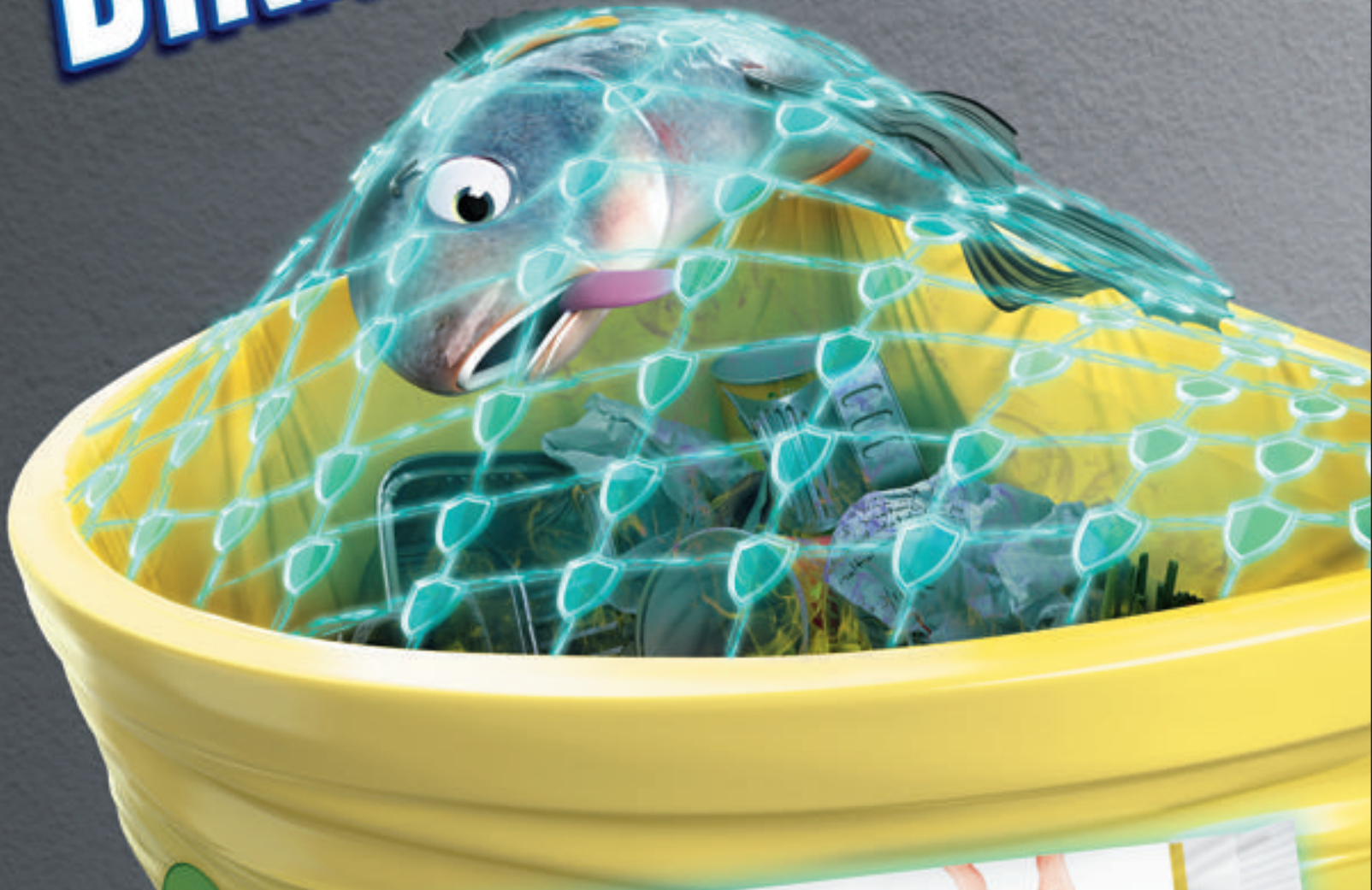
Mola

Bu yıl 15-25 Şubat arasında İstanbul'da seyirciyle buluşacak **!f İstanbul Uluslararası Bağımsız Filmler Festivali**, filmleri farklı ve güncel temalar altında toplayarak izleyicisine ulaştırıyor. Siz de filmlerden birini izlemek için elinizi çabuk tutup bilet alabilirsiniz. <http://www.ifistanbul.com/> sitesinden ayrıntılı bilgiye ulaşabilirsiniz.

ÇÖP KOKUSUNU
HAPSEDER
BIRAKMAZ

Hayatı Kolaylaştırır

KOROPLAST

Sanat görüneni tekrarlamaz;
görünür kılar.

Paul Klee

İHTİYAÇ: SEN

PERFORMANS

İHTİYAÇ: SEN, 672 SAAT CANLI SÜREÇ

10 Performistanbul sanatçısının gerçekleştireceği canlı bir performans. Amaç insanlığı, insanın içindeki ilkel duyguları hatırlatmak, insanların önyargısız bir şekilde 7/24 kendilerine açık olan kapıdan içeri girmelerini, içeride kendilerine ait bir yer bulmalarını sağlamak ve en önemlisi de kendilerini değerli hissettirmek. 7/24 aralıksız sunulacak performansları izlemek için bir hafta süreyle gece/gündüz istenilen saatte mekana gidebilirsiniz.

16 Şubat - 16 Mart
Performistanbul Galata

TIYATRO

FERHANGİ ŞEYLER

Bu tek kişilik gösteri Ferhan Şensoy'un 7 Mart 1987'den beri aralıksız oynadığı gündelik herhangi olayların Ferhanca bir mizah penceresinden değerlendirilmesidir.

16, 17, 23 Şubat, 20.00
Ses Tiyatrosu, Taksim

SERGI

SUSIE MACMURRAY GARİP MEYVE

Sergide sanatçı şiirsel ve mitolojik olandan gerçek ve imgesel olana geçip sanatın gerçeğiyle kadının ve onun içinde yer aldığı metafizik sınırlarını sorguluyor.

10 Mart'a kadar / Akbank Sanat, Beyoğlu

TIYATRO

10 11 12

Oyun lüks bir rezidansa taşınan iki komşunun birbiriyle tanışmasını, ilişkisini ve sadece "kapı önüne bıraktığı çöpler" ile yaşam belirtisi gösteren bir diğer komşu üzerinden yaşama bakışlarını konu alıyor. İkili hiç görmedikleri diğer komşularıyla ilgili planlarlar kurarlar. Ama işler hiç de umdukları gibi gitmez.

26 Şubat Pazartesi, 20.30
Uniq Hall, Ayazağa

BLUE MAN GROUP

Chris Wink, Phil Stanton ve Matt Goldman adlı üç arkadaşın üniversiteden mezun olmalarının

hemen ardından verdikleri "Kendi yolunu takip et ve hayata anlam katarak yaşa" kararlarının bir sonucu olarak doğan Blue Man Group'un orijini, üçlünün yarattığı kel ve Mavi Adam karakterine dayanıyor. Müzik, komedi ve teknolojiyi bir araya getiren şov; yeni müzikler, taze hikâyeler ve gelişen teknolojilerin başarılı bir entegrasyonu...

13 - 25 Şubat, 20.30
Zorlu PSM, Beşiktaş

MÜZİK

**T
İ
Y
A
T
R
O**

İNTİHARIN GENEL PROVASI

Başarısız bir mimarın planladığı bir intihar başarılı olabilir mi? Tuna köprüsüne intihar etmek için çıkan bir mimar, atlamadan önce son kez sevgilisine telefon eder. Sevgilisi onu atlamaması için ikna etmeye çalışırken bir balıkçı gelir ve nehre atlamaması için yalvarır. Olaya bir de nehirden geçen geminin kaptanı dâhil olunca, işler karışık, komik ve bir o kadar da garip bir hal almaya başlar. Eğlenceli, coşkulu tarzı ve yüksek performansıya, gizemini oyunun sonuna kadar koruyan bir bulmaca, şaşırtıcı bir macera.

27 Şubat Salı, 20.30 / Trump, Mecidiyeköy

**M
Ü
Z
İ
K**

ASAF AVIDAN

One Day / Reckoning Song şarkısıyla lis-teleri altüst eden müzisyen, besteci ve söz yazarı Asaf Avidan etkileyici performansı ile solo turnesinde İstanbul'dan da geçiyor. İsraili müzisyen, ilham aldığı müzik türlerine ustaca ilaştirdiği atmosferik dokuları başarıyla sergiliyor.

13 - 14 Mart, 21.30 / Zorlu PSM, Beşiktaş

**T
İ
Y
A
T
R
O**

ŞAFAKTA BULUŞ BENİMLE

Bir tekne kazasından kurtulan iki kadın geçirdikleri kazanın ardından kendilerini bir kum adasında buluyorlar. Biri mücadeleci diğeri coşkulu. Zamanla adanın göründüğü gibi bir yer olmadığını keşfedip hayatlarının sade detaylarını hatırlıyorlar.

27 Şubat Salı, 20.30 / Enka, İstinye

**S
İ
N
E
M
A**

90. OSCAR ÖDÜLLERİ

4 Mart'ta, 90. Oscar ödülleri sahiplerini bulacak. Hızlıca vizyona girmesi beklenen aday filmler aşağıdaki gibidir. O gece kendi tahminlerinizi yapmak ve heyecan yaşamak istiyorsanız vizyonu takip etmenizi tavsiye ederim.

1. Call Me by Your Name, 2. Darkest Hour 3. Dunkirk, 4. Get Out, 5. Lady Bird, 6. Phantom Thread, 7. The Post, 8. The Shape of Water, 9. Three Billboards Outside Ebbing, Missouri

**M
Ü
Z
İ
K**

CAROLIN WIDMANN

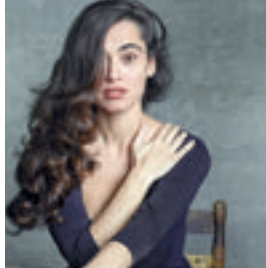
Kusursuz tekniği ile birçok ödül alan Alman keman sanatçısı Carolin Widmann, hem İsviçre'nin hem de Avrupa'nın en seçkin oda orkestralarından biri kabul edilen Festival Strings Lucerne eşliğinde Barok'tan çağdaş müziğe uzanan repertuarıyla dikkat çekiyor.

27 Şubat Salı, 20.30
İş Sanat, 4. Levent

KENAN DOĞULU

17 Şubat Cumartesi, 22.00
Jolly Joker Vadistanbul, Ayazağa

SILVIA PEREZ CRUZ

20 Şubat Salı, 20.30
İş Sanat, 4. Levent

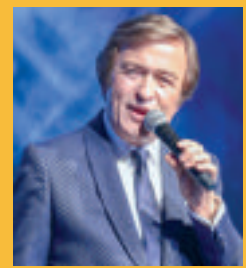
SERTAB

21 - 23 Şubat, 20.30
Uniq Hall, Maslak

GÜLŞEN

24 Şubat Cumartesi, 22.00
Jolly Joker Vadistanbul, Ayazağa

EROL EVGİN

6 Mart Salı, 21.00
Zorlu PSM, Beşiktaş

Hızlı ödeme kolaylığı için yeni formül

Dijital para birimi

İsrail Bankası; daha hızlı ödeme sisteminin yolunu açacak, ekonomideki nakit miktarını azaltarak kara borsa ticaretine karşı mücadeleyi sağlayacak dijital para birimini oluşturmayı düşünüyor. Henüz alınmış bir karar bulunmamasına rağmen yeşil ışık yakıldığı takdirde konu, 2019 bütçesine dahil edilebilir.

Geçtiğimiz haftalarda; daha hızlı ödeme sistemine sahip olmanın yanı sıra ekonomideki nakit miktarını azaltmak amacıyla dijital para birimi oluşturma üzerine incelemelerde bulunduğunu söyleyen Merkez Bankası'ndan bir kaynak bu konuda henüz bir karar alınmadığını vurguladı.

Kimliğini vermemek kaydıyla açıklamalarda bulunan kaynak, hükümetin bu meseleyi, Merkez Bankası'nın yeşil ışık yakması halinde 2019 bütçesi ve ekonomik paketinde yasallaştırmaya veya dahil etmeye hazır olduğunu da söyledi. Bitcoin ve diğer kripto para birimlerinin ortaya çıkışıyla ekonomistler, merkez bankalar tarafınca oluşturulan dijital para birimleri aracılığıyla teknolojinin birgün tüm ekonomilerde kullanılabileceğine dair tahminlerde bulunmaya başladı.

Ancak İsraili kaynağın söylediğine göre ülkenin merkez bankası tarafından ortaya çıkarılacak dijital para biriminin, merkezileşmiş ve değeri rastgele değişen bitcoin ve muadillerinin aksine merkezileşmiş, güvenli ve kara para aklama kurallarına uyumlu olacağını belirtti.

Reuters'a konuşan İsraili kaynak "Dünyadaki merkez bankaları, dijital para birimleriyle ilgili incelemeler gerçekleştiriyor, biz de bunu yapmalıyız," dedi.

İsrail Bankası ise bu konuda açıklamayı reddediyor. Kripto para birimleri, tarafların merkezi bir aracı kurum olmadan doğrudan para transferleri gerçekleştirmesini sağlıyor ve bunu, işlemleri dakikalar içerisinde onaylayan, kaydeden ve gerçekleştiren ortak bir defter kullanan blockchain (blok zin-

ciri) teknolojisi aracılığıyla yapıyor. Milli hasılanın yaklaşık %22'sini kayıt dışı paranın oluşturduğu tahmin edildiğinden İsrail hükümeti, ekonomideki nakit miktarının birkaç seneliğine kısıtlanması için bazı

yollar arıyor.

Geçtiğimiz ay İsrail Bankası tarafından yayınlanan kamuoyu yoklamasında, Britanya ve İsveç'te kullanılabilecek şekilde İsrail'de de anında ödeme yapılmasını destekleyecek en azından bir altyapının oluşturulması için teklifler alındı.

Bu tür bir sistemde ödemeyi başlatan kişi anında borçlandırılır ve faydalanan kişi çok kısa bir sürede alacaklandırılır, diyor Merkez Bankası ve ödemelerin 365 gün 24 saat boyunca yapılabileceğini de ekliyor. Hızlı ödeme sistemi de bir seçenek fakat "merkezi banka tarafından çıkarılan dijital para birimi, halihazırda mevcut olmayan ileri ödeme sisteminin bir başka şeklidir," diye belirtiyor kaynak.

un Côté Obscur

“kendini mutlu et”
İlk butiği ile Göktürk'te

İstanbul, yepyeni ve kışkırtıcı bir tutku ile tanışıyor: Kadın iç giyim ve aksesuarı alanında ünlü tasarımcıların imzasını taşıyan nefes kesen modelleri ile **un Côté Obscur**, ilk mağazasını İstanbul-Göktürk'te açıyor.

İç giyimde zarif, özel ve sıra dışı çizgiler içeren koleksiyonlar sunan **un Côté Obscur**, farklı butik konsepti ile özel bir alışveriş ortamı yarattı.

Her ay yenilenen koleksiyonlar

un Côté Obscur sahibi Hilal Sönmez, koleksiyonlarında ünlü markalarca Türkiye için özel üretilmiş tasarımların da yer alacağını ve her ay yeni sürpriz modeller ilave edecekleri bilgisini verdi.

Gizli şıklık

Hilal Sönmez, gözle görünmeyen detayların da görünenler kadar önemli olduğunu söyleyerek butiğin kadınların kendi çizgilerini yeniden keşfetmeleri ve keyifle alışveriş yapabilmeleri için özel kreasyonlar oluşturduklarını belirtti.

Aralık ayının ikinci haftası İstanbul Caddesi, Neo Vista Çarşı'da farklı konsepti ile açılacak un Côté Obscur sizleri ürünleri keşfetmek için bekliyor.

AÇILDI

 uncoteobscur

NEO VİSTA ÇARŞI 16/A GÖKTÜRK 0212 322 32 20
www.uncoteobscur.com

Love You Love You Not - William Brand

BRANDVAN
® EGMOND

www.tepta.com

TEPTA
AYDINLATMA

Nispetiye Mah. Aytaç Cad. No: 24 Kat: 1-2-3 1.Levent - İstanbul / 0212 279 29 03